

Z+

**Jakost ve
stavebnictví je
ožehavé téma**

**Je odpovědnost
autorizovaných
osob celoživotní?**

**Daně z příjmů
za rok 2023**

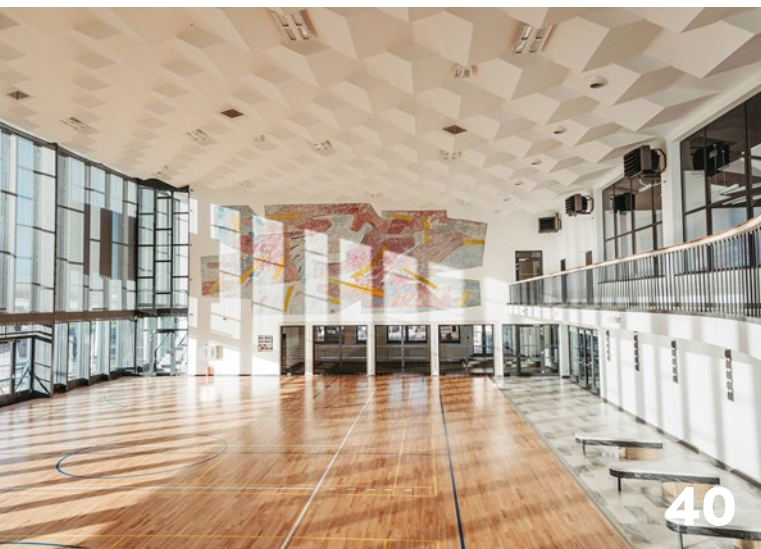

Obálka: Rekonstrukce a dostavba budovy Gočárových mlýnů na krajskou galerii, Pardubice

více: cik.ckait.cz

AKTUÁLNĚ

- 2** Jakost ve stavebnictví je nanejvýš aktuální a ožehavé téma
- 9** Dopravní inženýři si vyměnili zkušenosti
- 12** Téma Město a voda se netýká jen městských inženýrů
- 14** Co přináší nový stavební zákon do praxe? Především obavy

PRÁVNÍ PŘEDPISY

- 18** Autobusové terminály a bezpečný pohyb osob se zrakovým omezením
- 21** Požadavky na požární bezpečnost dětských skupin se postupně zvyšují

ODBORNÁ ČINNOST

- 24** Jaké vlastnosti mají panelové stavby občanské vybavenosti na Moravě?
- 26** Odpovědnost autorizovaných osob je značná. Je ale opravdu celoživotní?
- 34** Daně z příjmů za rok 2023

ČINNOST KOMORY

- 36** Z listopadového zasedání nově zvoleného Představenstva ČKAIT

STAVBA ROKU KRAJE

- 40** Stavba Moravskoslezského kraje 2022
- 42** Stavba roku 2023 v Pardubickém kraji
- 44** Stavba roku Plzeňského kraje 2022
- 46** Stavba roku Kraje Vysočina 2022

ANALÝZA

- 48** Vývoj cen stavebních materiálů

zpravy.ckait.cz

**Zprávy
a informace
ČKAIT**

Datum vydání Z+i ČKAIT 6/2023: 18. prosince 2023 • **Náklad tisku:** 28 000 • **Termíny pro příští vydání Z+i ČKAIT 1/2024:** autorské příspěvky do 15. ledna 2024, distribuce 16. února 2024 • Vychází šestkrát ročně v tištěné a digitální verzi pro členy ČKAIT zdarma
Předplatné: K bezplatnému odběru e-newsletteru se mohou přihlásit i neautorizované osoby. Členové Komory, kteří užívají pouze elektronickou verzi časopisu, mohou odhlásit tištěnou verzi. Formulář pro přihlášení nebo odhlášení odběru je na zpravy.ckait.cz.
Vydavatel: Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (ČKAIT), Sokolská 1498/15, 120 00 Praha 2,

IČO: 45770743 • **Redakce:** Středisko vzdělávání a informací ČKAIT, tel.: 227 090 213, lparkova@ckait.cz • **Šéfredaktorka:** Ing. Markéta Kohoutová, tel.: 773 222 338, zpravy@ckait.cz • **Grafika:** dipl. tech. Jindřich Sládek, jsladek@ckait.cz • **Jazyková korektura:** Magda Králová • **Tisk:** Typos, tiskařské závody, s.r.o. • **Redakční rada:** Ing. Radim Loukota, předseda redakční rady, předseda oblasti ČKAIT Pardubice, člen Představenstva ČKAIT; Ing. Daniel Lemák, Ph.D., místopředseda redakční rady, oblast ČKAIT Olomouc; Marie Báčová, odborná poradkyně předsedy ČKAIT; Ing. Milan Havliš, předseda oblasti ČKAIT Hradec Králové; Ing. Pavel Křeček, čestný předseda ČKAIT; JUDr. Eva Kuzmová, právní poradkyně ČKAIT; Ing. Miroslav Loutocký, oblast ČKAIT Brno; Mgr. Jana Macháčková, odbor stavebního řádu MMR; Ing. Dominika Mandíková, vedoucí Střediska vzdělávání a informací ČKAIT; Ing. Jindřich Pater, místopředseda ČKAIT, předseda Ediční rady ČKAIT a Rady pro podporu rozvoje profese ČKAIT, oblast ČKAIT Ostrava; Ing. Jaroslav Valkovič, oblast ČKAIT Zlín, člen Autorizační rady ČKAIT; Ing. Renata Zdařilová, Ph.D., oblast ČKAIT Ostrava, členka Představenstva ČKAIT
Registrace: MK ČR E 15660, ISSN 1804-7025

Úvodní slovo

Letošní podzim byl spojen s řadou společenských událostí a vedle toho byl i náročný pracovní při přípravě nových předpisů. Proběhlo několik akcí, na kterých byly vyhlášovány nejlepší stavby za loňský rok. Měl jsem možnost zúčastnit se většiny vyhlášení a vesměs měly důstojný průběh. Často slyším, zda jich není příliš mnoho a zda se v nich příliš neztrácíme. V řadě soutěží se některé stavby opakují a veřejnost se v tom prý poněkud přestává orientovat. Myslím si přesto, že je dobře, když se soutěže o nejlepší stavby pořádají a jsou oceňováni lidé, kteří se na jejich tvorbě podíleli. Přispívá to také k popularizaci našeho oboru u širší veřejnosti, kde je stavebnictví často prezentováno v negativním světle. Určitě je to lepší, než kdyby soutěž nebyla žádná, a oceněné zcela jistě potěší oslava jejich práce. Jen mám takový dojem, že by bylo vhodné, aby u oceněných staveb byli uvedeni i další důležití lidé z týmu, kteří se procesu výstavby účastnili. Občas mi tak trochu připadá, že se v soutěžích ocení jen design, a tím to končí. Jako inženýrovi se mi to nelíbí.

V této souvislosti musím zmínit letošní předání ceny osobnostem stavitelství a architektury, kterými byli v letošním roce vyhlášeni dva kolegové, Ing. arch. Josef Pleskot a Ing. Vladimír Janata, CSc. Symbolicky tak cenu obdrželi na řadě staveb úspěšně spolupracující statik s architektem. Jejich vzájemný respekt je patrný a jimi navržené stavby tomu svou konstrukcí a vzhledem odpovídají. Řada architektů a inženýrů by si z toho mohla vzít příklad.

Při přípravě předpisů jsme na podzim dostali návrhy vyhlášky o požadavcích na výstavbu a vyhlášky o dokumentaci staveb. Na jejich obsah jsme v minulosti měli odlišný názor než ostatní účastníci procesu přípravy. Oba předpisy mají přitom pro naši práci stěžejní význam. Bohužel mám takový dojem, že naše původní obavy z přílišného zjednodušování se při finalizaci předpisů stále více potvrzují. Nechci se zabývat v tomto úvodníku jejich obsahem, který je ještě v procesu schvalování a přípravy, musím ale konstatovat, že se z připomínkování stává zběsilý sprint. Ministerstvo je předkládá v časové tísní, na naše vyjádření zbývá jen několik dnů a podle toho také bude vypadat výsledek. Nemám z toho osobně radost.

Další zásadní zprávou z oblasti přípravy nového zákona je zrušení výběrového řízení na zpracovatele Portálu stavebníka. ÚOHS zrušil výběr z důvodu nezákonnosti zadávacích podmínek. Fungování Portálu stavebníka od 1. července 2024 se tak přesouvá spíše do oblasti sci-fi. Pozitivně nás to jistě neovlivní. Bohužel to ukazuje na skutečnost, jak u nás vypadá zadávání veřejných zakázek. Když už ani ministerstvo, v jehož gesci se zákon o zadávání veřejných zakázek nachází, není schopno bez problémů vypsát výběrové řízení, tak je něco špatně. Zákon a podmínky výběru jsou již tak komplikované, že je lze stěží dodržet. Ti z vás, kteří s nimi přijdou do styku, ví, o čem píšu. Předpokládám, že až se bude soutěžit dostavba Dukovan, bude v podmínkách výběru reference na dvě atomové elektrárny realizované v posledních pěti letech. Myslím, že je na čase zákon upravit, definovat mimořádně nízkou nabídku a sjednotit podobu výběrových řízení ze strany státu. Určitě bychom tomu zatleskali.

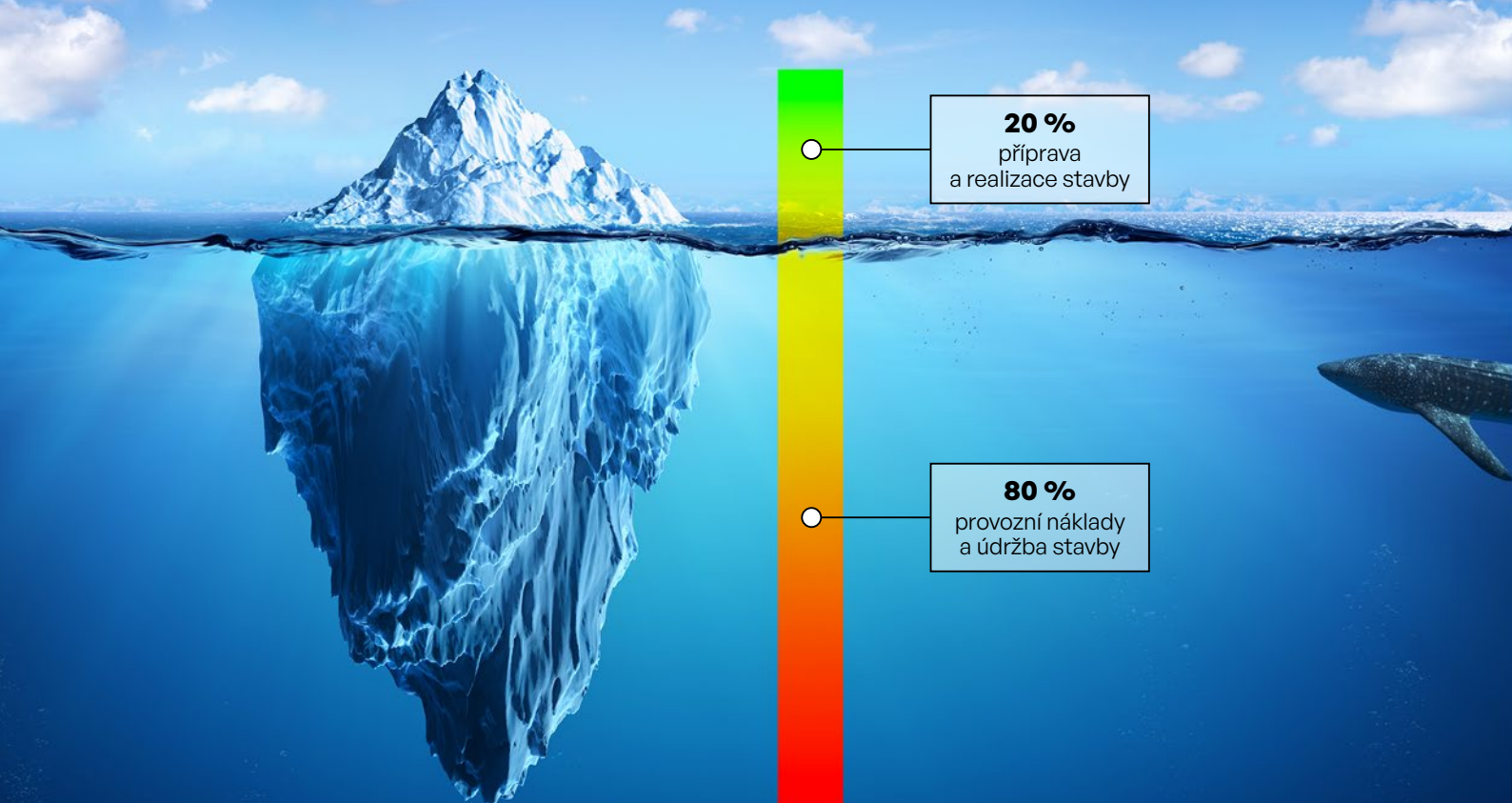
Konec listopadu byl bohužel ve znamení smutných zpráv. V průběhu jednoho týdne nás opustili dva výjimeční kolegové – dlouholetý první místopředseda ČKAIT, prof. Ing. Alois Materna, CSc. MBA, a emeritní prezident ČSSI, dlouholetý člen Představenstva ČKAIT, Ing. Svatopluk Zídek. Jejich rukopis je nesmazatelně vepsán v kronice Komory. Není možné nevzpomenout, že oba pánové byli skvělými odborníky, a přesto zůstávali skromnými a čestnými lidmi. Inspirovali mne v mnoha směrech a dovolím si říci, že byli i mými přáteli a kamarády. Čest jejich památce!

Závěrem mi dovoluji přejít k příznivějším věcem. Jsou před námi vánoční svátky a s nimi možnost, jak si na pár dní odpočinout od běžných starostí a shonu. Po předvánočním shánění dárků spojeném s návštěvou přeplněných obchodních center a přemýšlením, co koupit našim blízkým, nastává chvíle, kdy je možné si vychutnat Vánoce i poslední dny roku. Užijte si to. Přeji vám do nového roku hodně štěstí a zdraví!

Ing. Robert Špalek
předseda ČKAIT

20 %
příprava
a realizace stavby

80 %
provozní náklady
a údržba stavby

Celoživotní cyklus stavby je jako ledovec. Většina z celoživotních nákladů není na začátku vidět.

Příprava záměru, úroky, kompletní projektová dokumentace a vlastní výstavba tvoří jen pětinu celoživotních nákladů stavby. Náklady na provoz, údržbu a demolici tvoří až čtyři pětiny celoživotních nákladů stavby. Konkrétní údaje se samozřejmě liší podle daného typu stavby, a zejména kvality stavebního záměru. Tyto údaje se vztahují k dobře připravenému záměru stavby, kdy není příprava projektu podceněna z hlediska času a vynaložených nákladů.

Jakost ve stavebnictví je nanejvýš aktuální a ožehavé téma

Proč jen pětina z celoživotních nákladů stavby rozhoduje o její jakosti? Proč nedostatečně připravený záměr vede k nekvalitním stavbám? Proč se provozovatel stavby většinou neúčastní zpracování záměru veřejné zakázky a není součástí kontrolních mechanismů stavebníka? Nakolik si ceníme vlastního zdraví a proč nejde jen o zdraví? Jak je možné, že stavebníci stále očekávají kvalitu stavby na úrovni Rolls-Royce za cenu Trabanta? A proč na rozdíl od auta stavba není výrobkem?

Množství zásadních témat otevřela konference Jakost ve stavebnictví, kterou pro autorizované osoby v prezenční i on-line podobě 1. a 2. listopadu t. r. zorganizovala oblastní kancelář ČKAIT Praha za podpory Ministerstva pro místní rozvoj (MMR). Pořadatelům se podařilo získat renomované řečníky, kteří hlavní téma nahlédli z bezpočtu úhlů. Konferenci provázel **Ing. Ladislav Bukovský** (ČKAIT 0004942, IP00, IZ00), předseda oblasti Praha, a **Ing. Jaroslav Synek, Ph.D.** (ČKAIT 0008955, IP00), člen představenstva. Hned v úvodu konference vysvětlili rozdíly v pojmech **kvalita versus jakost**. Zatímco kvalita je obecným pojmem vyjadřujícím subjektivní hodnocení čehokoliv, kýmkoliv a jakkoliv, právo pracuje pouze s pojmem jakost – např. jakost při převzetí dle § 2161 občanského zákoníku (89/2012 Sb.). Jakost je ekvivalentem definovaného srovnání parametrů a vlastností produktů s definovaným standardem. Jakost je ověřována předem definovanými postupy, hodnocení je objektivní a probíhá obvykle v certifikovaných zkušebnách a ústavech.

Systém stavebně-technické prevence MMR se téměř nepoužívá

Ing. Žanet Hadžić, CSc., ředitelka Odboru stavebního řádu MMR, se zaměřila na jakost ve světle stavebního řádu. V úvodu svého příspěvku všechny přítomné ubezpečila, že rychlost povolovacího řízení coby výsledek (novelizace) nového stavebního zákona nemůže ohrozit kvalitu staveb ani veřejný zájem. Ing. Hadžić srozumitelně představila systém kategorizace staveb a jim odpovídající procesy povolovacího řízení. Hned v prvním příspěvku zazněl motiv odpovědnosti účastníků výstavby, který se pak cyklicky opakoval i ve výstupech dalších řečníků. Zástupkyně MMR zdůraznila význam projektantů a zhotovitelů coby garantů jakosti staveb. Mluvila o probíhající přípravě prováděcích vyhlášek a přitom zdůraznila termín 30. června 2027, do kterého lze v rámci přechodných ustanovení zpracovávat projektové dokumentace (PD) podle stávajících platných stavebně-právních předpisů. Zazněl apel i směrem k projektantům a zástupcům stavitelů, aby využívali

Očekávání stavebníků bývají nepřiměřená. Podmínky výběrových řízení často nastavují tak, jakoby si chtěli za cenu Trabantu koupit Rolls-Royce. To se ale nikdy nestane. Navíc na rozdíl od automobilového průmyslu se nejedná o sériovou výrobu, ale každá stavba je individuálním řešením potřeb a možností stavebníka.

systém stavebně-technické prevence MMR. On-line by se do něj měly zaznamenávat všechny vady staveb, které si pak sdílejí stavební úřady, a je přístupný i stavebníkům/vlastníkům. „Typickým případem byl problém s předpjatými nosníky, na který upozornila ČKAIT. V systému však nebyl jediný záznam,“ konstatovala Ing. Žanet Hadžić.

Zkušenosti ze staveb aneb očekávání klienta jsou vždy vysoká a často neodpovídají ceně. Stavebníci navíc podceňují provozní náklady

Ing. Jaroslav Synek (ČKAIT 0008955, IP00), dlouholetý stavbyvedoucí a expert Metrostavu a.s., pedagog a také nový člen Představenstva ČKAIT, mluvil o zkušenostech, jak se systém řízení jakosti projevuje přímo na stavbách. V rámci managementu kvality vzpomenu ISO normu 9000:2005, která sice má k ideálu daleko, ale je platná po celé Evropě. Zaměřil se na to, že v případě smluvního vztahu projektanta nebo zhotovitele a stavebníka, resp. objednatele se za jakost bere to, co objednatel za jakost uzná. „Z pohledu stavbyvedoucího byla jakost vše, co si přál objednatel. Zásadní byl a je předávací protokol se souhlasem klienta. Hodnocení je vlastně jednoduché: nedostatek nebo reklamáce je nekvalita. S ohledem na vysoké náklady se každý dodavatel snaží minimalizovat vznik vad. Prevence vzniku vad je součástí systému řízení kvality. Projektant a zhotovitel by proto měli vyvinout maximální úsilí, aby v procesech projektování i realizace minimalizovali vznik reklamací, omezili ekonomické a časové ztráty a zabránili poklesu své konkurenceschopnosti,“ uvedl Ing. Synek.

Pozemní stavitelství trpí množstvím typů staveb, představ stavebníků i projektantů a širokou škálou možností. Přesto je nutné vnímat jakost jako komplexní funkci. Kvalitního výsledku lze dosáhnout jen za předpokladu, že se sejde kvalitní záměr, návrh, smlouvy, stavební výrobky, realizace, provoz i údržba. Ing. Synek upozornil, že náklady na přípravu záměru, zpracování projektové dokumentace a realizace stavby činí zhruba pětinu z celoživotních nákladů stavby. Provozní náklady mohou činit až čtyři pětiny z celkových nákladů stavby.

Jakost projektu z pohledu celoživotního cyklu stavby významně definují podmínky v podobě disponibilního časového prostoru pro jeho realizaci. Nedostatek času na počáteční přípravu projektu v řádu měsíců se vždy negativně projeví na poklesu jakosti v následných desetiletích existence stavby. Požadované standardy jakosti by proto měly být definovány pečlivě a s rozmyslem hned na začátku celého procesu – optimálně formou knihy požadovaných standardů, jak je obvyklé u hotelových nebo průmyslových staveb. Zmíněné kvalitní smlouvy by měly definovat způsoby objektivního (preferováno) či subjektivního hodnocení, týkajícího se nezřídka konfliktů v úrovni povrchů nebo barev nejen mezi zhotoviteli a stavebníky, ale i zhotoviteli a architekty.

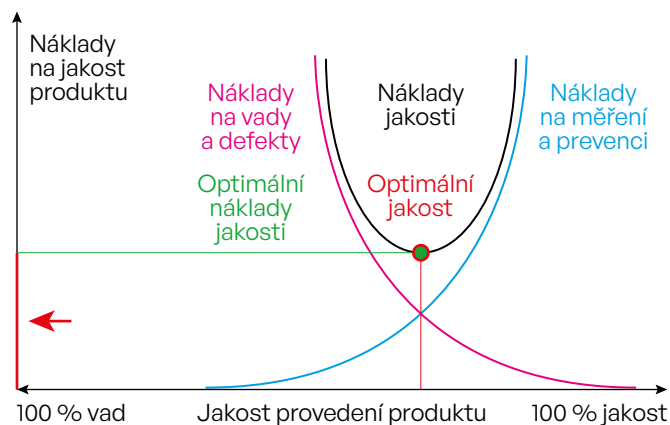
Ing. Synek věnoval část svého příspěvku vztahu kvality a ceny. Zmínil, že nepoměr mezi požadovanou kvalitou/jakostí a alokovanou cenou je velmi častým nešvarem záměrů stavebníků. Ti navíc nechťejí řešit následný provoz a udržování stavby, naproti tomu často požadují, aby stavba po dobu záruky neměla žádnou závadu, což je ovšem v rozporu s občanským

Sedm podmínek jakosti

Kvalitní výsledek jakéhokoliv projektu se dostaví jen tehdy, pokud jsou uzavřeny dobré smlouvy v celém procesu od přípravy projektu až po údržbu po celou dobu životnosti stavby. Není-li splněna jen jedna ze sedmi podmínek, nelze očekávat nic jiného než nekvalitní výsledek projektu. Na obrázku je Konverze Gočárových mlýnů v Pardubicích, které byly otevřeny v září 2023 a získaly řadu ocenění. Jednalo se o mimořádně složitou realizaci s výraznými architektonickými prvky.

zákoníkem. „Zde apeluji na autorizované činitele, ať jde o projektanty, zhotovitele nebo dozory, aby se uměli ozvat, pokud není stavba provozována v souladu s doporučeními či manuály. Jsme to právě my, kdo v případě havárie nese zatím téměř doživotní trestní odpovědnost. Tento problém se týká jak soukromých, tak i veřejných zakázek, kde je dalším problémem, že někteří zadavatelé mají za to, že dle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, nemusí zadávací dokumentaci zpracovávat autorizovaná osoba,“ konstatoval Ing. Synek. Podle jeho slov by se do odpovídající ceny za jakost měly promítnout náklady na preventivní opatření, resp. přímé zajištění kvality (kontrola projektové dokumentace, školení a technická podpora provozního personálu apod.), stejně jako hodnocení (vstupní a výstupní kontroly, diagnostika, zkoušky, audit atd.) i náklady vyvolané nekvalitou (odstraňování vad před předáním i po něm). Ing. Synek svůj příspěvek opřený o četné příklady z praxe zakončil konstatováním, že řízení kvality (jakosti) staveb je dlouhodobým problémem, jehož řešení nepřispívá, že se této oblasti nevěnují ani příslušné vysoké školy.

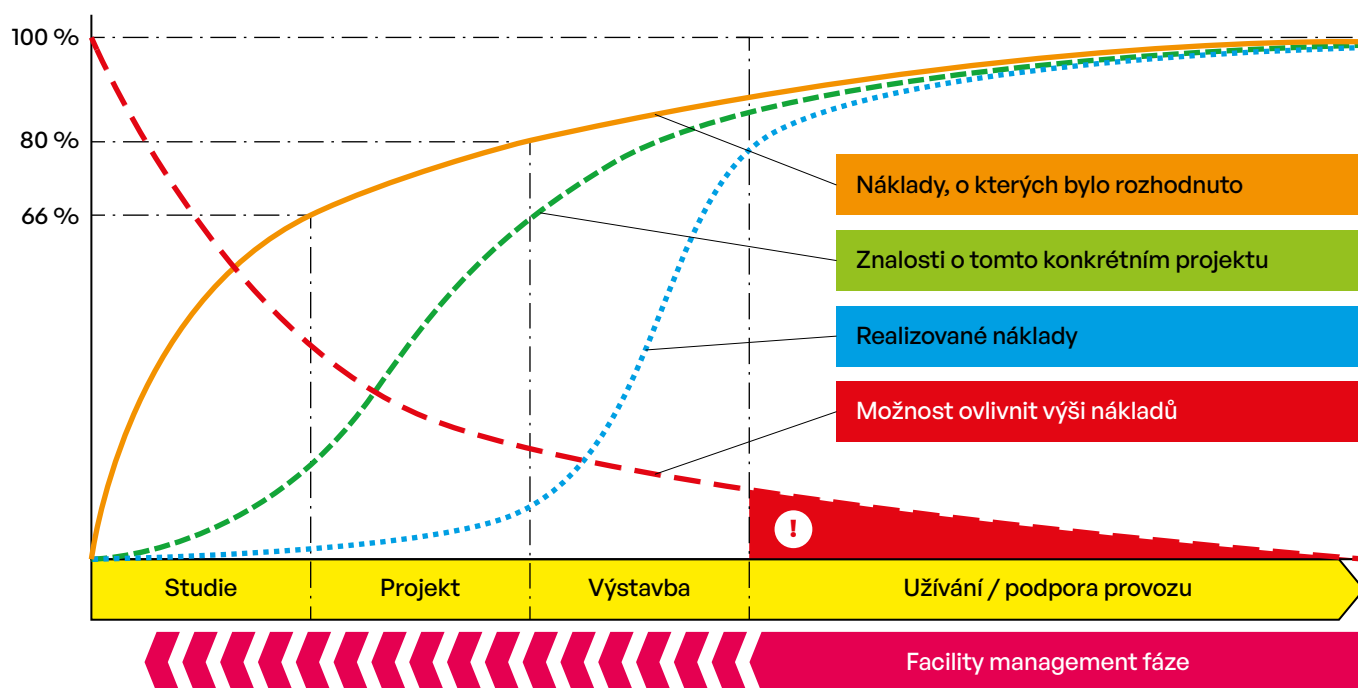

Jakost stavby souvisí s její cenou. Kvalita není nikdy zadarmo. Náklady na zajištění jakosti staveb jsou vždy nenulové.

Příčina většiny nevydařených veřejných zakázek je v nekvalitně připraveném záměru. Odpovědnost zadavatele se podceňuje

Ing. Jan Klečka (ČKAIT 0013284, IP00, IZ00), zkušený zástupce velké stavební firmy Metrostav a.s., se soustředil právě na vady veřejných zakázek. Nejprve definoval právní prostředí, pro které je určující zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, a vyhláška č. 169/2016 Sb., o stanovení rozsahu dokumentace veřejné zakázky na stavební práce a soupisu stavebních prací, dodávek a služeb s výkazem výměr. V druhé rovině jde o stavební zákon (současný č. 183/2006 Sb. i nový č. 283/2021 Sb.), vyhlášku č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb, a vyhlášku č. 146/2008 Sb., o rozsahu a obsahu projektové dokumentace dopravních staveb. Uvedl, že se ve své praxi nesetkal s dokumentací, která by svým obsahem a rozsahem odpovídala vyhlášce a splnila technické požadavky. I proto je vypisováno více výběrových řízení na funkci a výkon namísto podle dokumentace pro provádění stavby. Naprosto však v procesu přípravy veřejné zakázky selhává úvodní, iniciační fáze, jež by měla předcházet samotnému záměru, a to včetně řady podkladových studií, průzkumů či analýz.

„Časté případy nevydařených veřejných zakázek nemusí jít jen k tíži neobdobnosti projektantů či nekvalitní projektové dokumentaci, ale hlavní příčinu vidím spíše v nekvalitně připraveném záměru. Růst nákladů v průběhu realizace stavby taktéž nemusí souviset s nekvalitou PD, ale s nedostatečností průzkumů. Typicky se můžeme podívat na tunelové stavby, kdy odchylky skutečnosti od předpokladů mají zásadní vliv na zvolenou technologii ražby a rozpočet. V legislativě dnes zcela chybí postup a odpovědnost státní správy za investiční přípravu,“ prohlásil Ing. Klečka, jenž se shodl s předřečníky na podceňování provozní fáze staveb i na tom, že nekvalitní zadání znamená nekvalitní projektovou dokumentaci ústící do nekvalitní stavby.

Možnost ovlivnění nákladů stavby v jejím celoživotním cyklu je nejvyšší v době přípravy záměru a studie.

Zdroj: *Facility Design and Management Handbook* (Teicholz, Eric, 2001)

O nekvalitním zadávání svědčí rovněž skutečnost, že výjimečné nejsou až stovky doplňujících dotazů ze strany zhotovitelů. To neúměrně prodlužuje nejen výběrové řízení a celkovou realizaci, ale odráží se i na kvalitě a někdy i nedodržení termínu, na něž jsou navázány dotace. Zcela běžné je rušení soutěží nebo jejich časově náročné reformulování. Ing. Klečka, který se v praxi věnuje hloubkovým auditům projektové dokumentace, vyzdvihl i roli dotčených orgánů. Ty totiž ve svých vyjádřeních vypořádají pouze veřejný zájem, nikoliv jakost dokumentace, za kterou nese plnou odpovědnost projektant a zhotovitel. Uvedené kontroly projektové dokumentace a jejich soulad s platnými vyhláškami jsou proto již nedílnou součástí práce zhotovitelů. Ostatně jim to jako nepřímou povinnost ukládá § 2594 občanského zákoníku (89/2012 Sb.): „Zhotovitel upozorní objednatele bez zbytečného odkladu na nevhodnou povahu věci. [...] To neplatí, nemohl-li nevhodnost zjistit ani při vynaložení potřebné péče.“ Dále pak občanský zákoník v § 2630 definuje společnou odpovědnost účastníků výstavby: zhotovitele a jeho poddodavatele, dodavatele stavební dokumentace a dozoru nad stavbou – ve všech případech se musí každý z účastníků „vyvinít“ a prokázat, že vadu stavby nezpůsobila právě jeho chyba. Jinými slovy, zhotovitel se zproští povinnosti z vady stavby jen tehdy, prokáže-li, že vadu způsobila chyba v dodané stavební dokumentaci nebo selhání dozoru nad stavbou vykonávaném osobou, kterou si objednatel zvolil. Projektant se své odpovědnosti za vadu zproští prokázáním, že vadu nezpůsobila chyba jím zpracované projektové dokumentace.

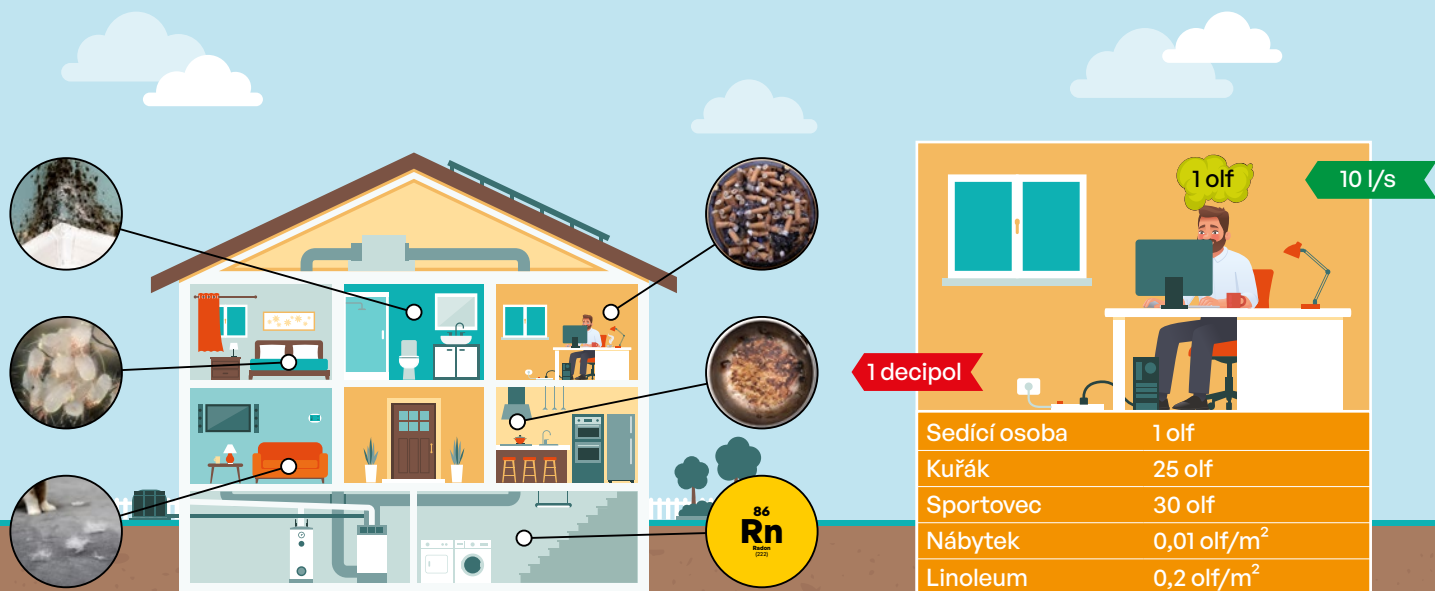
Dobrý facility manažer by se měl zapojit již při přípravě záměru a projektu stavby

Ing. Ondřej Štrup, IFMA Fellow, jednatel společnosti FM Institute, se věnuje kromě jiného rekvalifikaci facility manažerů. Ve svém příspěvku se zaměřil na význam facility managementu při přípravě a zhotovení stavby. Zkraje podpořil Ing. Synka poukazem na podceňování vstupních nákladů na

úrovni stavebníků a nedoceňování provozních nákladů – obě se může odrazit ve zvýšených nákladech v životním cyklu stavby. Podstatou jeho výstupu byla společná snaha všech zainteresovaných stran na dlouhé a šetrné životnosti staveb. Podmínkou toho je spolupráce projektantů, expertů na dílčí oblasti, zhotovitele, ale i facility manažerů, jejichž zkušenosti by měly být reflektovány už v záměru a návrhu stavby. Z povahy věci mají facility manažeré z praxe přehled z oblasti (požární) bezpečnosti, technického zařízení budov, oprav a úprav, údržby, energetiky... V procesu návrhu i realizace by právě tato skupina měla figurovat jako dozor uživatele či provozovatele stavby (*Commissioning Agent*). Ten má doplňovat dozor investora, dozor projektanta i stavební dozor. „Bylo by nesporně velmi podnětné, kdyby ke stavbám oceněným v různých architektonických soutěžích a přehlídkách byly dokladovány i náklady na provoz. U veřejných staveb by měl být dozor provozovatele povinností, protože veškeré vady a nedostatky pak platíme my všichni,“ shrnul svůj podnětný příspěvek Ing. Štrup.

Zdravé vnitřní prostředí staveb aneb nakolik si cením vlastního zdraví

Ing. Jiří Petlach, st. (ČKAIT 0001680, TE01), odborník na technické zařízení budov, se soustředil na jakost vnitřního prostředí staveb (konkrétně bytů a rodinných domů). Přiblížil podstatu koncentrace například CO₂ produkovaného samotným uživatelem a připomněl jednotku vznikajícího pachu olf (jednotka měření emise vůně), včetně toho, že pachy nejsou definovány právními předpisy. Znečištění vzduchu rozdělil podle podílu člověka: bez jeho činnosti jde o radon, škodlivé látky z koberců nebo nábytku, mikroorganismy nebo rozklad biologického materiálu, s jeho přičiněním dochází ke znečištění používáním otevřeného ohně, chemických přípravků nebo také kouřením. Pachy a koncentrace oxidu uhličitého jsou určující pro správné dimenzování větracích systémů bytů, kdy nárůst koncentrace škodlivin při využívání prostor probíhá exponenciálně.

Člověk není biologicky uzpůsoben, aby žil v uzavřeném prostoru bez větrání venkovním vzduchem!
 Člověk je jako biologický spalovací motor, který spotřebovává kyslík a produkuje odpadní teplo a odpadní látky.
 Jeden Evropan vyprodukuje za hodinu teplo 60 až 800 W/m², CO₂ 16 až 170 l a vlhkost 30 až 700 g/h.
 Ve venkovním prostředí je 350 až 800 ppm CO₂, v obytných prostorách smí být nejvýše 1 500 ppm

Zanedbání v podobě větrání (nepřetržitě i nárazové, intenzivní) vede ke vzniku plísní, které způsobují nejružnější zdravotní komplikace, jako jsou alergické reakce a záněty poškozující oční rohovku, vnitřní ucho, plíce. Některé výtrusy jsou karcinogenní.

Ing. Petlach ukázal příklad potřeby větrání pro dvě osoby v typické panelákové ložnici, která má plochu 12 m² a obestavěný objem 30 m³: pro dodržení maximální koncentrace CO₂ je nutné vyměnit za hodinu 32 m³ a pro odstranění pachů dokonce 80,6 m³ vzduchu. To lze zajistit jen základním nepřetržitým větráním nebo opakovaným nárazovým krátkým a intenzivním větráním okny. Následně posoudil systémy základního větrání bytů a domů. Za nespolehlivé označil účinky větru a šachtové větrání. Účinné s připomínkami je podle jeho zkušeností řízené nebo neřízené podtlakové větrání, které je cenově vstřícné: vyžaduje ovšem průvzdušnou fasádu a do interiéru se dostává hluk a prachové částice. Největší potenciál má rovnotlaké větrání se zpětným získáváním tepla z odváděného vzduchu, které sice znamená o něco vyšší spotřebu elektrické energie (cca 200 kWh), ale zajistí dostatečnou výměnu vzduchu a ušetří teplo (cca 4 560 kWh). Stavebník také musí počítat s tím, že to je relativně složitá technologická zařízení, které pro správný provoz potřebuje správnou údržbu.

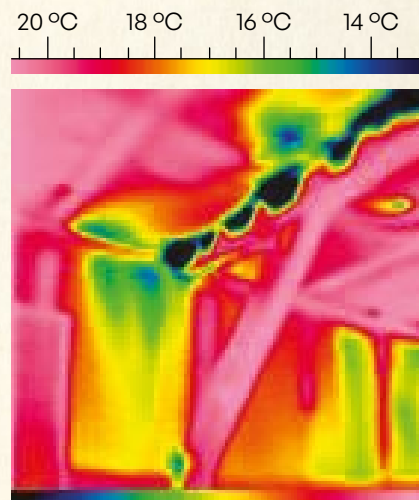
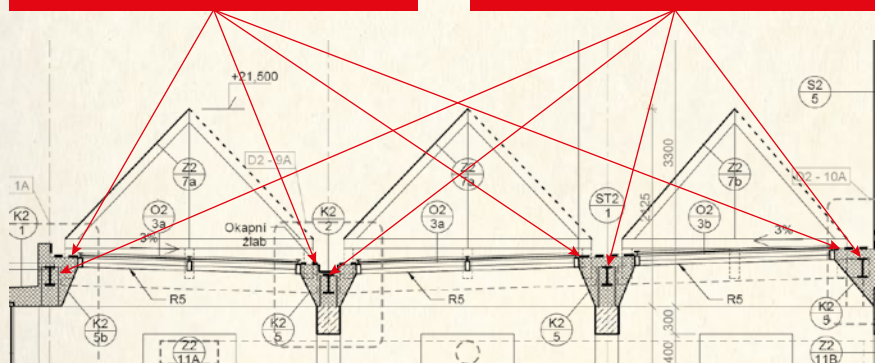
PENB se bude aktualizovat ke kolaudaci. Nejde jen o zdraví, ale i o destrukci stavebních prvků

Ing. Roman Šubrt, Ph.D. (ČKAIT 0100973, IA00, IP00), ze společnosti Energy Consulting, se soustředil na jakost návrhu stavby s ohledem na její energetickou bilanci. Připomněl vyhlášku č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, která písm. f, odst. 1 § 8 zařadila mezi základní požadavky na úsporu energie a tepelnou ochranu dle zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, a vyhlášky č. 264/2020 Sb., o energetické náročnosti budov. Zdůraznil, že Průkaz energetické náročnosti

budovy (PENB) by měl být zpracovaný už v návrhu stavby a aktualizovaný pro kolaudaci – už proto, že prokazuje hodnoty požadované ČSN 73 0540-2. Kde tomu tak není, je nutné toto doložit výpočty nebo měřeními. K nejčastějším problémům patří chybné výpočty součinitele prostupu tepla (využití deklarovaných hodnot tepelné vodivosti výrobců), nezohledňování tepelných mostů, podceňování tepelných vazeb, odchýlení realizace od PD nebo neřešení vzduchotěsnosti budovy a provětrávání tepelné izolace. Větší pozornost Ing. Šubrt věnoval právě tepelným mostům vznikajícím porušením tepelné izolace jiným materiálem s horšími tepelně-izolačními vlastnostmi. V některých případech se dá problém řešit zvětšením tepelné izolace – například u koncových ocelových kazet a kotvení (ocel, nerez). Rozšířeným nešvarem je udávání údajů o lineárních tepelných mostech, ale zanedbání těch bodových ze strany dodavatelů či výrobců: nejčastěji u kotvicích prvků sádkokartonových podhledů nebo u zavěšených předsazených fasád. Bodové tepelné mosty chybí i ve výpočtech hodnot součinitele prostupu tepla. Při výpočtu PENB vznikají tzv. přírážky za tepelné vazby. Pokud je neřeší projekt, přírážka na tepelné vazby by měla být minimálně 0,1 W/(m².K). Energetičtí experti se také velmi často setkávají s nedotěsněním nebo porušením parotěsných fólií nebo nepoužitím obvodových parotěsných, vodotěsných či vzduchotěsných uzávěr kolem otvorových výplní. V návaznosti na předřečníka Ing. Petlacha byl doložen negativní vliv všech popsaných nešvarů nejen na energetickou bilanci staveb, ale i na kondenzaci, a tudíž i na možný vznik plísní. „Nejde jen o zdraví, ale i o destrukci stavebních prvků. Chybějící tepelná izolace v konstrukcích krovů nebo železobetonových věnců má samozřejmě zásadní negativní vliv na dřevěné komponenty, často s milionovými škodami. Škody stavebníkům vznikají například také vlivem chybných výpočtů tepelné vodivosti minerální vlny použité při zateplení rodinného domu,“ vypočetl Ing. Roman Šubrt, jenž působí i jako soudní znalec v oblasti energetiky budov.

Vyznačit vodotěsnou rovinu, aktuální návrh nedostatečný. Pro střechy nutné zohlednit tající sníh.

Liniový tepelný most. Riziko kondenzace na pospojovaných konstrukcích. Doplnit tepelně-vlhkostní posouzení.

Vady zadání prodlužují dobu výstavby a generují vysoké náklady zejména na personální zajištění na vypořádání reklamací. A čas jsou peníze. Proto rozumný zhotovitel kontroluje zadávací dokumentaci a zadavatele prokazatelně upozorní na chyby. Pokud zadavatel nemá vůli problém řešit, na nevhodném pokynu trvá a nechá postavit například školní schodiště jako architektonický prvek, který neslouží k chůzi osob, pak se nemůže domáhat odpovědnosti zhotovitele za i zjevnou vadu stavby. Ilustrační obrázky ukazují, jak zhotovitel upozorňuje na problémy řešení střešního pláště v projektové dokumentaci a jak podobný neřešený problém vypadá při termovizním měření s vyznačením míst s významnou infiltrací.

Jakost staveb znamená i požární bezpečnost. Hasičům nebude zjednodušená dokumentace pro povolení záměru stačit

Pplk. Mgr. Lucie Holinová, DiS., MBA, z Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR (GŘ HZS) potvrdila aktuálnost zákonné odpovědnosti účastníků výstavby. Zaměřila se na nový stavební zákon a jeho vliv na výkon státního požárního dozoru, resp. zákony a vyhlášky. Také v tomto případě nejprve analyzovala právní prostředí, v němž je požární bezpečnost staveb autorizovanými osobami řešena. Pro členy ČKAIT je s účinností od 1. ledna 2024 vedle nového stavebního zákona zásadní novela zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, jež mění například rozsah výkonu státního požárního dozoru nebo oprávnění ke zpracování požární bezpečnostního řešení (PBR). Hasičský záchranný sbor (HZS) je dotčeným orgánem státní správy na úseku požární ochrany (podle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně) a ochrany obyvatelstva (podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému). S novelou stavebního zákona bude také souviset možná nejzásadnější právní úprava ovlivňující autorizované osoby při řešení požární bezpečnosti, a tou bude novela vyhlášky č. 246/2001 Sb., o požární prevenci, upravující obsah a rozsah PBR na úrovni povolení záměru (omezený rozsah) a provádění stavby (podrobná dokumentace). Aktiv požární bezpečnosti ČKAIT s GŘ HZS spolupracuje na definici požadovaných výstupů, které by měly mít část textovou, výkresovou, výpočtovou a speciální. Jako jednu z markantních změn na úrovni obsahu samotného PBR lze jmenovat například stanovení kategorizace staveb a tomu odpovídajících rozhodných kritérií a charakteristik pro hodnocení požární nebezpečí stavby. Při zavádění kategorizace staveb se GŘ HZS inspirovalo dánským modelem, kde se tento nový přístup začal aplikovat už v roce 2018. V ČR byla kategorizace zavedena na konci roku 2021 s ohledem na záměr integrace vyjádření všech dotčených orgánů státní správy do jednoho stanoviska.

GŘ HZS bylo od počátku proti integraci: dříve HZS vydával závazná stanoviska podle stupňů povolení řízení, nově se státní požární dozor vykonává jen u staveb představujících vyšší nebo vysoké nebezpečí. „Dříve se vydávala stanoviska na vrtanou studnu povolenou dle SZ, ale ne na rodinné domy do 200 m²,“ doložila pplk. Mgr. Holinová absurdní stav před zavedením kategorizace.

Vyhláška č. 460/2021 Sb., o kategorizaci staveb z hlediska požární bezpečnosti a ochrany obyvatelstva, nabyla účinnosti 11. prosince 2021. Od té doby se kategorizuje stavba jako celek, jednotlivé stavby ze souboru staveb se zařazují samostatně

Účinnost pro oprávnění ke zpracování PBR byla znovu odložena

Stavba kategorie I a II

- **do 31. prosince 2025** PBR oprávněna zpracovávat **osoba podle dosavadní právní úpravy**
- **od 1. ledna 2026** PBR oprávněn zpracovávat **pouze autorizovaný inženýr nebo autorizovaný technik v oboru Požární bezpečnost staveb**

Stavba kategorie III nebo odlišný postup od postupu stanoveného českými normami nebo jinými technickými dokumenty upravujícími podmínky požární ochrany (podle § 99 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně)

- **do 31. prosince 2028** PBR oprávněn zpracovávat **pouze autorizovaný inženýr nebo autorizovaný technik v oboru Požární bezpečnost staveb**
- **od 1. ledna 2029** PBR oprávněn zpracovávat **pouze autorizovaný inženýr nebo autorizovaný technik v oboru požární bezpečnost staveb**, kterému byla současně udělena **specializace**

a zařazují se podle navrhovaného stavu. Kategorizace stanovuje, kdy se PBR bude zpracovávat, a rovněž to, kdo bude PBR oprávněn zpracovávat. Stavby jsou zařazovány podle požadavků na evakuaci do pěti tříd využití (§ 5 vyhlášky č. 460/2021 Sb.) a dále rozděleny do čtyř typů kategorií: 0, I, II, III (§ 6, § 7, § 8, § 9 vyhlášky č. 460/2021 Sb.). Zmíněné třídy využití a jejich modifikace zásadně ovlivňují stanovení kategorie stavby. Toto je možné vysvětlit na příkladu staveb určených pro seniory. Dům s pečovatelskou službou (s byty) spadá do 3. třídy využití, zatímco zařízení sociálních služeb (s ubytovacími jednotkami) v případě domova pro seniory do 4. třídy využití a v případech domovů pro osoby se zdravotním postižením nebo domovů se zvláštním režimem do 5. třídy využití. „*Systém bude závislý na kvalitě informací od stavebníka přenesené do projektové dokumentace, aby bylo zřejmé, co skutečně bude součástí stavby a jaký bude její provoz,*“ uzavřela pplk. Mgr. Holinová.

Na trhu je řada jen zdánlivě stejných stavebních výrobků

Ing. Lubomír Keim, CSc. (ČKAIT 0007983, IP00, IZ00), z Výzkumného ústavu pozemních staveb – Certifikační společnosti, s.r.o., upozornil na časté zaměňování kvality a jakosti u stavebních výrobků. Stavební výrobek totiž není určen pro přímou spotřebu, ale pro provedení stavby. Dalo by se říci, že spotřebitelem stavebních výrobků je stavba sama. Stavba jako taková přitom není stavebním výrobkem, s výjimkou výrobků ve funkci stavby. Kvalita stavby je určena řadou nezbytných předpokladů a významně souvisí s kvalitou návrhu, kvalitou použitých stavebních výrobků a samozřejmě s kvalitou provedení. Ing. Keim upozornil, že stavebním výrobkem je i sestava, složená alespoň ze dvou samostatných součástí, které je třeba spojit pro trvalé zabudování do stavby. Všechny části sestavy by měly být vyrobeny nebo uvedeny na trh jedním výrobcem. Typickým příkladem je kontaktní zateplovací systém (ETICS). Aby výrobek byl kvalifikován jako stavební, musí jeho vlastnosti ovlivňovat alespoň jeden ze základních požadavků stavby uváděné v příloze č. I. Nařízení (EU) č. 305/2011 – výrobky označované CE, nebo v příloze č. 1 nařízení vlády č. 163/2002 Sb., které jsou obdobné. Vedle deklarace výrobce, že výrobek, který uvádí nebo dodává na trh, je určen pro trvalé zbudování do stavby, musí výrobce deklarovat i určené nebo zamýšlené použití výrobku ve stavbě. Zamýšlené použití uvádí výrobce u výrobků označovaných CE a toto výlučně opisuje z evropské harmonizované normy. U ostatních stavebních výrobků, na které se vztahuje nařízení vlády č. 163/2002 Sb. použití výrobku ve stavbě určí sám. Za kvalitní stavební výrobek lze považovat takový výrobek, který splňuje požadavky právních předpisů a zároveň splňuje výrobcem deklarované vlastnosti výrobku, vyjádřené třídou, úrovní nebo mezní hodnotou odvozené od určeného použití výrobku ve stavbě. Vzhledem k častým problémům, kdy se zhotovitel nebo stavebník odchýlí od projektové dokumentace, nebo projektová dokumentace požadavky na stavební výrobek nestanoví, se pozornost dále zaměřila na potřebný rozsah deklarovaných vlastností stavebních výrobků a jejich hodnoty. „*Přesně ty potřebuje znát zhotovitel stavby, aby do stavby zabudoval stavební výrobek plnící požadavky § 153 nového stavebního zákona. Není např. totiž okno jako okno nebo lepidlo jako lepidlo,*“ glosoval situaci na trhu Ing. Keim,

Požadavky na výrobky pro stavby podle § 153 stavebního zákona č. 283/2021 Sb.

1. Pro stavbu mohou být **navrženy a použity jen takové výrobky, materiály a konstrukce**, jejichž vlastnosti z hlediska způsobilosti stavby pro navržený účel zaručují, že stavba při správném provedení a běžné údržbě po dobu předpokládané existence splní základní požadavky na stavby.
2. Výrobky pro stavbu, které mají rozhodující význam pro výslednou kvalitu stavby a představují zvýšenou míru ohrožení oprávněných zájmů, jsou stanoveny a posuzovány podle zvláštních právních předpisů; těmi jsou N (EU) č. 305/2011, nebo NV č. 163/2002 Sb.

kde je řada zdánlivě stejných stavebních výrobků, ovšem ze zásadně jinými vlastnostmi a tím jiným vhodným použitím ve stavbě. Podle Ing. Keima se velmi často zaměňují klasifikační třídy a úrovně výrobků s třídou jakosti. Upozornil také, že technické požadavky na stavební výrobky dle určeného použití výrobku ve stavbě, nejsou třídami jakosti stavebních výrobků. Rozhodné požadavky na stavební výrobky vyjádřené příslušnou třídou nebo úrovní, mající vliv na výslednou kvalitu stavby, by měly být specifikovány v projektové dokumentaci.

Kolaudace neznamená, že je stavba bezvadná

JUDr. Jiří Kubík, MBA, z Odboru stavebně správního Magistrátu města Plzně, během konference připomněl, že termín jakosti stavby je předmětem soukromého práva. Stěžejní je si uvědomovat rozdíly mezi právem veřejným a právem soukromým. Identické pojmy mohou mít jiný význam v právu veřejném (stavební zákon a jeho prováděcí právní předpisy) a soukromém (občanský zákoník). Typicky jde o pojem „stavba“, který je mnohem širěji a dynamičtěji chápán ve stavebním zákoně a jinak v civilním právu, kde jde o věc v právním smyslu. Zatímco veřejné právo chrání veřejný zájem, má vrchnostenský charakter a jde o jakési nezbytné minimum, které stát požaduje splnit, aby stavba mohla být povolena, soukromé právo je otázkou dohody dvou smluvních stran, ale z hlediska jakosti stavby pro stavebníka zásadní. „*Kolaudace stavby neznamená, že je stavba bezvadná i z hlediska soukromoprávního, ale jde o splnění nezbytné podmínky. Porušení povinnosti stavět jen na základě stavebního povolení či jinak postupovat v rozporu se stavebním zákonem je také porušením důležité právní povinnosti v rovině soukromoprávní a dílo má pak podstatnou vadu. Jakost stavby je předmětem soukromého práva, zhotovitel je objednateli povinen předat věc ve stanovené jakosti,*“ upozornil na hlavní rozdíl JUDr. Kubík.

Jiří Hlinka ve spolupráci s **Ing. Markétou Kohoutovou**
tiskové oddělení ČKAIT

Autorizované osoby si mohou přednášky
zpětně poslechnout na **eduk.ckait.cz**.
Přístupné pouze po přihlášení.

Na konferenci Dopravní stavby v Olomouci přijelo 152 účastníků. Z nich 68,6 % pracuje v projektové přípravě, 14,3 % v realizaci staveb a 17,1 % ve státní správě či samosprávě. Z dotazníku spokojenosti vyplynulo, že konference splnila očekávání u 80 % účastníků a u 20 % částečně. Pořadatelé obdrželi za organizaci průměrnou známku 1,25 (známkování jako ve škole).

Dopravní inženýři si vyměnili zkušenosti

Proč musí obce realizovat zejména to, na co jsou vypsány dotační tituly s čím dál „lepšími“ podmínkami? Nepomohla by větší finanční nezávislost obcí ke zlepšení stavu místních komunikací? Jaké jsou praktické zkušenosti s navrhováním dopravních staveb v BIM? Můžeme bezpečně vsakovat dešťové vody přes vodopropustné obrusné vrstvy vozovek? Proč se nevyplatí podceňovat geotechnický průzkum? A kdy odstranění makadam přestává být odpadem?

Dopravní konference, kterou organizovala oblastní kancelář ČKAIT 17. října 2023 v Olomouci, nezačala úplně ideálně. Kvůli srážce kamionu a vlaku na Bělidlech dorazilo několik účastníků se zpožděním. V hotelu Clarion, který se nachází doslova pár kroků od hlavního železničního nádraží, jsme ale kvůli nabitěmu programu začínali včas. Čekalo nás čtrnáct přednášek ve čtyřech blocích.

Kritika dotační politiky státu

Účastníky konference přivítal **Ing. Jiří Kožušníček** (ČKAIT 1201214, IV00), předseda výboru oblasti Olomouc, a **Ing. Michal Majer** (ČKAIT 1201211, TD02, ID00), člen Představenstva ČKAIT, který si neodpustil kritiku dotační politiky státu. Zdůraznil, že míra a podmínky dotačních programů přesáhly rozumnou mez. Dotace vytváří samostatný podnikatelský obor, který odčerpává lidské zdroje a finance. To vše při nejmenší míře nezaměstnanosti v rámci EU. Obce ztrácí volnost při rozhodování o využití finančních prostředků na investice podle svých potřeb. Projektanti věnují mnoho hodin práce záležitostem mimo svou odbornost. Administrátoři dotací se živí papírováním.

Neutěšený stav silnic III. třídy

Úvodní blok odstartoval nový ředitel Správy silnic Olomouckého kraje **David Štěpánek, PhDr.** Nemocný náměstek hejtmana Olomouckého kraje pro dopravu **Michal Zácha, DiS**, se brzy ráno chraptivým hlasem telefonicky omluvil. Olomoucký kraj spravuje 3 088 km silnic II. a III. třídy. Z toho je 21 % silnic II. třídy a 67 % silnic III. třídy v havarijním stavu. Z 1 091 spravovaných mostů je 95 z nich na silnicích III. tříd rovněž ve stavu

havarijním. Co k tomu dodat? Snad jen to, že kvůli kauze ovlivňování zakázek na dopravní stavby byli tito dva mluvčí odvoláni ze svých funkcí v listopadu 2023.

Doc. Ing. Jan Petrů, Ph.D., velice hezky popsal praktické zkušenosti s navrhováním pozemních komunikací „od 2D až po BIM“.

Ing. Petr Schiller, referent dopravních strategií města Hradec Králové, a **Ing. Ivo Gajdošík** (ČKAIT 1302571, IT00) představili inteligentní dopravní systém v Hradci Králové, který byl letos nominován na Stavbu roku 2023. Přípravoval se a realizoval od roku 2016 do roku 2023. Dodavatelská stavební firma CROSS Zlín, a.s. modernizovala celkem 34 křižovatek, bylo položeno 20,5 km kabelů pro signalizaci, 18 km datových kabelů, realizováno 313 sloupů, 7 portálů, 863 návěstidel a 139 radarů pro detekci vozidel. Navíc je umožněna i přímá komunikace mezi vozidly a křižovatkou ve standardu ITS-G5. V Hradci Králové tak byla provedena příprava pro autonomní vozidla. Ano, s tím už lze dopravu řídit inteligentně. Mimochodem, v průběhu přípravy akce bylo doloženo 1 300 vyjádření dotčených orgánů pro SÚ.

Ing. Michal Radimský, Ph.D. (ČKAIT 1005114, ID00), učí pozemní komunikace na Stavební fakultě VUT Brno a je jednatelem Ateliéru PKO s.r.o. Popsal změny v legislativě pro dopravní stavby, které se týkají především ČSN 73 6102, ČSN 73 6110, ČSN 73 6056 a ČSN 73 6058. Informoval také o připravovaném zrušení vyhlášky č. 398/2006 Sb., o bezbariérovém využívání staveb a o změnách ve vyhlášce č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb.

Nejčastější „bezpečnostní“ chyby v projektové dokumentaci dopravních staveb

Ing. Eva Kšicová z Centra dopravního výzkumu se věnovala sjednocení technických podmínek pro zklidňování dopravy a zón s dopravním omezením. Popsala také časté chyby zjištěné audity bezpečnosti a bezpečnostních inspekci. Popis chyb v projektové dokumentaci a častých deficitů na pozemních komunikacích, které jsou v provozu, byl velmi přínosný pro kolegy z oboru.

Oběd v hotelové restauraci poskytl všem prostor pro zasloužené vydechnutí a pro diskuse v předsálí konferenčního sálu. Před zahájením třetího bloku přednášek proběhlo vyhlášení vítězů tipovací soutěže, která byla součástí tištěného konferenčního občasníku. Občasník je takový olomoucký konferenční bonus. Kromě tištěného programu a tipovací soutěže obsahoval krátké zamyšlení nad umělou inteligencí, věnoval se historii asfaltu v silničním stavitelství. Několik vtipů, hádank, osmisměrka a sudoku byly připraveny pro účastníky, kteří přicestovali vlakem, na cestu zpět. Na plátně bylo promítnuto video, které odhalilo správnou odpověď na soutěžní otázku. Tři nejlepší „tipaři“ obdrželi na pódiu drobné dárky. Milé zpestření před náročnou druhou polovinou konference.

Podcenění geologického průzkumu se vždy prodrazí

RNDr. Mgr. Ivan Poul, Ph.D., (ČKAIT 1005146, IG00), projektant, geolog a jednatel firmy Projekce iGEO, s.r.o., zaujal přednáškou o geotechnických průzkumech v reálných příkladech. „V závěrečné geologické zprávě bývá pečlivě popsán geologický vývoj střední Evropy, ale mechanické vlastnosti základové půdy pro statické výpočty bývají většinou smyšlené anebo získané rešerší třináct let zrušené normy ČSN 73 1001. Takové vlastnosti bývají většinou o 30–50 % podhodnocené, což zásadně ovlivňuje výsledky statických výpočtů a výběr způsobu projekčního řešení“, uvedl Poul a zároveň doložil na konkrétních příkladech, že správně provedený a interpretovaný geotechnický průzkum může ušetřit při realizaci staveb více než velký objem finančních prostředků. Při „Stabilizaci silnice III/42117 Dolní Věstonice“ nebo při „Zajištění ulice Palackého ve Vsetíně“ měl být kvůli podhodnoceným vlastnostem zemin sanován neexistující sesuv. Co na to říká technická pomůcka TP76 – Geotechnický průzkum pro pozemní komunikace, část A – Zásady geotechnického průzkumu? (Více viz profesis.ckait.cz.) Jaká je zodpovědnost geologů a stavebních inženýrů?

Modrozelená infrastruktura v dopravních stavbách

Ing. Jiří Vítek (ČKAIT 1000744, IV00) z projektové kanceláře JV PROJEKT VH s.r.o. se zaměřil na témata „Města a změna klimatu“ a „Modrozelená infrastruktura v dopravních stavbách“. S tématy zeleně ve městech a vsakováním se my dopraváci setkáváme prakticky na každé stavbě v zastavěných územích. Není úplně jednoduché skloubit požadavky všech dotčených orgánů a správců inženýrských sítí do funkčního návrhu. Všichni chceme ve městech zeleň, ideálně stromy. Rádi bychom vsakovali dešťové vody a vytvořili tak podmínky nejen pro lepší

mikroklima a malý vodní oběh. Některá města mají modrozelené plány zpracovány. Ale od plánů k realizaci je často dlouhá a finančně náročná cesta. V praxi se realizují stavby tak, aby je město nebo obec vůbec ufinancovaly. Navíc se my dopraváci dostáváme do neřešitelných situací. Chráníme pláň komunikací od vody a zároveň chceme realizovat vsakovací povrchy. Tohle téma se bude objevovat často a myslím, že si zaslouží samostatné workshopy a přednášky. Je třeba hledat realizovatelné kompromisy napříč profesemi. Zajímavé byly také funkční ukázky řešení prostoru pro kořenový systém dřevin ve zpevněných plochách, který umožňuje stromům dlouhodobě prospívat. Po přednášce proběhla krátká diskuse. Zasloužila by si větší prostor, ale harmonogram konference byl nabitý.

Ing. Petr Mondschein, Ph.D., z katedry silničních staveb Stavební fakulty ČVUT Praha, se věnoval hutněným asfaltovým vrstvám a revidované ČSN 73 6121, která je platná od dubna 2023. Byly zrušeny asfaltobetonové vrstvy ACO 11S a ACO 16S. Dále nám mimo jiné přiblížil možnost aplikace ochranného postřiku (např. vápenné mléko) na spojovací postřik a další technologické požadavky při provádění vozovek. Pro zvýšení jejich kvality a životnosti je potřeba tyto technologie neustále opakovat, připomínat a na stavbě dodržovat. Následovala přednáška o cementobetonových vozovkách. V naší republice má silniční síť délku 55 854 km, z toho pouze 1 % tvoří cementobetonové vozovky. Prvotní náklady jsou sice oproti asfaltobetonovým (AB) vozovkám vyšší, ale v konečném důsledku při zohlednění nákladů provozních se karta obrací. I když je to tak trochu s otázkou.

Kdy odstraněný makadam přestává být odpadem

Ing. Jan Zajíček (ČKAIT 1200942, ID00), zástupce ČR v CEN/TC 227 WG 4 Silniční materiály, člen Technické normalizační komise TNK 147 a vedoucí týmu revize TP 170, se věnoval revizi technické pomůcky TP 170 Navrhování vozovek PK a nové aplikaci ELaS pro dimenzování konstrukcí vozovek a následně využívání recyklovaných materiálů a vedlejších produktů v silničním stavitelství. Dozvěděli jsme se tedy, co nového se objevuje v revizi TP 170, jak jsou nově postaveny třídy dopravního zatížení. Byly sníženy návrhové moduly pružnosti nestmelených vrstev. Upozornil, že ne o každé vozovce, která výpočtově vyhovuje, platí, že je navržena správně. Těším se, že snad bude brzy na stránkách ŘSD volně dostupný výpočtový program pro dimenzování vozovek ELaS. Revize s sebou přinese zesílení navrhovaných vozovek o cca 30 mm u AB vrstev a o 50 mm u nestmelených podkladních vrstev. Recyklované materiály jsou trendy, v tomto článku nepůjdeme do dalších podrobností. Příliš široké, ale důležité téma pro nás dopraváky. Jen doplním, že od 1. října 2023 platí nový právní předpis č. 283/2023 Sb., vyhláška o stanovení podmínek, při jejichž splnění je znovuzískaná asfaltová směs a znovuzískaný penetrační makadam vedlejším produktem nebo obě přestává být odpadem. Doporučuji nastudovat, možná další téma na krátký webinář komory.

Ing. Michal Majer
člen Představenstva ČKAIT
ČKAIT 1201211, TD02, ID00

Více: konferencedoprava.ckait.cz

Ing. Svatopluk Zídek † 80 let

Ing. Svatopluk Zídek, který zesnul 23. listopadu 2023, byl významnou osobností ČKAIT a ČSSI, a především člověkem se širokým srdcem. Jeho smrt nás všechny hluboce zasáhla. S nemocí nebojoval poprvé, ale jako vždy se nevzdával a nic jí nedal zadarmo.

O Svatoplukově profesním životě byla již napsána řada článků a vysloveno nespočet slov, které měly jedno společné – odkrývaly ho jako osobnost oddanou myšlence a práci pro české stavebnictví u nás i za hranicemi našeho státu. Ing. Zídek pracoval jako stavbyvedoucí i jako ředitel stavební firmy. Zároveň působil v řadě profesních organizací. Jeho jméno je zapsáno mezi obnoviteli činnosti Českého svazu stavebních inženýrů, kde pak v letech 2005 až 2011 působil jako prezident Svazu, později jako člen exekutivy a prezidia. Spoluzakládal Českou komoru autorizovaných inženýrů a techniků, kde byl členem představenstva a předsedou výboru oblasti Komory Karlovarského kraje. Od roku 2012 byl jednatelem Informačního centra Komory. Dlouhou dobu byl členem představenstva Svazu podnikatelů ve stavebnictví.

Svůj dlouhodobý zájem o historii uplatnil v roce 1999 při založení Kolegia pro technické památky Komory & Svazu. Vedle jiných aktivit vyšla jeho zásluhou celá řada pozoruhodných publikací, jako jsou například čtyřdílné Technické památky země Visegrádské skupiny V4, vydané v několika jazycích, nebo Industriální topografie – Karlovarský kraj, sloužící k propagaci kraje. Byl u zrodu vzniku spolupráce inženýrských komor země V4. Byl iniciátorem podpisu 1. mezinárodní smlouvy s Bavorskou inženýrskou komorou v roce 1994, na kterou potom navázaly další mezinárodní smlouvy. Pořádal ouvertury před brněnskými stavebními veletrhy spojenými s vydáváním stavebních knih.

Za svoji dlouholetou činnost byl v roce 2009 oceněn titulem Osobnost stavitelství, byl nositelem Šolínovy medaile Fakulty stavební ČVUT v Praze a čestného uznání předsedy ÚNMZ. Byl čestným členem partnerských inženýrských

Nekrolog

organizací z Polska, Maďarska, Slovenska a rovněž čestným členem Svazu inženýrů. Město Karlovy Vary mu v květnu 2014 udělilo čestné občanství.

Jednou z jeho velkých srdečných záležitostí byla organizace mezinárodní konference Městské inženýrství Karlovarsko. Letos na podzim se konal už její 27. ročník. Témata konferencí a Svatoplukem organizovaný následný program po významných kulturních památkách přinesly všem účastníkům mnoho poznání, kulturních zážitků, kontaktů i přátelství. Důkazem toho je i fakt, že na letošní ročník přijeli vedle tradičních partnerů z bavorské, saské, durynské a slovenské komory stavebních inženýrů i další Svatoplukovi přátelé z Polska, Maďarska a Bulharska. Všichni si moc přáli se s ním po dlouhé době opět setkat a pozdravit ho. Podařilo se.

Bylo obdivuhodné, jakou tvůrčí invencí náš vážený kolega stále oplýval. Měl neuvěřitelnou energii, která mu umožňovala uvádět do života jeho myšlenky a nápady. Díval se na věci z neokoukaných perspektiv a byl stále otevřen novým podnětům. Svatopluk měl vzácný dar sdružovat a dávat lidem dohromady, stmelovat je. Každému, kdo se s ním setkal a měl možnost radit se mezi jeho přátele, se při vzpomínce na něj jistě vybaví početné zážitky stejně tak osobité, netradiční, a především lidské, jako byl on sám ve svém životě.

Jeden francouzský filozof prohlásil že „nic není tak krásné a oprávněné jako dobře plnit svůj lidský úkol a plnit jej, jak plněn být má“. A myslím, že Svatopluk tak činil. Činil tak proto, že to bylo v něm, činil tak proto, že jinak konat nedovedl, byla to jeho přirozenost, jeho odkaz pro nás všechny kolem něj.

Myslím, že Svatopluk měl život krásný a prožil ho naplno. Všichni na něj budeme vždy vzpomínat jen v tom nejlepším slova smyslu – jako na neúnavně pracovitěho člověka, sršícího nápady, pro které nás vždy dokázal nadchnout.

doc. Ing. et Ing. František Kuda, CSc.

Katedra městského inženýrství
Fakulta stavební, VŠB-Technická univerzita Ostrava

Od ledna začíná o vyhrazených stavbách rozhodovat Dopravní a energetický stavební úřad

Dopravní a energetický stavební úřad vznikl k 1. červenci 2023 a od 1. ledna 2024 bude vykonávat působnost stavebního a vyvlastňovacího úřadu v případě vyhrazených staveb (stavby uvedené v příloze č. 3 NSZ) a staveb s nimi souvisejících.

Zároveň od 1.1.2024 DESÚ přebírá vedení některých stávajících řízení podle „starého“ stavebního zákona zejména od stávajících speciálních stavebních úřadů – Ministerstva dopravy, Ministerstva průmyslu a obchodu, Drážního úřadu a Úřadu pro civilní letectví, ale i některých obecných stavebních úřadů.

Personální zabezpečení DESÚ je k 1. lednu zajištěno především delimitací stávajících státních zaměstnanců vykonávajících agendu podle dosavadních předpisů a zároveň DESÚ v současné době vypisuje na řadu pozic výběrová řízení. Nicméně všechny agendy jsou k 1. lednu 2024 personálně zajištěny, zejména v kontextu postupného náběhu výkonu agend.

Ve vztahu ke stavebníkům bude na webových stránkách úřadu **desu.gov.cz** před koncem roku zveřejněna podrobná informace, jak při podávání žádostí na DESÚ postupovat a jaké podobě budou žádosti / projektové dokumentace přijímány.

Mgr. Martin Kozák

ředitel Dopravního a energetického stavebního úřadu

Studie udržitelného rozšíření historického jádra obce Lichoceves z necelých 200 na 3000 obyvatel kousek za Prahou.
Urbanistické řešení: Pavel Hnilička Architects+Planners, s. r. o., krajinná architektura: Pavlína Malíková, Ing. Aleš Steiner,
dopravní řešení: Ing. Josef Filip, Ph.D., technická infrastruktura: Ing. Jitka Thomasová, Ing. Radka Fullerová, PPU spol.s.r.o.

Téma Město a voda se netýká jen městských inženýrů

Letošní konference Městské inženýrství ČKAIT Karlovarsko 2023 se snažila zmapovat současný stav problematiky vody ve městech. Na příkladech ukázala význam vody v kontextu sídelní struktury a nastínila možnosti, jak se vypořádat s důsledky některých činností člověka v městském osídlení.

V pátek 13. října 2023 proběhla v kongresovém sále Hotelu Thermal v Karlových Varech již 27. mezinárodní konference Městské inženýrství ČKAIT Karlovarsko 2023. Témata konference jsou vždy spojena s provozem a rozvojem měst, v posledních letech to byla témata Město a doprava, Město a světlo, Město a průmysl. Letos jsme se zaměřili na nanejvýš aktuální téma Město a voda.

Hlavním pořadatelem konference byla Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (ČKAIT) a Český svaz stavebních inženýrů (ČSSI). Partnery hlavních organizátorů konference jsou dlouhodobě Bayerische Ingenieurekammer-Bau, Ingenieurkammer Sachsen, Ingenieurkammer Thüringen, Verband Beratender Ingenieure (VBI), Slovenská komora stavebních inžinierov (SKSI), Česká společnost městského inženýrství ČSSI, Fakulta stavební VŠB – Technická univerzita Ostrava a Fakulta stavební VUT v Brně.

Záštitu nad pořádáním letošní konference převzali: ministr průmyslu a obchodu, ministr pro místní rozvoj, ministr dopravy, ministr kultury, hejtmán Karlovarského kraje a primátorka města Karlovy Vary. Finančně konferenci podpořilo Ministerstvo průmyslu a obchodu, Karlovarský kraj a statutární město Karlovy Vary. Cílem konference bylo poukázat v širších souvislostech na význam vody ve městech ve vazbě na městské inženýrství na území České republiky a některých států střední Evropy.

Vztah města a vody prodělal za posledních dvě stě let poměrně dynamický vývoj. Voda patřila vždy mezi hlavní městotvorné činitele. Letošní konference se snažila na několika příkladech ukázat současný stav a směřování vztahu města a vody na mezinárodní, národní i regionální úrovni. Cílem bylo upozornit na vzájemně provázané široké spektrum činností stavebních inženýrů při zacházení a hospodaření s vodou, dále představit aktuální trendy a přínosy vzniku vodohospodářských opatření v obcích, městech a urbanizované krajině. Jednalo se zejména o témata Hospodaření s vodou v sídlech, Srážková voda, Modrozelená infrastruktura, ale také Vliv vody a vlhkosti na stavby, geotechniku a hydrologii. Oživením konference byly práce studentů městského inženýrství z FAST VUT Brno, které jsme si mohli prohlédnout na tematicky zaměřených posterch s tematikou Město a voda.

Voda jako městotvorný prvek

Každé město je specifické z mnoha hledisek a jedním z nich je voda. Město získává svoji image, svůj obraz také vodou jako významným městotvorným prvkem, který se neustále vyvíjí a mění. Tato atmosféra se zvláště propisuje na stavby a veřejná prostranství. Městské prostředí a způsob života mají zásadní dopady na kvalitu života obyvatel. Uspořádání veřejného prostoru z hlediska hospodaření s vodou má zásadní vliv na její využitelnost. Mikroklimatické podmínky zde hrají stejnou roli jako pocitový charakter. Míra užívání určitého veřejného prostranství je dobrou známkou jeho kvality.

Srážkový stres ovlivňuje skladbu zeleně ve městech

Inženýři, architekti nebo zástupci technických profesí si musí velmi rychle osvojit nové postupy a opatření směřující k zadržení vody v (městské) krajině. „I průběh letošního roku dokládá, jak důležité je voda v urbanizovaném prostředí. Neobejde se bez ní ani nová zeleň, která byla hojně sázena v předchozích letech. Vidíme na mnoha případech po celé republice, že především mladé stromy zažívají srážkový stres. Je třeba vybírat jinou, odolnější skladbu zeleně a soustavně myslet na možnosti vsakování srážkové vody,“ konstatuje **Ing. Adam Vokurka, Ph.D.** (0010051, IV00, IL00), předseda Autorizační rady ČKAIT a prezident Českého svazu stavebních inženýrů.

Nejde jen o velké vize, někdy postačí drobnější opatření

Voda ve městě je průsečíkem zájmů a odborných činností řady inženýrských a technických profesí. Na jedné straně spektra stojí voda jako měřítko kvality veřejných prostor, na straně druhé pak vliv vlhkosti na stavby či geotechniku. Uprostřed pak nalézáme řadu dalších témat jako modrozelená infrastruktura, protipovodňová ochrana měst, pitná a odpadní voda... Stávající zkušenost dokládá, že je to právě voda, která spoluurčuje vnímání kvality života obyvatel.

„Nejde nám o velké vize, víme, jak komplexní, dlouhodobé a složité téma vody je. Vidíme navíc již řadu drobnějších, funkčních opatření, která nastiňují možné trendy přínosu stavebních inženýrů při zacházení a hospodaření s vodou,“ říká **doc. Ing. František Kuda, CSc.**, předseda vědecké rady konference a předseda Profesionálního aktivu ČKAIT pro Městské inženýrství. Z programu karlovarské konference upozornil na dva příspěvky německých městských inženýrů. V prvním případě bylo přiblíženo řešení, díky kterému se malé bavorské obci podařilo zasáknout téměř 14 000 m³ srážkových vod ročně. Druhý případ účastníkům konference nastínil konkrétní stavební či krajinné úpravy směřující k efektivnímu ukládání srážek, snižování odpařování, a naopak zvyšování ochlazujících efektů – a to v kombinaci s městskou zelení.

Bez vody nerostou houby ani města

Pokud voda chybí, nerostou – houby ani města. Ostatně i v České republice najdeme mnoho příkladů, kdy hromadné ani individuální bydlení nemůže získat povolení k výstavbě buď z důvodu nedostatečné kapacity zásobovacího systému pitné vody, anebo naopak stokové sítě a místní čistírny odpadních vod. V nich končí nejen splašky, ale rovněž srážková voda.

Právě přístup ke srážkové vodě je podle řady odborníků, kteří se setkali na naší konferenci, klíčem ke zvládnutí problematiky meteorologických extrémů, tedy extrémních přívalových srážek i období sucha. Není už pochyb, že srážkovou vodu je potřeba v urbanizovaném území řízeně zadržet (tzv. retardace povrchového odtoku), a to formou snadno udržitelných povrchových vsakovacích a retenčních zařízení doplněných zelení, případně též výměnou nepropustných zpevněných povrchů za propustné.

„Těmito způsoby pak lze nejen řízeně zadržovat srážkovou vodu v území, ale také zvyšovat objem podzemních vod a zabezpečit tak kvalitnější a udržitelné prostředí, které dokáže meteorologickým extrémům odolávat. Proces hospodaření se srážkovými vodami v rámci urbanistické koncepce tedy lze označit jako problematiku řízení městských srážkových vod,“ shrnuje **Ing. Marek Teichmann, Ph.D.** (ČKAIT 1103921, II00), garant FAST VŠB – TU Ostrava a zástupce ČSSI.

Proč se vyplatí oddělit dešťovou vodu od splaškové

Jednu z cest nabízí německá obec Kürnach, kde se již před dvaceti lety podařilo oddělit v kanalizaci splaškovou a dešťovou vodu. Srážky se na území obce se zhruba pěti tisíci obyvateli zadržují, aby se vsakovaly a následně odpařovaly. Oddělený systém kanalizace je uplatňovaný u veškeré výstavby v obci. V některých případech na tuto dualitu navazují i sami stavebníci, kteří v rámci svých staveb zachycují srážkovou vodu a využívají ji například na splachování, zalévání zahrad apod.

Jde často o náročnější technické řešení či zařízení, kdy dešťovou vodu je třeba v obcích a městech filtrovat – i s ohledem na soli nebo další nečistoty. Opak by mohl znamenat kontaminaci zeleně. Vidět je to například u vsakovacích loží s čistícími technologiemi u zatravněných pásů vedení tramvajových tratí.

Příkladná obec Lichoceves

Odborné publikum zaujal projekt Obec v zahradě, vypracovaný pro obec Lichoceves ležící na severozápad od Prahy. **Ing. Jitka Thomasová** (ČKAIT 0000105, II00, IV00) a **Ing. Aleš Steiner** představili novou plánovanou zástavbu, která je v krajině doprovázena prvky zelených pásů, cest, remízů, deštných záhonů a dalších krajinných prvků umožňujících rekreaci obyvatel a zároveň zlepšení funkčnosti ekosystémů a zadržení srážkové vody v krajině. Vedle deštných záhonů, které lze v městském inženýrství a architektuře stále vnímat jako novinku, pracují autoři studie s novým přístupem založení stromořadí na bázi krycí zeleně, průlehu (svejlý) a retenčních vodních ploch s hrázkami.

„Domnívám se, že odpovědný přístup k vodě se spíše dříve než později propíše do všech oblastí stavebního inženýrství. Platí to například i pro dopravní stavby, jejichž plochy jsou významnou sběrníci dešťových srážek,“ doplňuje **Ing. Robert Špalek**, předseda ČKAIT.

OK ČKAIT Karlovy Vary a dalším organizátorům se podařilo vytvořením výborného technického a organizačního zázemí vybudovat zde na Karlovarsku místo neodmyslitelně spojené s městským inženýrstvím. Závěry 27. ročníku konference a rovněž tak i výsledky předchozích ročníků nás vedou k úvahám o pokračování těchto konferencí v následujících letech. Dovolte mi proto, abych závěrem popřál oboru Městské inženýrství další růst odborné úrovně, pracovních výkonů i všeobecné prestiže.

doc. Ing. et Ing. František Kuda, CSc.
předseda vědecké rady konference
ČKAIT 1200390, ID00, II00, TD01

Kam vede snaha o zjednodušování stavebního zákona? Především ke zrychlení legislativního procesu. Stavební zákon č. 50/1976 Sb. tzv. „zlatá padesátka“ měl celkem 145 paragrafů a za 30 let platnosti byl jen 22× novelizován. Porevoluční stavební zákon č. 183/2006 Sb. už měl celkem 198 paragrafů a 29 novel za 15 let jeho platnosti. Nový stavební zákon č. 283/2021 Sb. má celkem 335 paragrafů a za dva roky své existence již prošel 5 novelizacemi.

Co přináší nový stavební zákon do praxe? Především obavy

Za několik dní vstupuje v účinnost nový stavební zákon, který zavádí úplně nové pojmy a postupy. Přinášíme proto zjednodušený záznam odpovědí na nejčastější otázky projektantů. Autorizované osoby se obávají, že zrychlení povolovacího procesu nový stavební zákon nepřinese, a s nostalgií vzpomínají na „zlatou padesátku“.

Dne 16. listopadu 2023 proběhl v Českých Budějovicích seminář na téma Nový stavební zákon v praxi. Jeho účastníky byly převážně autorizované osoby, zejména projektanti. Seminář byl koncipován nejen jako informativní z hlediska znění nového stavebního zákona (dále i NSZ) a prováděcích vyhlášek, ale i diskusní se zpětnou vazbou od účastníků semináře. Přednášející **Ing. František Konečný, Ph.D.**, vysokoškolský pedagog a specialista na stavební právo, a **Ing. arch. Petr Hornát**, vedoucí odboru regionálního rozvoje, územního plánování a stavebního řádu Krajského úřadu Jihočeského kraje, se zaměřili právě na praktické dopady nové stavební legislativy. Níže uvedená témata vzešla z diskuse na tomto semináři a jsou doplněna o názory autora, vycházející z více než třicetileté praxe v oblasti stavebního práva.

Opravdu máme jen jedno řízení?

Dnes známe pojem stavební povolení a většinu stavebníků je naprosto jasné, o č se jedná. Nový stavební zákon pracuje s pojmem „povolení záměru“ (§ 197) a „povolení stavby“ (§ 211). Běžný stavebník je takovou konstrukcí stavebního zákona trochu zmaten. Máme skutečně jen jedno řízení, když stavební zákon mluví jak o povolení záměru, tak i o povolení stavby? Podíváme-li se na § 4 NSZ, tak si v odst. 1 přečteme: „Záměrem se v tomto zákoně rozumí stavba, soubor staveb, zařízení, údržba dokončené stavby, změna využití území, dělení nebo scelování pozemků a stanovení ochranného pásma.“ Zjednodušeně řečeno: **Záměr je i stavba**. Platí tedy, že máme skutečně jen

jedno řízení a v případě povolení stavby musí být splněny kromě podmínek pro povolení záměru další náležitosti pro povolení stavby uvedené v § 211 NSZ.

Které jsou stavby „ostatní“

Nový stavební zákon rozděluje v § 5 odst. 2 stavby na **drobné** (příloha č. 1), **jednoduché** (příloha č. 2), **vyhrazené** (příloha č. 3) a **ostatní** (nejsou v zákoně vyjmenovány). Logicky z toho vyplývá, že ostatní stavby jsou všechny stavby, které nejsou uvedeny v přílohách 1, 2 a 3. Takže např. stavby pro bydlení nebo rodinnou rekreaci, které budou mít třeba dvě podzemní podlaží, budou stavbami ostatními (více Z+i ČKAIT 1/2022: *Co přinese kategorizace staveb podle nového stavebního zákona*).

Stavby pro rodinnou rekreaci mohou být stavby jednoduché i ostatní

V základních pojmech NSZ (§ 13) definice stavby pro rodinnou rekreaci schází. Tuto definici najdeme dnes jen v dosud platné vyhlášce č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, v § 2 písmeno b): „Pro účely této vyhlášky se rozumí stavbou pro rodinnou rekreaci stavba, jejíž objemové parametry a vzhled odpovídají požadavkům na rodinnou rekreaci a která je k tomuto účelu určena: stavba pro rodinnou rekreaci může mít nejvýše dvě nadzemní a jedno podzemní podlaží a podkrovní.“ V nové vyhlášce o požadavcích na výstavbu (nahrazuje i vyhlášku 501/2006 Sb.) již definici stavby pro

rodinnou rekreaci nenajdeme. Pouze v NSZ, v příloze č. 2, kde jsou vyjmenovány jednoduché stavby, je uvedeno v odst. 1 písm. a): „*Jednoduchými stavbami jsou stavby pro bydlení a rodinnou rekreaci, které mají nejvýše dvě nadzemní a jedno podzemní podlaží a podkroví nebo ustoupené podlaží.*“ Z výše uvedeného vyplývá, že stavba pro rodinnou rekreaci, která nesplní podmínku, že je stavbou jednoduchou (např. bude mít dvě podzemní podlaží), je stále stavbou pro rodinnou rekreaci, jen bude zařazena mezi stavby ostatní a takto ji lze i povolit.

Budou česká pole masivně zastavěna fotovoltaikou?

Energetický zákon č. 458/2000 Sb. byl změněn a stanoví, že **výrobní elektřiny z obnovitelných zdrojů energie o celkovém instalovaném elektrickém výkonu 1 MW a více** je zřizována a provozována **ve veřejném zájmu**. Tyto výrobní jsou považovány za technickou infrastrukturu, a lze je tedy umísťovat i v nezastavěných územích obce, pokud to územní plán výslovně nevylučuje. V praxi to znamená, že pokud nebude v územním plánu obce **výslovně** uvedeno, že taková zařízení nemohou být umístěna v nezastavěném území, hrozí reálné nebezpečí, že mohou být umístěna kdekoli v zastavěném území, zastavitelných plochách a **též v nezastavěném území**. Již dnes existuje záměr umístit takové zařízení v jedné lokalitě na ploše více než 50 ha.

Aktuální stav prováděcích vyhlášek v části územního plánování

Prováděcí vyhlášky k územnímu plánování nejsou dosud zpracovány. Vyhláška o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a jednotném standardu má být v návrhu zpracována v lednu 2024. Od března 2024 pak má probíhat meziresortní připomínkové řízení, v květnu předložení Legislativní radě vlády a v červnu 2024 má být uveřejněna ve Sbírce zákonů. Účinnost vyhlášky se pak předpokládá od 1. července 2024.

Vyhláška o národním geoportálu územního plánování není zatím ani v přípravě.

Požadavky na výstavbu – návrh vyhlášky čeká na vyřazení připomínek

Nově navržená vyhláška o požadavcích na výstavbu nahrazuje vyhlášku č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, vyhlášku č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, a vyhlášku č. 398/2009 Sb., o obecně technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb. Tato nová vyhláška je určena pro všechny stavby kromě staveb dopravních, které budou mít samostatnou vyhlášku. Dalším velkým rozdílem oproti stávajícím uvedeným vyhláškám je skutečnost, že ve většině případů je odkazováno na příslušné normy a normové hodnoty.

V konkrétním případě stanovení počtu odstavných (parkovacích) stání u stavby pro rodinnou rekreaci zde takové ustanovení schází. Vyhláška odkazuje na nejbližší podobné užívání stavby, což je pravděpodobně rodinný dům. Parametry

užívání rodinného domu a stavby pro rodinnou rekreaci jsou však značně odlišné.

Ve stávající vyhlášce č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, najdeme v § 21 odst. 2: „*U staveb pro rodinnou rekreaci je nutno umístit odstavné stání v počtu jedno stání pro jednu stavbu.*“ V nové legislativě již nejsou odstavná stání pro stavby pro rodinnou rekreaci konkrétně řešena.

Projektová dokumentace pro povolení stavby nebude dostatečně jednoznačná

Návrh vyhlášky o dokumentaci staveb (je v připomínkovém řízení) uvažuje s rozsahem projektové dokumentace **pro povolení stavby** dle rozsahu současné dokumentace pro územní řízení, doplněné mimo jiné o **urbanistické a základní architektonické a technické řešení záměru umožňující posouzení jeho mechanické odolnosti a stability, požární bezpečnosti a vlivů na území a životní prostředí** – viz § 158 NSZ.

Návrh nové vyhlášky o dokumentaci staveb pro povolení stavby splňuje podmínky „minimálního“ rozsahu dokumentace nutné pro vydání povolení stavby. Problém se však objevuje v části **D – Dokumentace objektů**. Tady došlo mezi účastníky semináře k jednoznačné shodě, že pouze **charakteristické půdorysy, charakteristické řezy a základní pohledy** nejsou v žádném případě dostačující pro základní statické posouzení ani pro požární bezpečnost. **Zde musí být součástí projektové dokumentace jednoznačně všechny půdorysy včetně základů a střešní konstrukce, všechny relevantní řezy a všechny pohledy**. Ve vybraných případech by mohly být nezbytné i některé projekty TZB (Technická zařízení budov), zvláště v případech, když bude stavební úřad nařizovat zkušební provoz.

Návrh Komory (ČKAIT), aby se vycházelo z rozsahu projektové dokumentace pro společné územní a stavební řízení s případnou úpravou (redukcí), je rozumným kompromisem. Zatím ale není jasné, zda se ho podaří prosadit.

Projektová dokumentace pro provádění stavby bude povinná. Za porušení povinnosti hrozí pokuta až dva miliony korun

Navržený rozsah dokumentace pro provádění stavby je v současnosti v „předpřipomínkové“ fázi. Lze konstatovat, že navržený rozsah je násobně rozsáhlejší než současný rozsah uvedený v příloze č. 13 vyhlášky č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb. Nový návrh vyhlášky jde do velkých podrobností zejména v oblasti TZB. V mnoha částech nahrazuje výrobní dokumentaci, kterou obvykle zpracovává zhotovitel stavby. Zde se opět nabízí „jednoduché“ a logické řešení. Za základ rozsahu dokumentace pro provádění stavby lze vzít stávající rozsah uvedený v příloze č. 13 vyhlášky č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb, a doplnit ho o praktické návrhy zejména ze stran zkušených projektantů a zhotovitelů staveb.

Povinnost zpracovat dokumentaci pro provádění stavby najdeme v NSZ v § 160 odst. 2 písm. a): „**Stavebník je v případě stavby [...] podléhající povolení podle tohoto zákona povinen před zahájením stavby zajistit vypracování dokumentace pro**

provádění stavby, s výjimkou jednoduchých staveb uvedených v odstavci 1 písm. c) a e) až p) a odstavci 2 přílohy č. 2 k tomuto zákonu.“ Fakticky to znamená, že projekt pro provádění stavby musí být vždy zpracován pro všechny vyhrazené stavby, ostatní stavby podléhající povolení a jednoduché stavby pro bydlení a rodinnou rekreaci (příloha č. 2 odst. 1 písm. a)), podzemní stavby do 300 m² (příloha č. 2 odst. 1 písm. b)) a reklamní zařízení a stavby pro reklamu (příloha č. 2 odst. 1 písm. d)).

Na dotaz „**Kdo donutí českého stavebníka, aby si nechal tuto dokumentaci zpracovat?**“ lze nalézt odpověď v § 302 NSZ – Přestupky vybraných osob. V případě, že stavebník nebude mít zpracovanou dokumentaci pro provádění stavby a stavbu zahájí, hrozí mu pokuta až 400 000 Kč. Stejně tak hrozí pokuta i zhotoviteli stavby, a to až do výše 2 000 000 Kč.

Budou dotčené orgány rychlejší?

Určitě je správné, že mají dotčené orgány stanoveny lhůty pro vydávání jejich vyjádření a stanovisek – viz § 177 a § 178 NSZ, a to i při vědomí, že tyto lhůty nejsou často dodržovány.

Možnost, že si taková vyjádření a stanoviska může vyžádat přímo stavební úřad, se na první pohled může zdát pro stavebníka zajímavá, ale v praxi to často může násobně prodloužit povolovací proces. Přímé jednání stavebníka (projektanta) s dotčenými orgány je ve většině případů rychlejší. Jsem přesvědčen, že tato ustanovení, byť jsou v pořádku, povolovací proces nezkrátí.

Kolaudace staveb – kdy se bude postupovat podle nového stavebního zákona

Dle § 230 NSZ lze stavbu, která vyžaduje povolení, užívat jen na základě kolaudačního rozhodnutí. Kolaudovat se tedy musí všechny vyhrazené stavby, ostatní stavby, které vyžadovaly povolení, a z jednoduchých staveb ty pro bydlení a rodinnou rekreaci, podzemní stavby do 300 m², garáže a stavební úpravy pro změny v užívání části stavby, i když se jimi nezasahuje do nosných konstrukcí stavby a nemění se její vzhled. Kolaudaci podléhají i „podstatné“ změny uvedených staveb, pokud jim předcházelo povolení.

Podle kterého zákona se bude kolaudovat u staveb, které byly povoleny dle stávajícího stavebního zákona? V těchto případech se uplatní v přechodných ustanoveních znění § 330 odst. 1 NSZ: „**Řízení a postupy zahájené přede dnem účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních předpisů.**“ Proto kolaudační řízení (mimo vyhrazené stavby), o která bude požádáno do 30. června 2024, budou provedena dle současného stavebního zákona. Pokud bude požádáno o kolaudaci (kolaudační řízení) po 1. červenci 2024, bude již kolaudace probíhat dle § 230 a následujících paragrafů NSZ.

Dodatečné stavební povolení – „návrat ke starým pořádkům“

Zde lze jen litovat, že původní záměr zamezit „černým“ stavbám v novém stavebním zákoně neprošel. V původně schváleném NSZ byl v § 256 odst. 1 písm. a) uveden text, že stavbu lze dodatečně povolit, když stavebník mimo jiné „**jednal v dobré**

víře“. V praxi to znamenalo, že dodatečné povolení stavby mohla získat při splnění dalších podmínek pouze stavba, na kterou již bylo stavební povolení, případně územní rozhodnutí, vydáno a následně bylo zrušeno. Tato podmínka byla (a dle mého názoru trochu pokoutně) v roce 2023 ve sněmovně nahrazena textem konstatujícím, že „**stavba nevyžaduje rozhodnutí o povolení výjimky ze zákazů podle jiného právního předpisu**“. Následné zdůvodnění, že by nastal problém u drobných a doplňkových staveb u rodinných domů a staveb pro rekreaci, které dnes často nesplňují podmínky zákona zejména s ohledem na odstupové vzdálenosti, neobstojí. Jednoduchou úpravou zákona by se takových staveb ustanovení „o dobré víře“ netýkalo.

Opět se tedy budou dodatečně povolovat černé stavby v chráněných oblastech a v místech mimo platné územní plány, a následně budou zastupitelé obcí „přesvědčováni“, aby takovou stavbu do územního plánu zahrnuli.

Digitalizace – KDY?

Digitalizace v procesu povolování staveb a souvisejících činností je jistě nezbytná. V současnosti však ještě nebyly zahájeny zásadní práce na této digitalizaci a již dnes je zřejmé, že není reálné stihnout kompletní digitalizaci tak, aby plně fungovala od 1. července 2024, jak předpokládá nový stavební zákon. Zde jsou namísto obavy, aby nebyla znovu posunuta „účinnost“ NSZ u staveb (mimo vyhrazené), které se mají povolovat podle NSZ od 1. července 2024. Věřím, že dojde k časovému posunu („účinnosti“) pouze u paragrafů řešících výhradně digitalizaci. Jsem přesvědčen, že její posunutí o jeden rok nebo i déle nebude mít na povolovací proces staveb a jeho rychlost žádný vliv. Naopak úřady, stavebníci i projektanti budou mít dostatek času se s digitalizací seznámit.

Práce s digitální formou projektové dokumentace v terénu

Jeden z konkrétních problémů v rámci digitalizace zcela jistě nastane v případech, kdy bude stavební úřad seznamovat účastníky řízení s projektovou dokumentací v digitální podobě. Vezměme modelový příklad. Úředník stavebního úřadu svolá místní šetření na místě stavby v létě (se svítícím sluncem) a bude muset seznámit účastníky řízení s výkresy větší stavby. Nastane problém, protože na „úředním“ notebooku se mu to zpravidla nepovede. A pokud bude mezi účastníky i tzv. „prudič“, tak má úředník (ale i stavebník) smůlu téměř jistě. Je to jedna z praktických věcí, kterou bude potřeba vyřešit. Dle sdělení kolegů z Rakouska tam uvažují, že po jednání na místě se všichni sejdou ještě na úřadě, kde dokumentaci promítnou. Osobně se domnívám, že to není reálné ani v Rakousku, natož v Čechách.

Přechodná ustanovení k projektovým dokumentacím

Velký zájem ze strany projektantů je o přechodná ustanovení k projektovým dokumentacím (mimo vyhrazené stavby). Dle § 329 odst. 1 písm. b): „**Jako součást žádosti o povolení stavby nebo o rámcové povolení podané do 30. června 2027 lze**

namísto projektové dokumentace zpracované podle tohoto zákona předložit i dokumentaci zpracovanou podle dosavadních předpisů, jde-li o **dokumentaci pro vydání rozhodnutí o umístění stavby, doplněnou o architektonicko-stavební řešení a stavebně-konstrukční řešení podle prováděcího předpisu k tomuto zákonu.**

Bude-li provádění stavby (týká se všech staveb, které vyžadují dokumentaci pro provádění stavby) **zahájeno do 30. června 2027**, lze jako dokumentaci pro provádění stavby podle tohoto zákona použít dokumentaci pro provádění stavby zpracovanou podle dosavadních předpisů, tzn. v rozsahu dle přílohy 13 vyhlášky 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb.

Přechodná ustanovení ke stavebnímu řádu

Pravomocná územní rozhodnutí o umístění stavby vydané v územním řízení se považují za rozhodnutí **v části věci** v řízení o povolení záměru podle tohoto zákona. V praxi to znamená, že pokud budeme mít pravomocné územní rozhodnutí a do 30. června 2024 nepožádáme o stavební povolení, musíme požádat stavební úřad o další povolení (záměru). K tomu musíme vždy předložit další část dokumentace – zejména s architektonicko-stavebním řešením, stavebně-konstrukčním

řešením včetně statického posouzení a s projektem požární bezpečnosti.

Zjednoduší a zrychlí nový stavební zákon povolovací procesy staveb?

Určitě je přínosné, že povolení bude vydávat jen jeden úřad a bude dána povinnost zpracovat dokumentaci pro provádění stavby. Také vypuštění dotčeného orgánu z hlediska „územního plánování“ se jeví na základě dosavadních zkušeností jako urychlení. Jedno povolení na stavbu je také chvályhodné, přestože dnes využívané společné územní a stavební řízení je také jedním řízením. K některým „urychlujícími“ ustanovením jsou však názory projektantů skeptické. Lhůty stanovené v NSZ pro stavební úřad a dotčené orgány jsou v podstatě nevymahatelné.

Seminář byl ukončen konstatováním „**zlatá padesátka**“. Jak jistě pochopí zejména starší kolegové, nejedná se o ženu v nejlepších letech, ale o stavební zákon č. 50/1976 Sb.

Ing. František Konečný, Ph.D.

člen Představenstva ČKAIT
místopředseda oblasti České Budějovice
ČKAIT 0100226, IP00

Profesní datové schránky jsou pro autorizované osoby povinné od 1. ledna 2024

Novela zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi (č. 300/2008 Sb.) přináší od 1. ledna 2024 v § 4 odst. 3 povinnost zřídit hromadně schránky typu PFO členům dalších třech profesních komor – **České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, České komory architektů a České komory zeměměřičů**. Datové schránky bezplatně zřídí Digitální informační agentura (DIA). Agentura má ze zákona 90 dnů na jejich zřízení, tedy nejpozději do konce března bude tzv. druhá vlna ukončena. Tzv. první vlna byla ukončena na počátku roku 2023, kdy byly zřízeny datové schránky osobám podnikajícím s IČ evidovaným v základním registru osob (ROS). K profesím, které již povinnou datovou schránku mají (*advokáti, statutární auditoři, daňový poradci, insolvenční správci, znalci, soudní tlumočníci a soudní překladatelé*), přibudou autorizovaní inženýři a autorizovaní technici, autorizovaní architekti a úředně oprávnění zeměměřičtí inženýři. DIA je nový

státní úřad, který na návrh vicepremiéra pro digitalizaci Ivana Bartoše vznikl začátkem roku 2023 a zaštiťuje snahy státu o digitalizaci úřadů a buduje základy pro digitální transformaci. U schránek těchto typů nebude povoleno Znepřístupnění na žádost z důvodu přerušení činnosti, bude pouze zákonné trvalé znepřístupnění z důvodu ukončení činnosti v případech zrušení či zániku autorizace. Od 1. ledna 2024 bude umožněno odesílat i přijímat tzv. velkoobjemové datové zprávy (zkráceně VoDZ). Limit velikosti bude nastaven na 1 GB. Změna se týká nejen veřejnoprávních zpráv (komunikace s orgány veřejné moci – OVM), ale také soukromoprávních poštovních datových zpráv. Podat elektronickou projektovou dokumentaci opatřenou elektronickým autorizačním razítkem na stavební úřad do spuštění portálu Stavebníka bude reálné a snazší. Kroky pro získání elektronického autorizačního razítka jsou uvedeny na webu Komory: **ckait.cz/elektronicke-autorizacni-razitko**.

Typ datové schránky PFO je podnikající fyzická osoba a nové typy mají již přiděleny své zkratky a názvy:

Číslo	Zkratka	Dlouhý název	Střední název	Krátký název	SMS název
37	PFO_ARCH	Podnikající fyzická osoba – architekt	PFO architekt	Architekt	Architekt
38	PFO_AIAT	Podnikající fyzická osoba – autorizovaný inženýr / technik	PFO inženýr / technik	Inženýr / technik	Inženýr/Technik
39	PFO_UOZI	Podnikající fyzická osoba – oprávněný zeměměřický inženýr	PFO zeměměřický inženýr	Zeměměřický inženýr	Zememer. inženýr

Ing. Radek Hnízdil, Ph.D.

ředitel Kanceláře ČKAIT

Obr. 1: Přístup na stanoviště zastávky musí být zajištěn funkční vodící linií, se zajištěním volného průchodu a bez překážek. Uvedený příklad je pro uživatele se zrakovým postižením velmi nebezpečný.

Autobusové terminály a bezpečný pohyb osob se zrakovým omezením

Stále častěji přicházejí na Komoru podněty od organizací hájících zájmy osob s těžkým zrakovým hendikepem, ať už je to Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR nebo jimi zřízené obecně prospěšné společnosti Tyflo servis, o.p.s., a krajská TyfloCentra. Tyto podněty poukazují na chybná řešení, která mají závažné a bezpečnostní nedostatky v návrhu bezbariérového přístupu a užívání staveb. K nejproblematičtějším stavbám patří autobusové terminály.

Požadavky na bezbariérové užívání staveb jsou několik desítek let pevně zakotveny v českých právních předpisech. Problematika technických požadavků a povinných úprav pro osoby se zrakovým omezením byla definována již v předcházející vyhlášce č. 369/2001 Sb. a zdokonalila se v současné stále platné právní úpravě vyhlášky č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb.

Základní filozofií bezbariérového užívání je podpora samostatnosti a bezpečnosti osob se zdravotním omezením, a to včetně osob se zrakovým omezením, ať už se jedná o nevidomé či slabozraké uživatele. V oblasti bezbariérových úprav veřejných prostranství, pozemních komunikací a dopravních terminálů se pomocí právního a normového prostředí podařilo od roku 2001 vytvořit systém, jenž respektuje specifické uživatelské podmínky zrakově postižených osob. Přesto se i dnes potkáme s nepochopením základních principů samostatného

pohybu a orientace, což sebou přináší chybná a velmi nebezpečná řešení.

Autobusové terminály musí být bezpečné i pro nevidomé a slabozraké

Z pohledu bezpečného a samostatného pohybu osob se zrakovým omezením je základem autobusový terminál najít, pohybovat se po něm, získat korektní přístup k informacím (odjezdy a příjezdy autobusových linek), najít konkrétní stanoviště autobusů, pokladnu či toalety. K tomuto je zapotřebí respektování základních podmínek právního a normového prostředí, stanovených ve vyhlášce č. 398/2009 Sb. a technických normách ČSN 73 6110 Projektování místních komunikací a ČSN 73 6425 Autobusové, trolejbusové a tramvajové zastávky. V případě nedodržení těchto požadavků se autobusový terminál stává uživatelsky nepoužitelný, ba dokonce nebezpečný a život ohrožující.

Při návrhu a realizaci je třeba naučit se přemýšlet jako slabozraký, či dokonce nevidomý

Při zpětné kontrole dokumentace či hotové stavby autobusového terminálu je potřeba nalézt odpovědi na následující otázky uživatelů se zrakovým postižením:

- Jak najdu autobusový terminál?
- Jak najdu odjezdovou digitální tabuli?
- Jak najdu a rozeznám příjezdy konečných linek?
- Jak zjistím, na jaké nástupiště mám jít, v kolik je odjezd a jaké je zpoždění?
- Jak přejdu bezpečně přes pozemní komunikaci? (Pokud poznám, že tam vůbec je?)
- Jak bezpečně na 100 % najdu varovný pás (nebude-li např. zachován hmatový kontrast)?
- Jak bezpečně najdu správné nástupiště bez zrakové kontroly?
- Jak najdu a poznám konkrétní označnick?
- Jak najdu a rozeznám toalety? Infocentrum?

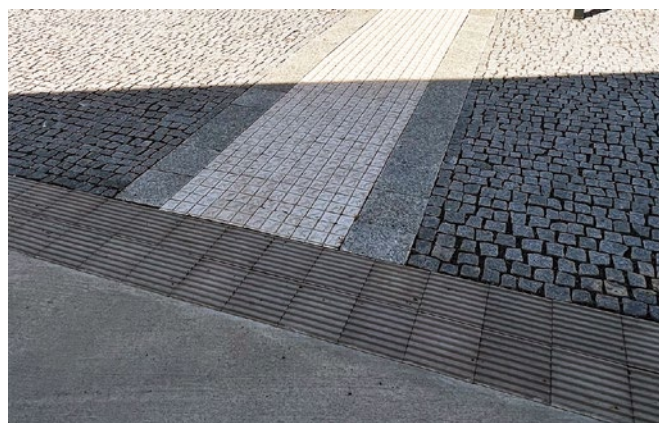
Pro zajištění bezpečného a samostatného pohybu osob s omezenou schopností orientace, tj. nevidomých a slabozrakých uživatelů, je důležité respektovat základní principy nejen stavební části, ale také orientačního systému (hmatové štítky, akustické majáčky) a informačního systému (infopanely) pro veřejnost.

Základní principy bezpečného pohybu nevidomých a slabozrakých

- Přístup k terminálu zajistit funkční **přirozenou vodicí linií**. V případě vodicí linie formou zahradního obrubníku je nutné zajistit jeho výšku nejméně 60 mm.
- V případě **umělé vodicí linie** zabezpečit dostatečný hmatový kontrast lemováním rovinným prvkem do vzdálenosti nejméně 250 mm od umělé vodicí linie. Tento požadavek je nutné respektovat také u zvláštních forem umělé vodicí linie – signálního pásu a varovného pásu. Toto lemování vyplývá z logiky bezpečného a samostatného pohybu osob se zrakovým postižením (s bílou holí), kdy se nevidomá osoba pohybuje po hraně reliéfního (certifikovaného) prvku (signální pás, umělá vodicí linie, hmatný pás) a na hraně rovinného navazujícího prvku (dlažba, asfalt, litý beton). Délka umělého vodicího reliéfního prvku / umělé vodicí linie je vhodná a doporučena v délce maximálně 8 až 10 m, pak se již stává tento prvek nefunkční a pro uživatele velmi obtížně použitelný.
- **Signální pás** musí vždy začínat či končit u vodicí linie. V případě nerespektování tohoto požadavku chodec jdoucí podél přirozené vodicí linie takový signální pás nebo odbočku vůbec nenajde a tento signální pás se pro něho stane nepoužitelný a jeho orientace je značně ztížena (viz obr. 2). Zároveň křížení různých forem vodicích linií (umělá vodicí linie, signální pás) a odbočení musí být v místě křížení s přerušením, jinak se tyto hmatové prvky stanou nefunkční a nepoužitelné, pro zrakově postiženého se z určitého směru toto místo nestane křížením umělých vodicích linií / signálních pásů ani odbočkou, a toto se může následně stát i bezpečnostním rizikem (viz obr. 3).

Obr. 2: Signální pás musí vždy navazovat na vodicí linii, musí u ní začínat nebo končit. Nerespektováním tohoto základního požadavku chodec danou odbočku k označnicku zastávky vůbec nenajde, signální pás se stane nepoužitelný a orientace zrakově postiženého je značně ztížena.

Obr. 3: V místě křížení umělé vodicí linie se signálním pásem musí být realizováno přerušení, jinak se tyto hmatové prvky stanou nefunkční a nepoužitelné. Pro zrakově postiženého pohybující se podél umělé vodicí linie na opačné straně než je signální pás se toto místo nestane důležitým orientačním místem, kde by měl odbočit směrem ke stanovišti zastávky. Zároveň umělá vodicí linie nemá zajištěn hmatový kontrast lemováním rovinným prvkem do vzdálenosti nejméně 250 mm.

Obr. 4: Hmatové prvky sloužící k bezpečnému a samostatnému pohybu nevidomých a slabozrakých osob musí být provedeny z certifikovaného materiálu, který zajišťuje svou strukturou povrchu dostatečný hmatový kontrast. Uvedené řešení je v rozporu s nařízením vlády č. 163/2002 Sb. Zároveň signální pás nenavazuje na vodicí linie a v jeho těsné blízkosti se nachází překážka (označnick zastávky).

- **V signálním pásu a v jeho těsné blízkosti** do vzdálenosti 800 mm nebo **u umělé vodící linie** do vzdálenosti 800 mm od osy této linie, se nesmí umísťovat **žádné překážky** (vyjma sloupku světelné signalizace přechodu, který se naopak osazuje v ose signálního pásu, neboť je nutno sloupek najít). V opačném případě je tento koridor vedle hmatových úprav pro uživatele se zrakovým postižením nebezpečný (viz obr. 1).
- Prvky sloužící k bezpečnému a samostatnému pohybu nevidomých a slabozrakých osob musí být provedeny z **certifikovaného materiálu** podle podmínek vyhlášky č. 398/2009 Sb. a nařízení vlády č. 163/2002 Sb. a nesmí být použity pro jiné účely (viz obr. 4). Zhotovitel stavby musí při kolaudačním řízení doložit certifikaci prvků hmatových úprav pro zajištění kontroly bezbariérově přístupné, bezpečné a funkční stavby pro osoby se zrakovým postižením. Jak bylo uvedeno v bodě 2, reliéfní (certifikovaná) dlažba musí být i správně lemována pro zachování hmatového kontrastu. Při nesplnění těchto podmínek se stavba stává nebezpečnou a stavební úřad by takové stavbě neměl vydat kolaudační souhlas. Podrobněji se tomuto tématu věnoval článek „Bezbariérové užívání pozemních komunikací a materiály hmatových úprav“ zveřejněný v čísle 3/2021.
- **Přístup na zastávku nebo nástupní ostrůvek** musí být veden přechodem pro chodce. Navedení na přechod musí být provedeno signálním pásem.
- Stavební úpravy přechodů pro chodce nebo míst pro přecházení musí odpovídat dopravnímu značení a naopak. V případě míst pro přecházení musí být odsazení signálního pásu v místě styku s pásem varovným 300 až 500 mm – z bezpečnostních důvodů je doporučeno právě odsazení 500 mm, aby bylo místo a tento stavební prvek jednoznačně rozzeznatelné při zachování korektního barevného a hmatového kontrastu. Vzhledem k bezpečnosti pohybu chodců je nutné toto odsazení dodržet, aby je dotýčný jednoznačně identifikoval a správně použil. **Signální pás**, označující místo pro přecházení, nebo přechod, **musí být bez ohledu na délku osazený vždy**, jinak toto místo nelze najít, a tímto je nepoužitelné.
- **Výška nástupní hrany** pro zastávky autobusů musí být 200 mm, u změn dokončených staveb lze tuto hodnotu snížit až na 160 mm.
- Osazení **označnicku na zastávce** musí být dle podmínek ČSN 73 6425-1 ve vzdálenosti 800 až 1000 mm od hrany signálního pásu, přičemž vzdálenost levého okraje označnicku od nástupní hrany je nejméně 600 mm a nejvíce 2 m. Označnický se opatřují hmatnými štítky v Braillově písmu i v reliéfu s číslem stanoviště, a to na pravé straně (opačné) od nástupní hrany. Zásady pro úpravu a umísťování informačních štítků ve slepeckém písmu na označnicku zastávek lze nalézt na webových stránkách SONS (sons.cz).
- Při **umísťování mobiliáře** musí být respektovány zásady samostatného pohybu a orientace osob se zrakovým omezením. Jejich nedodržení znamená velké bezpečnostní riziko pro tyto uživatele.
- Bezpečný a samostatný pohyb osob se zrakovým omezením po autobusovém terminálu – včetně návazných tras a spojů – musí být zajištěn **orientačním systémem pomocí akustických majáček**.

- Akustické majáčky a infopanely s hlasovým výstupem, které osoba se zrakovým postižením má použít, tak musí najít, bezpečně rozlišit a ovládat ze vzdálenosti nejméně 40 m. Funkčnost zařízení se stanoveným dosahem, odezvou s pravdivou informací a správným trylkem musí být předvedena při kolaudaci stavby.
- **Informační systém**, resp. digitální infosystém, musí mít současně akustický výstup. Ovládání akustického informačního systému musí být v souladu s vyhláškou č. 398/2009 Sb., včetně správného trylku a se správným dosahem. V případě nestandardního ovládání je systém nenažitelný, nepoužitelný, případně dochází i ke zbytečnému akustickému hluku/šumu bez získání potřebných informací. Podrobnější informace k infotabulím a jejich ovládání lze opět nalézt na webových stránkách SONS (sons.cz).
- Dalším bezpečnostním rizikem je nedodržování **kontrastů**, a to zejména ve vztahu nástupních a výstupních stupňů schodišťových ramen, prosklených ploch apod. V případě schodišť, kde je zvýrazněna stupnice i podstupnice, případně její část, dochází k optickému posunu fyzické hrany stupně a osoba se zrakovým postižením šlape do „prázdná“ a dochází k nebezpečným zraněním.
- **Přístup k odbavovací hale** musí být zajištěn vodícími liniemi a zároveň pomocí akustických majáček.
- **Hygienické prostory** pro veřejnost na autobusových terminálech musí být přístupny také osobám se zrakovým omezením, tzn. že tyto osoby je musí najít akustickým orientačním systémem v kombinaci s haptickými štítky na dveřích těchto prostor (pro ověření správného vstupu a rozlišení daných prostor).

Hlavním problémem je nepochopení filozofie volného pohybu a orientace pro všechny

Jak vyplývá z podnětů Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých ČR či Tyflocentra, největším problémem současných realizací autobusových terminálů je nepochopení filozofie volného pohybu, a zejména orientace osob se zrakovým omezením – orientace v rámci veřejných prostranství, v rámci přístupu k terminálu, po ploše terminálů, ve vztahu přístupu k jednotlivým zastávkám a odbavovacím halám pomocí akustického vedení či hmatové informace v Brailu. Problémovým okruhem je stále také materiálová základna hmatových úprav, respektive její provedení ve vztahu k zajištění dostatečného hmatového kontrastu. Obecným problémem je pak problematika kontrastů jak prosklených stěn, tak i kontrastů u schodiště. Autobusové terminály jsou mimo jiné výsledkem činnosti autorizovaných osob, ať už v rámci projektové činnosti, nebo v rámci odborného vedení provádění stavby. A tak lze závěrem připomenout, že povinností autorizovaných osob je podle ustanovení § 12 zákona č. 360/1992 Sb. odborná úroveň výkonu vybraných činností a dalších odborných činností, pro které jim autorizace byla udělena.

Ing. Renata Zdařilová, Ph.D.
členka Představenstva ČKAIT
ČKAIT 1103496, 1100, IP00

Požadavky na požární bezpečnost dětských skupin se postupně zvyšují

Prostory pro dětské skupiny musí od 1. října 2023 splňovat technické požadavky na stavby a požadavky na požární ochranu. Další zpřísnění nastane za dva roky. Problematika však zdaleka není jednoznačná a přístup stavebních úřadů a místně příslušných celků dotčeného orgánu na úseku požární ochrany je napříč jednotlivými kraji ČR v mnoha případech rozdílný.

Dětské skupiny se těší velké oblibě, jelikož představují jednu z možností, jak lépe sladit pracovní a rodinný život. Dle slov ministry práce a sociálních věcí Mariana Jurečky bylo na konci roku 2022 v ČR evidováno přibližně tisíc čtyři sta čtyřicet dětských skupin s celkovou kapacitou téměř dvacet tisíc míst. A jejich počet stále narůstá.

Dětská skupina versus mateřská škola

Úvodem do problematiky požární bezpečnosti dětských skupin je dobré vymezit rozdíl mezi dětskou skupinou a mateřskou školou. Službou péče o dítě v dětské skupině se rozumí činnost spočívající v pravidelné péči o dítě od šesti měsíců věku do zahájení povinné školní docházky. Dětské skupiny jsou v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí ČR a provozují službu, která je poskytována ve skupině dětí mimo domácnost dítěte a je zaměřena na zajištění potřeb dítěte, jeho výchovu a rozvoj schopností, kulturních, hygienických a sociálních návyků. Dětské skupiny nemohou poskytovat povinné předškolní vzdělávání (předškolní ročník). Předškolní vzdělávání je primárně organizováno v mateřských školách, a to pro děti od tří do šesti let, nejdříve však pro děti od dvou let věku. Dítě mladší tří let však nemá na přijetí do mateřské školy právní nárok. Mateřské školy jsou v gesci Ministerstva školství ČR.

Poskytovat službu péče o dítě v dětské skupině je možné jen na základě příslušného oprávnění. Podmínky, za nichž může být poskytována služba péče o dítě v dětské skupině, jsou zakotveny v zákoně č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o dětské skupině“).

Právní předpisy vymezující podmínky dětských skupin doznaly v uplynulé době výrazných změn. Podstatnou změnou prošel zejména zákon o dětské skupině, který stanovil požadavek na zajištění podmínek požární bezpečnosti dětských skupin. Změnou prošla také vyhláška 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb, ve znění pozdějších předpisů (dále jen vyhláška č. 23/2008 Sb.). Úpravy těchto právních předpisů zavdaly příčinu mnoha dotazům nejen z řad poskytovatelů služby péče o dítě, ale také z řad odborné veřejnosti.

Novela zákona o dětské skupině

Dne 1. října 2021 nabyl účinnosti zákon č. 329/2021 Sb., kterým se mění zákon o dětské skupině. Jedním z hlavních cílů změny tohoto zákona byl požadavek na zajištění požární bezpečnosti dětských skupin. A to jak u nově zřizovaných dětských skupin, tak také u stávajících, již provozovaných dětských skupin.

Zajištění požární bezpečnosti se stalo důležitým faktorem pro udělení oprávnění služby péče o dítě v dětské skupině. **Poskytovatelé musí dle § 5 odst. 1 písm. d) zákona o dětské skupině zajistit plnění technických požadavků na stavby a požadavků požární ochrany po celou dobu poskytování této služby.**

V návaznosti na tuto skutečnost je v § 16 odst. 4 písm. b) zákona o dětské skupině stanoven požadavek na předložení dokladu prokazujícího splnění podmínek požární ochrany zpracovaného osobou, které byla udělena autorizace pro požární bezpečnost staveb. Dokladem, kterým se prokazuje splnění požadavků požární ochrany, se rozumí požárně bezpečnostní řešení nebo obdobný dokument vypracovaný v souladu s ustanovením § 41 odst. 2 vyhlášky č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru, ve znění pozdějších předpisů (dále jen vyhláška o požární prevenci).

Splnění požadavků se předkládá Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR

Podle přechodného ustanovení zákona o dětské skupině museli poskytovatelé služby péče o dítě, kteří byli zapsáni do evidence poskytovatelů na základě řízení započatého před datem 1. října 2021, předložit Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR (dále jen MPSV) doklad prokazující splnění požadavků požární ochrany nejpozději do dvou let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, tj. do 1. října 2023. Splnění požadavků požární ochrany příslušným dokladem musí být předloženo MPSV také v případě žádosti o udělení nového oprávnění k poskytování služby péče o dítě v dětské skupině.

Na webových stránkách MPSV je uveřejněn dokument s názvem Přehled požadavků požární ochrany při poskytování služby péče o dítě v dětské skupině z hlediska požární bezpečnosti staveb (dále jen metodický dokument), který doplňuje výše uvedený požadavek na předložení dokladu prokazujícího splnění požadavků požární ochrany o předložení závazného stanoviska dotčeného orgánu na úseku požární ochrany. Závazné stanovisko je úkon učiněný správním orgánem dle zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, kde příslušný správní orgán uplatňuje svou pravomoc pouze k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena. Dotčený orgán na úseku požární ochrany vydá závazné stanovisko pouze za předpokladu, že dokumentace pro evidenci dětské skupiny podléhá výkonu státního požárního dozoru ve smyslu § 31 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákona o požární ochraně).

Dětské skupiny, které byly zapsány do evidence poskytovatelů na základě řízení započatého před datem 1. října 2021, byly povinny předložit MPSV doklad prokazující splnění požadavků požární ochrany, a to nejpozději do 1. října 2023. Zde je nutné podotknout, že v případě procesu dokládání požárně bezpečnostního řešení stávající dětské skupiny nevzniká řízení dle stavebního zákona a nejsou naplněny podmínky pro výkon státního požárního dozoru podle § 31 odst. 1 písm. b) zákona o požární ochraně.

Vliv vyhlášky o kategorizaci staveb na dětské skupiny

V závislosti na počtu dětí se prostory dětských skupin zařazují podle vyhlášky č. 460/2021 Sb. do staveb kategorie II nebo III. Jsou-li ve stávajících dětských skupinách prováděny stavební úpravy, které nemají žádný vliv na jejich požární bezpečnost, mohou být tyto úpravy zařazeny do kategorie 0. To znamená, že se k těmto úpravám nebude vyjadřovat dotčený orgán na úseku požární ochrany. Kategorizace staveb se provádí pro účely příslušného řízení dle § 31 odst. 1 písm. b) zákona o požární ochraně. Řada provozovatelů dětských skupin se snažila vyhnout dokládání požárně bezpečnostního řešení jejím zařazením do kategorie 0. Požadavek na předložení dokladu prokazujícího splnění podmínek požární ochrany však vyplývá ze zákona o dětské skupině a kategorizace staveb na něj nemá žádný vliv. Kategorizace staveb neruší povinnost na předložení požárně bezpečnostního řešení nebo obdobného dokumentu podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona o dětské skupině.

Změna užívání spojená se zřízením dětské skupiny ve stávající budově

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen stavební zákon), zakotvuje povinnost užívat stavbu v souladu s rozhodnutím nebo jiným opatřením stavebního úřadu. Dle zákona o dětské skupině lze dětskou skupinu provozovat v místnostech, které splňují technické požadavky na stavby kladené stavebními předpisy na byt, obytnou místnost nebo pobytovou místnost. Pokud se poskytovatel rozhodne zřídit dětskou skupinu, pak je nutné tuto skutečnost projednat s místně příslušným odborem stavebního úřadu, který rozhodne, zda bude zahájeno řízení o změně v užívání stavby ve smyslu ustanovení § 127 odst. 4 ve spojení s odst. 2 a § 126 odst. 3 stavebního zákona. Mohou však nastat případy, kdy stavební úřad řízení o změně v užívání stavby nezažádá.

Zatímco z pohledu požární bezpečnosti staveb se jedná o změnu druhu provozu, kdy mimo jiné nelze využít postupu pro změny staveb skupiny I podle ČSN 73 0834, místně příslušný stavební úřad může mít na tuto problematiku rozdílný pohled. Pokud stavební úřad a potažmo krajský úřad přesvědčivě odůvodní, že provoz dětské skupiny v bytové jednotce či v rodinném domě nevyžaduje projednání v řízení o změně v užívání stavby, tak není možné takový postup rozporovat pro nezákonnost. V takovém případě nemusí vzniknout ani požadavek na přípravu projektové dokumentace stavby dle vyhlášky č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb, ve znění pozdějších předpisů. Jestliže není zahájeno příslušné řízení, které by

vyvolalo požadavek na vznik projektové dokumentace, pak nejsou naplněny podmínky pro výkon státního požárního dozoru ve smyslu § 31 odst. b) zákona o požární ochraně, respektive pro vydání závazného stanoviska dotčeného orgánu na úseku požární ochrany.

I když nebude zahájeno řízení o změně užívání, požární bezpečnost se musí prokázat vždy

V praxi se nejedná o ojedinělý stav. Celá řada stávajících dětských skupin, které jsou umístěny v bytových jednotkách, popřípadě v rodinných domech, nepodléhala v době svého vzniku procesu řízení o změně v užívání stavby. Tento postup dosud nebyl právními předpisy omezen a stavební úřady jej mohou uplatnit i v současnosti. Skutečnost, že není zahájeno řízení o změně v užívání stavby, však nezbavuje poskytovatele povinnosti na prokázání splnění požadavků požární ochrany, respektive povinnosti přípravy dokumentu, který je zpracován v rozsahu § 41 odst. 2 vyhlášky o požární prevenci. Tento dokument je v takových případech zpracován především pro účely evidence dětských skupin, která je v gesci MPSV.

Metodický dokument MPSV uvádí, jak už bylo v tomto článku zmíněno, že samo posouzení dětské skupiny, pokud není doprovázeno stavebními úpravami nebo změnou užívání, nemusí být spojeno s projekční činností a nevyžaduje se pro něj zpracování požárně bezpečnostního řešení nebo projektové dokumentace podle stavebního zákona. Při posuzování požární bezpečnosti stávajících dětských skupin (s ohledem na § 23a vyhlášky 23/2008 Sb.) se nemusí zpracovat požárně bezpečnostní řešení jakožto součást dokumentace podle stavebního zákona. Je však nutné zpracovat **dokument se zhodnocením stavu, jehož rozsah by měl odpovídat § 41 odst. 2 vyhlášky o požární prevenci**. Tento dokument musí být zpracován prostřednictvím autorizovaného inženýra nebo autorizovaného technika pro **obor požární bezpečnost staveb**. Toto zhodnocení musí posoudit, zda stavba splňuje deklarované požadavky na požární bezpečnost.

Byť se může na první pohled zdát, že je problematika výkonu státního požárního dozoru při zřizování dětských skupin jednoznačně vymezena, opak se stává pravdou.

Novela vyhlášky č. 23/2008 Sb. pro školská zařízení definuje podmínky užívání prostor pro dětské skupiny

V roce 2012 byly zrušením zákona 20/1966 Sb. vyjmuty jesle z kategorie zdravotnických zařízení a právní forma dětských skupin nebyla ve vztahu k požární bezpečnosti jednoznačně definována. Z toho důvodu byla projevena snaha o navázání novou právní úpravou, která by zohledňovala další specifika spojená s užíváním staveb nebo jejich částí pro provoz dětských skupin. Úprava vyhlášky 23/2008 Sb. částečně nahrazuje a doplňuje stávající legislativu dotýkající se staveb užívaných k činnosti školy a školského zařízení.

Novelizovaná vyhláška 23/2008 Sb. rozděluje požadavky požární bezpečnosti na stavby nebo jejich části, které jsou určeny k činnosti školy, školského zařízení nebo k zajištění

předškolní péče, do dvou oblastí. Zatímco požadavky § 23 jsou zaměřeny na **navrhování** staveb nebo jejich částí určených k zajištění předškolní péče, požadavky § 23a, jehož účinnost je stanovena od 1. ledna 2025, budou definovat podmínky pro **užívání** prostor dětských skupin.

V reakci na novelu zákona o dětské skupině a novelu vyhlášky č. 23/2008 Sb. uveřejnilo MPSV na svých webových stránkách již výše zmíněný metodický dokument. Tento dokument byl navržen v souladu s připravovaným zněním novelizované vyhlášky 23/2008 Sb. a přináší ucelený souhrnný přehled požadavků požární bezpečnosti pro prostory a stavby, ve kterých bude poskytována služba péče o děti formou dětských skupin. Tento metodický dokument představuje významný zdroj informací nejen pro poskytovatele služby péče o dítě v dětské skupině, ale také pro širokou odbornou veřejnost.

Co bude nutné splnit do 1. ledna 2025

Stávající dětské skupiny musí být na základě novely vyhlášky 23/2008 Sb. vybaveny vybranými požárně bezpečnostními zařízeními, jako jsou např. přenosné hasicí přístroje nebo zařízení autonomní detekce a signalizace, musí být posouzeny s ohledem na dělení staveb do požárních úseků a budou muset být posouzeny jejich únikové cesty či povrchové úpravy stavebních konstrukcí. Tyto stávající provozovatele dětských skupin budou muset splňovat požadavky novelizovaného znění § 23a vyhlášky č. 23/2008 Sb. od 1. ledna 2025.

Ing. Ondřej Valčík

člen Profesního aktivu ČKAIT Požární bezpečnost staveb
ČKAIT 0014874, IH00

prof. Ing. Alois Materna, CSc., MBA † 78 let

Nekrolog

Věnujte, prosím, i v adventním čase vzpomínku na vzácného člověka, ctěnou autoritu v řadě oborů, drahého kolegu a samozřejmě i manžela, tatínka a dědečka, profesora, inženýra Aloise Maternu, kandidáta věd a MBA (22. května 1945 – 27. listopadu 2023).

Každý odchod blízkého člověka je bolestivý. V případě pana profesora Materny je tím citelnější, že byl zcela nečekaný. Mimo matice a veškeré analýzy, abych použil pojmy blízké jeho odbornému působení. Těmi byly stavební mechanika, pružnost a plasticita.

Profesor Materna byl osvětlený, nezištný a přátelský. Potkávali jsme se spolu dlouhé roky při práci pro Českou komoru autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, jejíž byl pan profesor váženým, ale především nesmírně pracovitým představitelem po dlouhé čtvrtstoletí. Byl autoritou v rámci zahraničních vztahů nejen sousedních zemí V4, ale celé Evropy. Jeho kontakty a přátelské vazby nám otevřely mnohé dveře.

Profesor Lojzík, jak jsme ho neformálně titulovali, byl nebyvale vzdělanou osobou renesančního rozhledu. Vynikal neutu- chající touhou po novinkách z oboru, vynálezů a vědeckých objevů. Ostatně jako jeden z prvních tuzemských absolventů se mohl pyšnit titulem MBA z Nottingham Trent University.

Pro naši Inženýrskou komoru odvedl od roku 1997 nezměrné množství práce – jako člen představenstva neuvěřitelných patnáct let z pozice 1. místopředsedy, jako předseda brněnské oblasti, člen Rady pro podporu profese nebo – příznačně – předseda Komise celoživotního vzdělávání.

Díky jeho hlubokým i rozsáhlým znalostem inženýrské a technické profese a jazykové vybavenosti reprezentoval naši Komoru na řadě zahraničních misí, jednáních Visegrádské čtyřky, mezinárodních konferencích a sympoziích. Byl národním delegátem v European Council of Civil Engineers a European Council of Engineering Chambers.

Vychoval a hlavně motivoval a zapálil stovky nových odborníků a odborníků – jak na Fakultě stavební v Brně, kde získal hodnost CSc. v oboru mechanika tuhých a poddajných těles a prostředí, tak na Vysoké škole báňské – Technické univerzitě v Ostravě. Zde byl jmenován profesorem v oboru aplikovaná mechanika. Pilně publikoval, konzultoval, vedl a inspiroval. Odborně se zaměřoval především na stavební mechaniku, teorii pružnosti a plasticity, numerické metody, metodu konečných prvků, informační systémy a technologie, udržitelný rozvoj, dřevěné konstrukce.

S jeho jménem bude neoddtělně spojena jedna a půl generace skvělých inženýrů a inženýrů – nezřídka i jeho pedagogických soupeřů a následovníků. Svůj odkaz otiskl do stovek kvalitních staveb, technologických postupů a materiálových inovací. A i díky tomu se stal nesmrtelným.

Výčet toho, čemu pan profesor vdechl život, co rozpohyboval a udržoval v chodu nebo úspěšně završil, by mohl pokračovat. Chci tím však ukázat, že vedle našich srdcí po něm zůstane prázdná i na mnoha dalších místech.

Jeho nasazení bylo výjimečné v akademickém i odborném profesním světě. Ve prospěch naší Komory, jejích členů a celé společnosti byl činný do posledního okamžiku. Dokládá to řada aktivit, které jsme měli společně v plánu. Ještě v listopadu vedl redakční radu časopisu ESB, k jehož vysoké kvalitě dlouhé roky přispíval. Také se zúčastnil setkání profesních aktivit. Na posledním zasedání představenstva bylo jednomyslně rozhodnuto jeho práci pro Komoru ocenit udělením titulu Čestný člen ČKAIT. Ten jsme mu ale již nestihli předat.

Odešel vzácný, obětavý a charakterní člověk. Vědec a akademik. Praktik. Výjimečný učitel. A hlavně dobrý a čestný přítel. Nejen jeho vtipy a trefné poznámky nám budou chybět.

Ing. Robert Špalek
předseda ČKAIT

Jaké vlastnosti mají panelové stavby občanské vybavenosti na Moravě?

Panelová sídliště byla v minulosti vždy vybavena stavbami občanské vybavenosti, většinou s nosnou konstrukcí skeletového typu. Na Moravě se více než dvacet let užíval převážně montovaný skelet s ozubem (zkratka MS-OB). Přinášíme proto orientační návod pro statické posuzování jeho sanací a oprav nosných prvků.

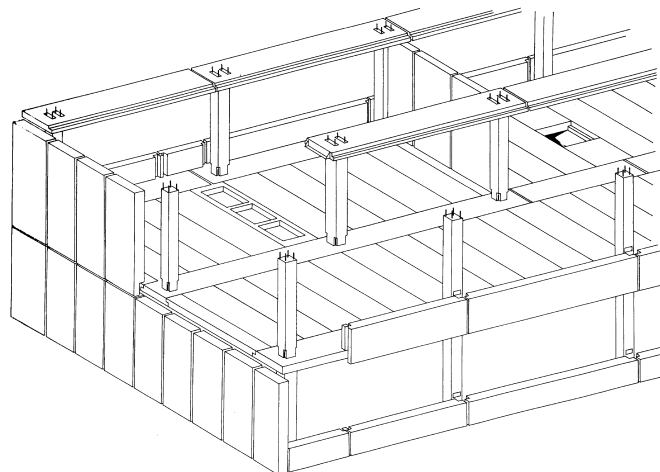
V sídlištní zástavbě byla na Moravě většina objektů občanské vybavenosti sídliště, jako například školy, školky, jesle, prodejny atd., zhotovena z montovaného skeletu s ozubem. Některé budovy stojí již více než padesát let, a lze proto předpokládat, že u řady z nich bude prováděna sanace nebo oprava. Tato orientační pomůcka může být drobnou pomocí při nezbytném posuzování podle současných platných norem

Montovaný skelet s ozubem byl užíván od konce šedesátých let minulého století až do roku 1989. Spolupracoval na něm Výzkumný a vývojový ústav, Generální ředitelství Pozemní stavby a Stavoprojekt Ostrava. Na počátku sedmdesátých let byl dopracován až na typový podklad stavební soustavy, který byl významně revidován v letech 1983 a 1985. V původním návrhu byla statická část zpracována ještě za dílčí platnosti metody „stupně bezpečnosti“, po revizi v osmdesátých letech se již užívala metoda „mezních stavů“. Byl zpracován pro užitná (nahodilá) zatížení v úrovních 3,0 kN/m² a 5,0 kN/m² (v normových zatíženích odpovídajících dnes přibližně „charakteristickému zatížení“). Po roce 1989 se podniky Generálního ředitelství obdobně jako větší projektové ústavy, zejména Stavoprojekty, postupně přetvořily na jiné subjekty. Katalogy tohoto typového podkladu se staly méně dostupnými.

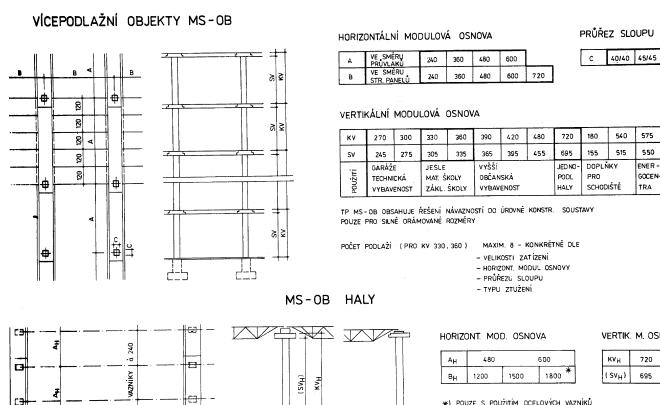
Bezprůvlakový skelet

Skelet byl často nazýván „bezprůvlakový“, protože měl rovný podhled při horním i spodním líci nosné konstrukce stropů se stejnou tloušťkou stropních panelů a průvlaků. Charakteristické souvislosti jsou zřejmé z axonometrického pohledu a stejně tak i možné modulace ve směru skrytých průvlaků nebo ve směru kolmém, tedy ve směru stropních panelů. Stropní panely byly tloušťky 245 mm a šíře 1 180 mm. Jsou popsány včetně délek na obr. 3. Únosnosti v ohybu podle ČSN 73 1201 Navrhování betonových konstrukcí z roku 1986 udává obr. 4 ve verzi typového podkladu z roku 1985.

Ploché průvlakky: Byly vnitřní (zatížené stropy z obou stran) a krajní (zatížené stropy jednostranně včetně přitížení panely obvodového pláště – viz obr. 1). Jejich tloušťka činila 245 mm a úprava ozubu pro uložení stropních panelů je patrná z obr. 5. Existovaly ve dvou variantách, pro užitné (nahodilé) zatížení 3,0 kN/m² a 5,0 kN/m² v úrovni normových, dnes charakteristických (zatížení příčkami se započítávalo do užitného zatížení v obou únosnostních variantách). Stropní tabule byla na okraji, ve směru kolmo na průvlak, ukončena plnostěnnými „povaly“ tloušťky rovněž 245 mm a šíře 600 mm. Ukázka středního, tedy vnitřního, průvlaků je zřejmá z obr. 5.

Obr. 1: Axonometrický pohled na sestavu nosných prvků a dílců obvodového pláště

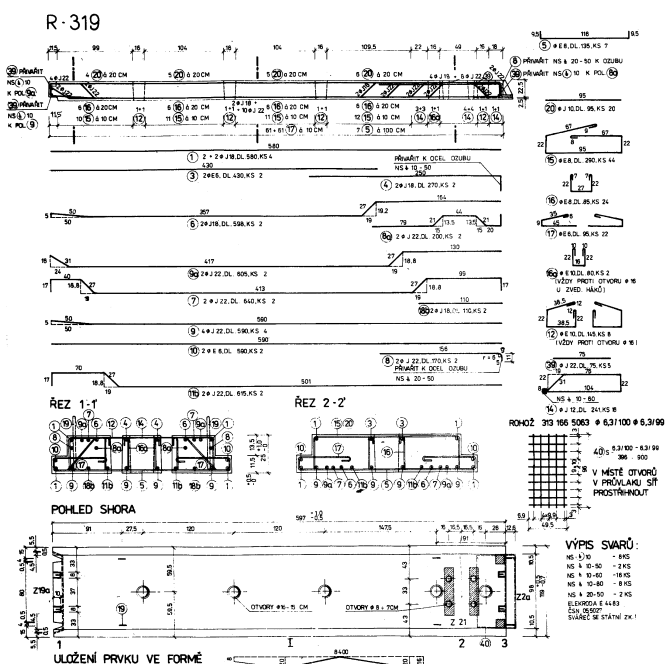
Obr. 2: Modulové možnosti skeletu

Označení JKV	Značka	Výrobní rozměry v mm		
		délka L	šířka B	výška H
PZD 1/76	P-1	2 580	1 180	245
PZD 2/76	P-2	3 780		
PZD 3/76	P-3			
PZD 4/76	P-4	4 980		
PZD 5/76	P-5			
PZD 6/76	P-6	6 180		
PZD 7/76	P-7			

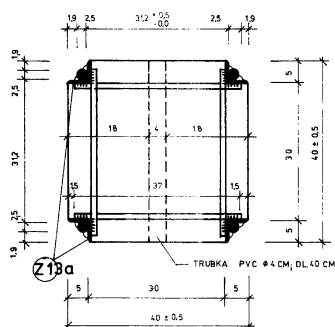
Obr. 3: Rozměry stropních dílců

Panel	p_{p1}^n kN/m ²	n_u 1	q^r kN/m	ℓ m	M^r kN.m
P-1	19,617	1,2	35,321	2,467	26,87
P-2	6,700	1,2	16,721	3,667	28,11
P-3	8,367	1,2	19,121	3,667	32,14
P-4	3,000	1,3	11,753	4,867	34,80
P-5	7,000	1,2	17,153	4,867	50,79
P-6	3,000	1,3	11,753	6,067	54,08
P-7	7,000	1,2	17,153	6,067	78,92

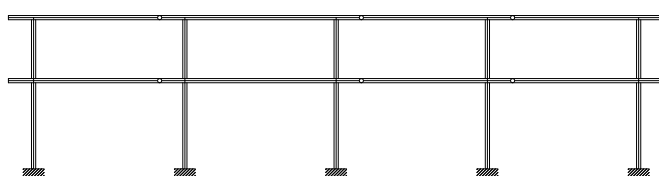
Obr. 4: Vyztužení a únosnost podle ČSN 73 1201 z roku 1986

Obr. 5: Ukázka vyztužení průvlaku délky 6 m, podle verze typového podkladu z roku 1983

Obr. 6: Vyztužení v patě sloupu podle verze typového podkladu z roku 1983

Obr. 7: Osově schéma rámu s vloženými klouby vzdálenými 600 mm od osy sloupů

Ploché průvlaky měly vzdálenost hrany svého okraje od osy 600 mm, ve směru kolmém na podélnou osu bývaly namáhány i kroutícími momenty buď od uložení panelů obvodového pláště, nebo účinky rozdílu ohybového zatížení v případech odlišných rozponů sousedních polí vedle průvlaků. Vzájemné spoje průvlaků byly ve výpočtech rámových konstrukcí uplatňovány jako klouby, pouze v případě oboustranného uložení průvlaků na sloupy byl tento spoj uvažován jako tuhé vetknutí.

Sloupy: Prováděly se v rozměrech 400/400 mm a 450/450 mm. Vyztuženy byly pouze v rozích čtyřmi profily 25 mm výztuže 10335 (J) – pro možnou realizaci vzájemného propojení tzv. „Čapkovým stykem“ přes nárožní úhelníky – viz obr. 6. Ve výpočtech se zpravidla (alespoň ve Stavoprojektu Olomouc) uvažovalo, že sloupy jsou ve spoji s průvlakem oboustranně plnohodnotně vetknuté.

Obvykle byly rámové průvlakové konstrukce řešeny podle osového schématu včetně kloubů podle vzoru pro dvoupodlažní rám dle následného obr. 7, a to jak pro svislé, tak i pro vodorovné zatížení (byly přenášeny i účinky větru bez ztužujících stěn, pokud to výpočet prokázal).

Obvodový plášť a jiné: Obvodový plášť býval většinou montovaný, tvořený parapety a štitovými dílci na celou výšku podlaží. Existovaly různé varianty: pórobetonové panely (Ostravsko), keramický plášť (Olomoucko, Brněnsko, Zlínsko). V řadě případů, zejména jednalo-li se o menší projektové ústavy nebo jednotlivce, byl navržen také plášť individuálně vyzdívaný. Zakládání prvků nosné konstrukce (sloupů) a prvků obvodového pláště bylo navrhováno buď monoliticky, nebo prefabrikovanými patkami.

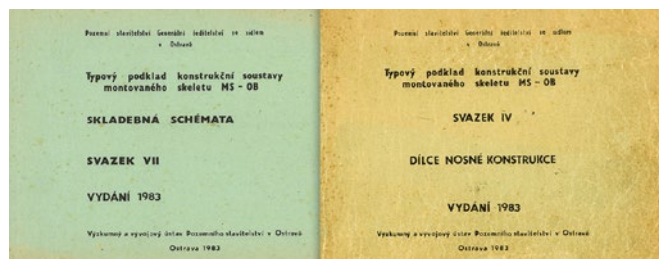
Závěr

Tato orientační pomůcka může usnadnit práci statika při zpracování výpočtů v úrovni dokumentace vypracovávané pro stavební řízení nebo sanačních či rekonstrukčních zásahů méně podstatného významu. V případě potřeby získání detailnějších informací je nutné se pokusit získat typový podklad nebo realizovat sondy potřebné pro vypracování posudku (dle uvážení odpovědného zpracovatele).

Stropní panely byly definovány podle typového podkladu pro beton třídy BIII (dle ČSN 731201:1967), což odpovídá pevnostní třídě C16/20 (dle ČSN 73 0038:2019), ploché průvlaky a sloupy byly typovým podkladem definovány z betonu třídy BIV, což odpovídá pevnostní třídě C 23/28 dle ČSN 73 0035:2019.

Ing. Jaromír Vrba, CSc.

čestný člen ČKAIT
ČKAIT 1200007, IP00, IS00

Odpovědnost autorizovaných osob je značná. Je ale opravdu celoživotní?

Je třeba si uvědomit, že autorizovaná osoba vždy zodpovídá za jakýkoliv dokument označený jejím autorizačním razítkem a problematiku své odpovědnosti by rozhodně neměla podceňovat. Otázka odpovědnosti se může za určitých okolností objevit i desítky let po dokončení stavby. Přinášíme proto podrobný právní výklad k profesní odpovědnosti autorizovaných osob.

Z pohledu práva je odpovědnost autorizovaných osob vždy dvojí: soukromoprávní upravená občanským zákoníkem a veřejnoprávní upravená stavebním zákonem a trestním zákoníkem. Tyto odpovědnosti nelze směšovat. U autorizovaných

osob se uplatňují vždy obě nezávisle na sobě. To vyplývá ze základní zásady o vztahu soukromého a veřejného práva, která je uvedena v § 1 odst. 1 občanského zákoníku – uplatňování soukromého práva je nezávislé na uplatňování práva veřejného.

Soukromoprávní odpovědnost autorizovaných osob je daná občanským zákoníkem

Soukromoprávní odpovědnost autorizovaných osob brána striktně podle občanského zákoníku není doživotní a zaniká po uplynutí zákonem stanovených lhůt. Ty jsou tří, pěti nebo desetileté. Jen u úmyslných zavinění škod mohou být promlčecí lhůty až patnáctileté.

Soukromoprávní odpovědnost autorizovaných osob je řešena **občanským zákoníkem** (zákon č. 89/2012 Sb., OZ). **Výchozí základ** pro ni představuje **§ 5 odst. 1** tohoto předpisu. Ten stanoví, že kdo se veřejně nebo ve styku s jinou osobou přihlásí k odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání nebo stavu, dává tím najevo, že je schopen jednat se znalostí a pečlivostí, která je s jeho povoláním nebo stavem spojena. Jedná-li bez této odborné péče, jde to k jeho tíži.

Obecně s příslušností k určitému stavu nebo profesi veřejnost spojuje jistou úroveň odbornosti, kompetentnosti, která ovlivňuje chování těchto osob poskytujících důvěru onomu „profesionálovi“. Z tohoto důvodu požaduje § 5 odst. 1 OZ po osobě, která se přihlásí k odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání nebo stavu, aby jednala s využitím těch nadprůměrných znalostí a dovedností a s takovou neobvyklou pečlivostí, kterou vyžaduje příslušná profese.

Je třeba zdůraznit, že režim § 5 odst. 1 nedopadá čistě jen na autorizované osoby ve výstavbě, ale na jakékoliv profese v nejširším slova smyslu, jejichž výkon předpokládá určité odborné znalosti, dovednosti či schopnosti. **Základ soukromoprávní odpovědnosti je tedy pro všechny „profesionály“ stejný, ať už jde o projektanty, stavbyvedoucí, znalce, lékaře či advokáty. Liší se však mírou „patrnosti, rozpoznatelnosti“ způsobených vad u jednotlivých profesí.**

U autorizovaných osob se jejich soukromoprávní odpovědnost projevuje konkrétně v odpovědnosti za vady projektové dokumentace, vady stavebního díla, a to včetně vad díla způsobených vadami dokumentace, v odpovědnosti za škodu takto vzniklou a rovněž v odpovědnosti za škodu způsobenou neúplnou či nesprávnou informací poskytnutou odborníkem za úplatu.

Rozsah odpovědnosti autorizovaných osob za vady díla je dán uzavřenými smluvními podmínkami

☛ Stavba má vadu, pokud neodpovídá uzavřeným smluvním podmínkám. Jasně formulovanou smlouvou se lze vyhnout mnoha soudním sporům.

Soukromoprávní odpovědnost je stanovena OZ v části čtvrté zabývající se problematikou smluv. **Pro stavby** je konkrétně řešena **v rámci úpravy smlouvy o dílo**. Ta může být uzavřena nejen písemně, ale podle zákona je možná i v ústní formě. Ústní dohoda však z hlediska právní jistoty, možných soudních sporů a dokazování dohodnutého obsahu smlouvy není zcela ideální. **Preferována by měla být smlouva písemná s jasně stanoveným obsahem.**

Podle § 2615 odst. 1 OZ má dílo vadu, pokud neodpovídá smlouvě. Obdobné je obecně řečeno i v § 1914 odst. 1 tohoto předpisu – kdo plní za úplatu jinému, je zavázán plnit bez vad s vlastnostmi vymíněnými nebo obvyklými tak, aby bylo možné použít předmět plnění podle smlouvy, a je-li stranám znám, i podle účelu smlouvy. Z toho vyplývá, že je skutečně potřeba věnovat náležitou pozornost obsahu smlouvy, jednoznačně (písemně) vždy určit rozsah práce a odpovědnost a podrobně popsat všechny požadavky vztahující se na výrobky a konstrukce.

Vady díla se rozlišují na vědomé a nevědomé.

- **Vědomé vady**, které byly způsobeny porušením povinnosti zhotovitele, může objednatel uplatnit kdykoliv.
- **Nevědomé vady** se pak dělí na zjevné a skryté.
 - **Zjevné vady** musí objednatel zhotoviteli oznámit hned při převzetí díla, jinak by ztratil práva z vadného plnění.
 - **Skryté vady** u stavby musí objednatel zhotoviteli oznámit bez zbytečného odkladu poté, co je mohl při dostatečné péči zjistit, nejpozději však do pěti let od převzetí stavby, a to s následnou subjektivní tříletou a objektivní desetiletou promlčecí lhůtou. Totéž platí o skryté vadě projektové dokumentace.

Presumce neviny neplatí pro odpovědnost projektanta a zhotovitele

 Účastníci procesu výstavby se zproští odpovědnosti za vady stavby, jen pokud prokáží, že vada nevznikla v důsledku jejich práce. Tíže důkazního břemena v případných soudních sporech je na nich. To vztahům ve stavebnictví příliš neprospívá.

OZ v § 2630 rovněž upravuje **solidární (tedy společnou a nerozdílnou) odpovědnost osob ve výstavbě**. Odst. 1 tohoto ustanovení stanoví, že pokud bylo plněno vadně, je vzhledem k tomu, co sám dodal, zavázán se zhotovitelem společně a nerozdílně

- a) *poddodavatel zhotovitele, ledaže prokáže, že vadu způsobilo jen rozhodnutí zhotovitele nebo toho, kdo nad stavbou vykonával dozor,*
- b) *kdo dodal stavební dokumentaci, ledaže prokáže, že vadu nezpůsobila chyba ve stavební dokumentaci, a*
- c) *kdo prováděl dozor nad stavbou, ledaže prokáže, že vadu stavby nezpůsobilo selhání dozoru.*

Odst. 2 dále uvádí, že zhotovitel se zproští povinnosti z vady stavby, prokáže-li, že vadu způsobila jen chyba ve stavební dokumentaci dodané osobou, kterou si objednatel zvolil, nebo jen selhání dozoru nad stavbou vykonávaného osobou, kterou si objednatel zvolil.

Tato úprava vnáší určitou nejistotu do vzájemných vztahů. Za situace, kdy by s autorem projektové dokumentace a stavebním dozorem byl smluvně svázán i sám objednatel, půjde zpravidla o komplikované posuzování rozsahu povinností jednotlivých osob z vad a smluvních titulů, z nichž je tato povinnost dána. Pro všechny povinné platí větší či menší míra možnosti zprostit se solidární odpovědnosti z vad, ale platí,

že tyto osoby musí být schopné důvody zproštění prokázat. Důkazní břemeno v případných sporech je tedy na nich.

Povinnost k náhradě škody je upravena OZ **v rámci závazků z deliktů, konkrétně náhrady majetkové a nemajetkové újmy**. Zde se projevuje dopad § 5 odst. 1 OZ. V případě **porušení zákonné povinnosti** totiž poškozený v případném soudním sporu prokazuje pouze protiprávní jednání, vznik škody a příčinnou souvislost mezi tím. U autorizované osoby (respektive obecně u „profesinála“) nemusí poškozený prokázat, že „profesionál“ svým jednáním škodu zavinil. **Zavinění ve formě nedbalosti se totiž podle zákona u autorizované osoby s ohledem na její odborné znalosti předpokládá.**

To znamená, že pokud by autorizovaná osoba byla v příslušné lhůtě žalována o náhradu škody, kterou měla způsobit svou činností, musela by u soudu prokázat, že jednala nezaviněně, tedy že vynaložila veškerou požadovanou pečlivost a dovednost, kterou by vynaložila osoba obdobného postavení (jiná v daném oboru autorizovaná osoba) v obdobné situaci. Pak by došlo u autorizované osoby k vyvrácení domněnky jejího zavinění ve formě nedbalosti a za způsobenou škodu by neodpovídala. Ale už by k tomu bylo potřeba komplikované soudní dokazování.

Pohled pojišťovacího makléře na promlčecí lhůty u soukromoprávní odpovědnosti

Odpovědnost autorizované osoby zaniká po uplynutí lhůty dle zákona, problém je v tom, že škoda může vzniknout kdykoli (nevíme, kdy a zda škoda či újma vznikne) a teprve potom začínají běžet lhůty. A z toho možná plyne „pocit“, že odpovědnost je doživotní. Co se týče pojištění, pak pojišťovna obecně uplatňuje promlčecí lhůtu tříletou, která začíná běžet rok po vzniku škody. Podle občanského zákoníku jsou promlčecí lhůty následující:

§ 626

U práva na pojistné plnění počne promlčecí lhůta běžet za jeden rok od pojistné události. To platí i v případě, kdy poškozenému vzniklo přímé právo na pojistné plnění vůči pojistiteli, nebo v případě, kdy pojištěný uplatňuje vůči pojistiteli úhradu toho, co poškozenému poskytl při plnění povinnosti nahradit škodu nebo jinou újmu.

§ 629

(1) Promlčecí lhůta trvá tři roky.

(2) Majetkové právo se promlčí nejpozději uplynutím deseti let ode dne, kdy dospělo, ledaže zákon zvlášť stanoví jinou promlčecí lhůtu.

§ 635

(2) Právo na pojistné plnění z pojištění odpovědnosti se promlčí nejpozději promlčením práva na náhradu škody nebo újmy, na kterou se pojištění vztahuje.

§ 636

(1) Právo na náhradu škody nebo jiné újmy se promlčí nejpozději za deset let ode dne, kdy škoda nebo újma vznikla.

Míra odpovědnosti autorizovaných osob závisí i na jejich postavení

☛ **Výše náhrady škody bude jiná u zaměstnance, jednatele či u svobodného inženýra.**

Občanský zákoník vedle porušení **zákonné povinnosti** rozlišuje i škodu způsobenou **porušením smluvní povinnosti**. U tohoto typu způsobené škody je zavinění autorizované osoby irelevantní (ledaže by si je smluvní strany sjednaly jako nutný předpoklad). Zde by tedy poškozený v případném soudním sporu prokazoval porušení smluvní povinnosti, vznik škody a příčinnou souvislost mezi nimi. Autorizovaná osoba by se zde však mohla povinnosti k náhradě škody zprostit, pokud by slovy zákona prokázala, že jí ve splnění povinnosti ze smlouvy dočasně nebo trvale zabránila mimořádná nepředvídatelná a nepřekonatelná překážka vzniklá nezávisle na její vůli.

Pokud by i soudem bylo potvrzeno, že autorizovaná osoba odpovídá za způsobenou škodu, **výše její náhrady se pak liší podle postavení autorizované osoby jakožto zaměstnance, svobodného inženýra, podnikající fyzické osoby podle živnostenského zákona či společníka veřejné obchodní společnosti či společnosti s ručením omezeným zřízených za účelem výkonu povolání.**

Podle **§ 636 odst. 1 občanského zákoníku** se **právo na náhradu škody nebo jiné újmy promlčí nejpozději za deset let ode dne, kdy škoda nebo újma vznikla**. V případě úmyslně zaviněné škody by to bylo patnáct let od jejího vzniku. Po uplynutí těchto lhůt již není možné, aby poškozený podal žalobu na náhradu škody na soud a takto ji vymáhal. Dobrovolně však může být nahrazena stále.

Veřejnoprávní odpovědnost autorizovaných osob

Veřejnoprávní neboli také trestněprávní odpovědnost může vzniknout i po desetiletích užívání stavby. Mementem budiž soudní jednání po havárii Trojské lávky, kde se projektant musel vyvinít a dokázat, že před více než třiceti lety pracoval správně.

Nezávisle na soukromoprávní odpovědnosti se u autorizovaných osob uplatňuje i jejich odpovědnost veřejnoprávní. Ta je dána jednak **stavebním zákonem** – zde uvedená úprava platí čistě pro autorizované osoby ve výstavbě, jednak **trestním zákoníkem** – tresty za způsobené trestné činy „profesinálů“ jsou zde nastaveny jednotně, úprava zde zakotvená se tedy netýká pouze autorizovaných osob ve výstavbě.

I. Současný stavební zákon

Současný stavební zákon (zákon č. 183/2006 Sb., SZ) upravuje problematiku vybraných činností ve výstavbě a dále povinnosti a odpovědnosti osob při přípravě, provádění a užívání staveb. SZ vymezuje **vybrané činnosti ve výstavbě** jako činnosti, jejichž výsledek ovlivňuje ochranu veřejných zájmů ve výstavbě a jež mohou vykonávat pouze **fyzické osoby disponující zvláštním oprávněním k jejich výkonu**. Tímto oprávněním se rozumí **autorizace ve výstavbě udělená za podmínek stanovených autorizačním zákonem (zákon č. 360/1992 Sb., AZ)**.

Vybranými činnostmi podle § 158 odst. 1 SZ jsou projektová činnost ve výstavbě, kterou se rozumí zpracování územně plánovací dokumentace, územní studie, dokumentace pro vydání územního rozhodnutí a pro uzavření veřejnoprávní smlouvy nahrazující územní rozhodnutí a projektové dokumentace podle odst. 2, a odborné vedení provádění stavby nebo její změny.

Skutečnost, že vybrané činnosti mohou vykonávat pouze fyzické osoby s prokázanou odbornou způsobilostí, je opodstatněna zájmem státu chránit veřejný zájem ve výstavbě a v maximální možné míře tak zamezit nežádoucím rizikům spojeným s přípravou a prováděním staveb. S výkonem vybraných činností ve výstavbě souvisí vysoká odpovědnost

autorizovaných osob za správný výkon těchto činností, a to z důvodu jejich významného vlivu na život, zdraví, majetek, bezpečnost či životní prostředí.

U projektové činnosti ve výstavbě konkrétní odpovědnost řeší § 159 SZ

☛ **Projektant odpovídá za realizovatelnost stavby podle jím zpracované projektové dokumentace**

Odst. 1 § 159 SZ stanoví, že projektant odpovídá za správnost, celistvost a úplnost jím zpracované územně plánovací dokumentace, územní studie a dokumentace pro vydání územního rozhodnutí, zejména za respektování požadavků z hlediska ochrany veřejných zájmů a za jejich koordinaci. Je povinen dbát právních předpisů a působit v součinnosti s příslušnými orgány územního plánování a dotčenými orgány.

Odst. 3 § 159 SZ pak uvádí, že **projektant odpovídá za správnost, celistvost, úplnost a bezpečnost stavby provedené podle jím zpracované projektové dokumentace a proveditelnost stavby podle této dokumentace, jakož i za technickou a ekonomickou úroveň projektu technologického zařízení včetně vlivů na životní prostředí**. Je povinen dbát právních předpisů a obecných požadavků na výstavbu vztahujících se ke konkrétnímu stavebnímu záměru a působit v součinnosti s příslušnými dotčenými orgány. Statické, popřípadě jiné výpočty musí být vypracovány tak, aby byly kontrolovatelné. **Není-li projektant způsobilý některou část projektové dokumentace zpracovat sám, je povinen k jejímu zpracování přizvat osobu s oprávněním pro příslušný obor nebo specializaci, která odpovídá za jí zpracovaný návrh. Odpovědnost projektanta za projektovou dokumentaci stavby jako celku tím není dotčena.**

Provádění staveb je upraveno v § 160 SZ

☛ **Stavební podnikatel musí zajistit odborné vedení stavby stavbyvedoucím.**

Podle odst. 1 § 160 SZ může **stavbu provádět jako zhotovitel jen stavební podnikatel, který při její realizaci zabezpečí odborné vedení provádění stavby stavbyvedoucím, pokud v odstavcích 3 a 4 není stanoveno jinak.** Dále je povinen zabezpečit, aby práce na stavbě, k jejichž provádění je předsáno zvláštní oprávnění, vykonávaly jen osoby, které jsou držiteli takového oprávnění.

Konkrétní **povinnosti stavbyvedoucího jsou určeny v odst. 1 a 2 § 153 SZ.** Tento je povinen řídit provádění stavby v souladu s rozhodnutím nebo jiným opatřením stavebního úřadu a s ověřenou projektovou dokumentací, zajistit dodržování povinností k ochraně života, zdraví, životního prostředí a bezpečnosti práce vyplývajících ze zvláštních právních předpisů, zajistit řádné uspořádání staveniště a provoz na něm a dodržení obecných požadavků na výstavbu (§ 169), popřípadě jiných technických předpisů a technických norem. V případě existence staveb technické infrastruktury v místě stavby je povinen zajistit vytýčení tras technické infrastruktury v místě jejich střetu se stavbou.

Stavbyvedoucí je dále povinen působit k odstranění závad při provádění stavby a neprodleně oznámit stavebnímu úřadu závady, které se nepodařilo odstranit při vedení stavby, vytvářet podmínky pro kontrolní prohlídku stavby, spolupracovat s osobou vykonávající technický dozor stavebníka nebo autorický dozor projektanta, pokud jsou zřízeny, a s koordinátorem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, působí-li na staveništi.

Majitel nemovitosti je odpovědný za její dobrý stavebně-technický stav

☛ **Stavby musí být řádně udržovány po celou dobu své existence.**

Dále je třeba upozornit na **§ 134 odst. 2 SZ, který umožňuje stavebnímu úřadu z moci úřední vyzývat nejen stavebníka či vlastníka stavby, ale i stavbyvedoucího (autorizovaná osoba) či stavební dozor (neautorizovaná osoba s příslušným vzděláním a praxí) ke zjednání nápravy,** bude-li stavebním úřadem při kontrolní prohlídce zjištěna závada či vyžaduje-li to úplnost zjištění podle § 133 odst. 2. Nebude-li výzvě ve stanovené lhůtě vyhověno, vydá stavební úřad v souladu s § 134 odst. 3 **rozhodnutí, kterým uvedeným osobám zjednání nápravy nařídí.**

Je nutné si současně uvědomit, že **odpovědnost za dobrý stavebně-technický stav stavby nespočívá pouze na autorizovaných osobách, ale při jejím posouzení musí být zohledněno i plnění základní povinnosti vlastníka stavby udržovat stavbu** podle § 3 odst. 4 po celou dobu její existence, jak uvádí § 154 odst. 1 písm. a) SZ. **Není-li stavba řádně udržována, může stavební úřad vlastníkově stavby nařídít zjednání nápravy (§ 139 SZ).**

Skutkové podstaty přestupků autorizovaných osob podle současného SZ

☛ **Správněprávní odpovědnost autorizovaných osob za naplnění skutkových podstat přestupků podle SZ není doživotní a zaniká po uplynutí promlčecích lhůt, které jsou tříleté, respektive pětileté. Sankce mohou být uloženy jen do výše 200 000 Kč.**

Veřejnoprávní odpovědnost autorizovaných osob ve výstavbě je v SZ stanovena obecně a může se jevit jako doživotní. Aby se však její dopady projednávaly u stavebního úřadu či v rámci trestního řízení, **musí pro to být splněny konkrétní zákonné předpoklady, tzn. naplněny příslušné skutkové podstaty přestupků (správněprávní odpovědnost) či trestných činů těchto osob (trestněprávní odpovědnost), které budou projednány v příslušných lhůtách.**

SZ upravuje skutkové podstaty přestupků autorizovaných osob ve výstavbě v § 180.

- Odst. 1 § 180 SZ uvádí, že fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 158 provádí vybrané činnosti ve výstavbě bez oprávnění podle AZ.
- Odst. 2 § 180 SZ stanoví, že fyzická osoba se jako projektant územně plánovací dokumentace dopustí přestupku tím, že neodevzdá vybrané části územně plánovací dokumentace v jednotném standardu podle § 159 odst. 2.
- Podle odst. 3 § 180 SZ fyzická osoba se jako stavbyvedoucí dopustí přestupku tím, že
 - a) v rozporu s § 134 odst. 2 nebo 3 nezjedná nápravu nebo nepředloží doklady ve lhůtě stanovené ve výzvě nebo rozhodnutí stavebního úřadu,
 - b) poruší některou z povinností podle § 153 odst. 1 nebo 2, nebo
 - c) v rozporu s § 155 poruší oznamovací povinnost.

Za všechny tyto přestupky může stavební úřad uložit pokutu až do výše 200 000 Kč.

Je důležité rovněž zmínit, že se **procesní projednání přestupků řídí přestupkovým zákonem** (zákon č. 250/2016 Sb.). Ve vztahu k **fyzické osobě** je správněprávní odpovědnost tímto zákonem koncipována jako subjektivní, tzn. že při spáchání přestupku u ní **musí být prokázáno její zavinění (nedbalost či úmysl)**, aby jí mohla být uložena pokuta. **U podnikajících fyzických osob je však správněprávní odpovědnost koncipována jako objektivní a zavinění zde být zkoumáno nemusí. Stačí pouze porušení zákonem dané povinnosti a naplnění příslušné skutkové podstaty přestupku.**

Přestupkový zákon dále jako hmotněprávní podmínku pro řádné projednání přestupků stanoví, že **přestupek musí být projednán v příslušné promlčecí lhůtě.** Ta u přestupků na úseku stavebního řádu činí podle § 30 písm. b) tohoto zákona **tři roky od spáchání přestupku.** V této lhůtě musí být přestupek buď pravomocně projednán stavebním úřadem (pravomocné rozhodnutí o přestupku, příkaz, který se chová jako pravomocné rozhodnutí), či alespoň musí být zahájeno řízení o přestupku. **Zahájením řízení o přestupku v této tříleté lhůtě se promlčecí lhůta přerušuje a odpovědnost za přestupek pak zaniká**

nejpozději pět let od jeho spáchání. Pokud by tedy stavební úřad zjistil, že se přestupek autorizované osoby stal před více než třemi lety, už za něj pokutu uložit nemůže. Pokud by stavební úřad v tříleté lhůtě alespoň zahájil řízení o přestupku, ale neměl by je pravomocně ukončeno do pěti let od spáchání přestupku, musel by je zastavit a také by již pokutu uložit nemohl.

Možnost překrývání autorizačních oborů se od 1. ledna 2024 rozšiřuje

V této souvislosti je však třeba upozornit **na oblast možného překrývání autorizací některých vybraných oborů pro projektovou činnost**, kterou s účinností od 1. ledna 2024 přináší § 18 odst. 2 AZ. S možností překrývání autorizací v této oblasti již dříve počítaly vnitřní předpisy ČKAIT, nyní se tato problematika dostává na zákonnou úroveň.

Podle ní autorizovaný inženýr v oboru Pozemní stavby, Dopravní stavby, Stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství, Mosty a inženýrské konstrukce, Technologická zařízení staveb, Městské inženýrství nebo Stavby pro plnění funkce lesa je v celém rozsahu stavby příslušející oboru jeho autorizace oprávněn vypracovávat všechny oborově vydělené části této dokumentace nebo projektové dokumentace, tedy části příslušející oborům Technika prostředí staveb, Geotechnika a Požární bezpečnost staveb. Zvláštní právní předpis upravující povinnosti autorizované osoby ani § 12 odst. 6 AZ nejsou dotčeny.

Toto doplněné ujednání dává na jedné straně zdánlivě větší svobodu většině autorizovaných inženýrů, kteří vykonávají projektovou činnost u vybraných oborů. Ti si tak mohou samostatně v rámci jimi zpracovávané projektové dokumentace vypracovat jinak oborově vydělené profese, které jsou vyjmenované v § 18 odst. 2 AZ. V závěru tohoto ujednání se ovšem toto rozvolnění opět zmírňuje odkazem na § 12 odst. 6 AZ, který opět povazuje AO k přizvání odborníka na danou profesi „za všech okolností“.

Přitom však vyvstává otázka, proč se nový § 18 odst. 2 do AZ vkládal, když dle určitého výkladu těmto projektantům základní povinnosti přetrvávají. Tato skutečnost je pak podtrhnuta i § 163 odst. 3 a 6 NSZ. Závěr je takový, že dikci § 18 odst. 2 AZ je třeba vykládat jako možnost autonomního rozhodnutí autorizovaného inženýra ve vybraném oboru, zda u vyjmenovaného oboru přizve specialistu, nebo konkrétní situaci vyřeší v rámci projektové dokumentace samostatně, ovšem s příslušnou odpovědností.

Projektovou dokumentací se ve smyslu § 157 odst. 1 NSZ rozumí nejen dokumentace pro povolení stavby s výjimkou jednoduchých staveb uvedených v odst. 1 písm. c) a e) až p) a odst. 2 přílohy č. 2 k tomuto zákona, ale dokumentace pro rámcové povolení, povolení změny využití území, provádění stavby s výjimkou uvedených jednoduchých staveb a odstranění stavby opět s výjimkou uvedených jednoduchých staveb.

II. Nový stavební zákon

I podle NSZ bude platit, že procesní projednání přestupků se bude řídit přestupkovým zákonem. Budou se tak uplatňovat stejné lhůty pro jejich projednání jako v případech dosavadní úpravy. Neprojedná-li stavební úřad přestupek ve stanovené lhůtě, odpovědnost autorizované osoby za něj zaniká. Její odpovědnost ani zde nebude vnímána jako doživotní.

Nový stavební zákon (zákon č. 283/2021 Sb., NSZ) rovněž upravuje problematiku vybraných činností ve výstavbě a dále povinnosti a odpovědnosti osob při přípravě, provádění, užívání a nově výslovně též odstraňování staveb. **Obecné vymezení vybraných činností vychází ze současné právní úpravy. Jejich konkrétní výčet je uveden v § 155 NSZ.** Stejně jako doposud je vybranou činností zpracování územně plánovací dokumentace, územní studie a projektové dokumentace, dále odborné vedení provádění stavby nebo její změny anebo nově výslovně též odstraňování stavby. Novinkou mezi vybranými činnostmi ve výstavbě je ověřování výsledků zeměměřičských činností ve výstavbě a výkon dozoru projektanta.

Povinnosti projektanta jsou upraveny v § 162 NSZ

Novinkou je explicitní uvedení, že projektant neodpovídá za odchylky projektové dokumentace, které neschválil. Projektant je povinen dbát na odbornou způsobilost osob, které zpracovávají jeho projektovou dokumentaci.

Projektant je při projektové činnosti povinen respektovat veřejné zájmy chráněné na základě tohoto nebo jiného právního předpisu, požadavky vyplývající z cílů a úkolů územního plánování a požadavky na výstavbu a je povinen jednat v součinnosti s dotčenými orgány. Dále je povinen zpracovat projektovou dokumentaci v souladu s právními předpisy, přičemž statické a jiné výpočty musí být vypracovány tak, aby byly přezkoumatelné.

NSZ už výslovně nezmiňuje veřejnoprávní odpovědnost projektanta za správnost, celistvost, úplnost a bezpečnost stavby provedené podle jím zpracované projektové dokumentace a proveditelnost stavby podle této dokumentace, jakož i odpovědnost za technickou a ekonomickou úroveň projektu technologického zařízení včetně vlivů na životní prostředí. Tím však není dotčena výše rozebraná soukromoprávní odpovědnost projektanta za vady projektové dokumentace, vady stavebního díla způsobené vadami dokumentace, odpovědnost za škodu takto vzniklou a rovněž odpovědnosti za škodu způsobenou neúplnou či nesprávnou informací poskytnutou odborníkem za úplatu. Jejich úprava se po účinnosti NSZ nemění.

Co však NSZ v této oblasti explicitně upravuje, je to, že **projektant neodpovídá za odchylky od projektové dokumentace, ke kterým došlo při provádění stavby a které neschválil.**

Odst. 3 § 162 NSZ rovněž uvádí, že **pokud není projektant způsobilý některou část projektové dokumentace zpracovat sám, je povinen k jejímu zpracování přizvat osobu**

s oprávněním pro příslušný obor nebo specializaci, která odpovídá za jí zpracovaný návrh. A dále podle § 162 odst. 6 tohoto zákona je projektant povinen zajistit zpracování příslušných částí územně plánovací dokumentace nebo územní studie a podkladů pro zpracování projektové dokumentace prostřednictvím osob, které jsou k tomu oprávněny podle jiných právních předpisů.

Dokumentace pro provádění stavby se bude zpracovávat ve větší míře než doposud

Povinná dokumentace pro provádění staveb se může stát skrytým druhým stupněm povolovacího řízení. Pokud bude záměr pro povolení stavby zpracovávat jiný projektant než dokumentaci pro provádění stavby, dojde k dalšímu komplikovanému vrstvení odpovědnosti. Dozor projektanta nebude povinný ani u všech typů vyhrazených staveb financovaných z veřejných prostředků.

Stavebník je totiž podle § 160 odst. 2 písm. a) NSZ povinen před zahájením stavby zajistit vypracování dokumentace pro provádění stavby (a to autorizovanou osobou) s výjimkou jednoduchých staveb uvedených v odst. 1 písm. c) a e) až p) a odst. 2 přílohy č. 2 k tomuto zákonu.

Náplň další vybrané činnosti ve výstavbě, **dozoru projektanta**, je vymezena § 14 písm. h) NSZ, podle něhož se dozorem projektanta rozumí průběžný odborný dozor nad souladem realizace dokumentace pro provádění záměru s dokumentací o povolení záměru a dozor nad prováděním záměru v souladu s dokumentací pro provedení záměru.

Dozor projektanta musí být podle NSZ stavebníkem povinně zajištěn pouze u vyhrazených staveb uvedených v příloze č. 3 k tomuto zákonu a u staveb financovaných z veřejných prostředků, kterou provádí stavební podnikatel jako zhotovitel stavby, pokud projektovou dokumentaci pro tuto stavbu zpracoval projektant. U staveb financovaných z veřejných prostředků však tato povinnost neplatí pro stavby sítě technické infrastruktury. U jiných staveb dozor projektanta povinný není, to znamená, že v těchto případech bude záviset pouze na smluvním ujednání mezi stavebníkem a projektantem.

Vzhledem k tomu, že **pokud tak není smluvně ujednáno, dokumentaci pro provádění stavby nemusí zpracovat stejný projektant, který je autorem dokumentace pro povolení stavby, a navíc dozor projektanta také ještě může vykonávat odlišná osoba, může zde dojít ke komplikované vrstvení odpovědnosti autorizovaných osob**, a to jen co se projektantů týče, nepočítaje v to další autorizované osoby působící na stavbě.

Nově i odstraňování staveb musí být pod vedením stavbyvedoucího

Pokud se stavbyvedoucímu nepodaří odstranit vady, musí na to upozornit stavební úřad.

Provádění a odstraňování staveb je pak upraveno v § 159 NSZ, jehož odst. 1 stanoví, že stavby, zařízení a terénní

úpravy musí být prováděny a odstraňovány stavebním podnikatelem, který zabezpečí odborné vedení provádění nebo odstraňování stavby stavbyvedoucím, pokud v odst. 2 a 3 není stanoveno jinak.

Konkrétní **povinnosti stavbyvedoucího** jsou uvedeny v § 164 NSZ. Stavbyvedoucí je povinen odborně vést provádění nebo odstraňování stavby, zařízení nebo terénní úpravy, řídit provádění nebo odstraňování stavby, zařízení nebo terénní úpravy v souladu s rozhodnutím stavebního úřadu a s ověřenou dokumentací pro povolení záměru a s dokumentací pro provádění stavby nebo s dokumentací pro odstranění stavby, dále zajistit řádné uspořádání staveniště a provozu na něm, zajistit dodržování povinností k ochraně života, zdraví a životního prostředí a bezpečnosti práce vyplývajících z jiných právních předpisů, zajistit dodržení požadavků na výstavbu, popřípadě technických předpisů a technických norem, které souvisí s vlastním prováděním nebo odstraňováním stavby, zařízení nebo terénní úpravy a zajistit vytýčení tras technické infrastruktury na staveništi.

Stavbyvedoucí je dále povinen působit k odstranění závad vzniklých při provádění nebo odstraňování stavby nebo terénní úpravy a neprodleně oznámit stavebnímu úřadu závady, které se nepodařilo odstranit při vedení stavby, vytvářet podmínky pro kontrolní prohlídku stavby, spolupracovat s osobou vykonávající technický dozor stavebníka nebo dozor projektanta, pokud jsou určeny, a s koordinátorem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, působí-li na staveništi.

Majitel stavby musí stavbu udržovat po celou dobu její životnosti

Je nutné nezapomínat na pravomoci stavebního úřadu při jím vykonávané kontrole podle NSZ.

Odst. 4 § 292 uvádí, že stavební úřad může v rámci kontroly ústně vyzvat kontrolovanou osobu (příčemž ke kontrole je zván stavebník, a je-li to nezbytné též vlastník stavby, hlavní projektant, projektant, zhotovitel, stavbyvedoucí a osoba vykonávající stavební dozor) k odstranění zjištěných nedostatků a stanovit jí k tomu přiměřenou lhůtu, což zaznamená v protokolu. Nebudou-li nedostatky odstraněny, **postupuje stavební úřad podle § 294 (ukládání zakazujících opatření – ve vztahu ke kontrolovaným osobám) nebo § 295 (ukládání opatření k nápravě – ty se nařizují pouze vlastníku stavby nebo pozemku).**

Podle odst. 1 § 294 NSZ může stavební úřad (případně i bez provedené kontroly, tedy rovnou při zjištění na místě) zakázat

- stavební nebo montážní činnost, je-li prováděna v rozporu s tímto zákonem nebo jinými právními předpisy,
- odstraňování záměru, pokud je odstraňován v rozporu s tímto zákonem nebo jinými právními předpisy,
- užívání záměru, je-li užíván v rozporu s tímto zákonem nebo jinými právními předpisy (to pouze ve vztahu k vlastníku stavby).

I podle NSZ není odpovědnost za dobrý stavebně-technický stav stavby pouze na autorizované osobě. Ustanovení § 167 písm. a) ukládá vlastníku stavby povinnost provádět údržbu stavby po celou dobu její existence. Pokud tuto povinnost neplní a je-li to nezbytné k ochraně zákonem chráněného veřejného zájmu, **může stavební úřad** i bez provedené kontroly podle § 296 odst. 1 písm. a) NSZ nařídit **opatření k nápravě**, které by spočívalo v povinnosti provést udržovací práce, a to právě v případě nedostatečné údržby stavby.

Skutkové podstaty přestupků autorizovaných osob podle NSZ

☛ Přestupky podle NSZ mají stejnou koncepci jako podle SZ. Došlo ke zvýšení sankcí. Za přestupky podle § 303 NSZ lze uložit pokutu až do výše 400 000 Kč.

Veřejnoprávní odpovědnost autorizovaných osob ve výstavbě je NSZ stanovena obecně a může se jevit jako doživotní. I zde však platí, že aby se dopady této odpovědnosti projednávaly u stavebního úřadu či v rámci trestního řízení, musí pro to být splněny konkrétní zákonné předpoklady, tzn. naplněny příslušné skutkové podstaty přestupků (správněprávní odpovědnost) či trestných činů těchto osob (trestněprávní odpovědnost), které budou projednány v příslušných lhůtách.

NSZ upravuje skutkové podstaty přestupků autorizovaných osob ve výstavbě v § 303. Toto ustanovení je nazváno jako přestupky fyzických osob:

- Odst. 1 § 303 NSZ uvádí, že fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 155 provádí vybrané činnosti ve výstavbě bez oprávnění podle AZ.
- Odst. 2 § 303 NSZ stanoví, že fyzická osoba se jako stavbyvedoucí dopustí přestupku tím, že poruší některou z povinností podle § 164.
- Podle odst. 4 § 303 NSZ se fyzická osoba jako projektant územně plánovací dokumentace dopustí přestupku tím, že neodevzdá územně plánovací dokumentaci v jednotném standardu podle § 162 odst. 6.

Za všechny tyto přestupky může stavební úřad uložit pokutu až do výše 400 000 Kč. NSZ tedy oproti SZ zvyšuje horní hranici sazby pokut, které za naplnění skutkových podstat přestupků na úseku stavebního řádu mohou být uloženy.

III. Odpovědnost autorizovaných osob ve výstavbě podle trestního zákoníku

Trestní odpovědnost autorizovaných osob sice není de jure trestním zákoníkem výslovně stanovena jako doživotní. Problém je, že promlčecí lhůta není spojena s dokončením stavby, ale od určitých událostí běží znova od začátku. De facto se tak skutečně může jednat o doživotní odpovědnost.

Trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb.) upravuje tresty za způsobené trestné činy „profesinálů“ jednotně, úprava zde zakotvená se tedy netýká pouze autorizovaných osob

ve výstavbě. Tento zákon nejprve obsahuje obecnou hmotněprávní úpravu pro projednání spáchaných trestných činů. Následně uvádí jednotlivé skutkové podstaty trestných činů.

K naplnění skutkové podstaty trestného činu je **nutná vysoká společenská škodlivost** (porušení či ohrožení veřejných zájmů), kdy nepostačí uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu. V míře společenské nebezpečnosti činu je tak dán rozdíl mezi trestným činem a přestupkem, jehož společenská škodlivost je obecně nižší.

Pachatelem trestného činu podle trestního zákoníku je **fyzická osoba**. U ní je k naplnění trestní odpovědnosti za trestný čin **potřeba zkoumat její zavinění**, přičemž pokud to trestní zákoník uvádí výslovně, postačí zavinění z nedbalosti, jinak je třeba prokázat úmyslné zavinění.

U poruchových trestných činů se počítá promlčecí lhůta od smrti nebo ublížení na zdraví

☛ Délka promlčecí doby se odvozuje od horní hranice trestní sazby odnětí svobody. U privatizačních projektů může být až třicetiletá.

Ani trestní zákoník však nekoncepce trestní odpovědnost za trestné činy jako doživotní, ale počítá s promlčecí dobou, po jejímž uplynutí už by pachatel nemohl být trest uložen. Trestní zákoník rozlišuje trestné činy poruchové a ohrožující s tím, že u obou stanoví jiný počátek běhu promlčecí doby.

- **U trestných činů poruchových** začíná promlčecí doba běžet od okamžiku, kdy nastal jejich účinek (např. smrt či ublížení na zdraví). Takto se začátek promlčecí doby určuje např. u trestného činu usmrcení z nedbalosti, ublížení na zdraví z nedbalosti či těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti.
- **Trestné činy ohrožující** mají počátek běhu promlčecí doby stanoven od ukončení jednání. Je tomu tak u trestného činu obecného ohrožení, kdy je pro začátek běhu promlčecí doby důležitá událost, která vedla k ohrožení. Např. vada projektové dokumentace, která měla za následek vadu stavby a stavba byla od jejího dokončení způsobila ohrozit život, zdraví či majetek jiných osob.

Konkrétní délka promlčecí doby je stanovena v § 34 trestního zákoníku. Jeho odst. 1 uvádí, že trestní odpovědnost za trestný čin zaniká uplynutím promlčecí doby, jež činí

- třicet let**, jde-li o trestný čin, za který trestní zákon dovoluje uložení výjimečného trestu, a trestný čin spáchaný při vypracování nebo při schvalování privatizačního projektu podle jiného právního předpisu,
- patnáct let**, činí-li horní hranice trestní sazby odnětí svobody nejméně deset let,
- deset let**, činí-li horní hranice trestní sazby odnětí svobody nejméně pět let,
- pět let**, činí-li horní hranice trestní sazby odnětí svobody nejméně tři léta,
- tři léta** u ostatních trestných činů.

Promlčecí doba se však obdobně jako u přestupků určitými událostmi přerušuje. To znamená, že příslušnou událostí pak začíná promlčecí doba u daného skutku běžet celá znovu od začátku. Promlčecí doba se **konkrétně přerušuje:**

- a) **zahájením trestního stíhání pro trestný čin, o jehož promlčení jde,** jakož i po něm následujícím vzetím do vazby, vydáním příkazu k zatčení, podáním žádosti o zajištění vyžádání osoby z cizího státu, vydáním evropského zatýkacího rozkazu, **podáním obžaloby,** návrhu na schválení dohody o vině a trestu, návrhu na potrestání, **vyhlášením odsuzujícího rozsudku pro tento trestný čin** nebo doručením trestního příkazu pro takový trestný čin obviněnému, nebo
- b) spáchal-li pachatel v promlčecí době trestný čin nový, za který trestní zákon stanoví trest stejný nebo přísnější.

Těmito přerušeními a neustále novými běhy lhůty se pak trestní odpovědnost autorizovaných osob může jevit jako de facto doživotní.

U autorizovaných osob ve výstavbě se může jednat o trestné činy usmrcení z nedbalosti podle § 143, těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147, ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 a obecného ohrožení z nedbalosti podle § 273 trestního zákoníku.

Skutkové podstaty těchto trestných činů přímo počítají s vyšší odpovědností „profesionálů“. Opět je třeba zdůraznit, že takto koncipovaná odpovědnost se netýká pouze autorizovaných osob ve výstavbě, ale jakýchkoliv příslušníků určitých stavů či profesí.

Promlčecí doba činí tři roky. U trestného činu **ublížení na zdraví z nedbalosti** § 148 odst. 1 trestního zákoníku uvádí, že kdo jinému ublíží z nedbalosti na zdraví tím, že poruší důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti. Důležitým kritériem pro závěr, že jde o ublížení na zdraví, je pracovní neschopnost poškozeného, která trvá alespoň sedm kalendářních dnů.

Promlčecí doba pět let. Podle § 147 odst. 2 trestního zákoníku pak platí, že odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li trestný čin **těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti** proto, že poruší důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona. Soudní praxe chápe těžkou újmu na zdraví jako vážnou poruchu zdraví nebo jiné vážné onemocnění, které by omezovaly způsob života poškozeného nejméně po dobu šesti týdnů.

Promlčecí doba deset let.

- a) V případě **usmrcení z nedbalosti** stanoví § 143 odst. 2 trestního zákoníku, že odnětím svobody na jeden rok až šest let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že poruší důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona. Podmínkou pro projednání tohoto trestného činu je následek v podobě

smrti. Pouhé vyvolání nebezpečí vzniku tohoto následku není podle tohoto ustanovení trestné, mohlo by však být postihováno při splnění dalších podmínek např. jako trestný čin obecného ohrožení z nedbalosti.

- b) Skutková podstata trestného činu **obecného ohrožení z nedbalosti** je uvedena v § 273 trestního zákoníku. Je chápána jako způsobení obecného nebezpečí tím, že pachatel vydá lidi v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že zapříčiní požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání, nebo pokud pachatel z nedbalosti takové obecné nebezpečí zvýší nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění.
- c) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo zákazem činnosti pak bude pachatel potrestán, spáchá-li takový čin proto, že **porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona.**

IV. Disciplinární odpovědnost autorizovaných osob

Vedle soukromoprávní a veřejnoprávní odpovědnosti se u autorizovaných osob uplatňuje ještě jejich disciplinární odpovědnost podle AZ. Disciplinární řízení lze zahájit do tří let od doby, kdy k provinění došlo.

Ten autorizovaným osobám stanovuje obecné povinnosti a odpovědnost za odbornou úroveň poskytovaných činností v souvislosti s udělenou autorizací a **s účinností od 1. ledna 2024** také výslovně za porušení obecně závazných právních předpisů při výkonu takových činností a za porušení vnitřních předpisů Komory.

Pokud autorizovaná osoba závažně nebo opětovně poruší povinnosti, které jí stanoví AZ, pak Komora autorizované osobě uloží, nejde-li o trestný čin (ten by musel být předán k projednání v trestním řízení), některé z **disciplinárních opatření, s nimiž počítá § 20 odst. 1 tohoto zákona – písemnou důtku, pokutu do výše 50 000 Kč (s účinností od 1. ledna 2024 do výše 300 000 Kč), pozastavení autorizace, odejmutí autorizace.**

O uložení disciplinárního opatření rozhoduje stavovský soud v disciplinárním řízení, které se zahajuje na návrh dozorčí rady podepsané jejím předsedou.

I zde je důležité dodržení lhůt uvedených v § 21 odst. 2 AZ. Návrh na zahájení disciplinárního řízení může být podán do šesti měsíců ode dne, kdy se Komora o disciplinárním opatření dozvěděla, nejpozději však do tří let, kdy k disciplinárnímu provinění došlo.

JUDr. Eva Kuzmová
členka Legislativní komise ČKAIT

Daně z příjmů za rok 2023

Daňové zákony platné pro rok 2023 jsou velmi podobné těm loňským – přesto jsou zde určité změny. V tomto článku jsou popsány ty nejdůležitější povinnosti související s daněmi.

Tento článek nenahrazuje přesný text zákonů ani veškeré výklady k těmto zákonům. Pouze upozorňuje na problémy, se kterými je nutné počítat, a na určité skutečnosti, na něž je důležité dát si pozor.

Jak platí daně autorizované osoby – zaměstnanci

Pokud jsou autorizované osoby zaměstnanci, tak veškeré daňové náležitosti za ně zařizuje zaměstnavatel, který je plátcem daně z příjmů.

Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti je počítána z hrubé mzdy. Základní sazba daně z příjmů je ve výši 15 %. Dále pro nadstandardní příjmy existuje druhá sazba daně ve výši 23 %.

V současné době stále existuje mnoho tzv. daňových benefitů, tj. nepeněžních příjmů, které jsou u zaměstnance osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a současně se z těchto příjmů neplatí zdravotní a sociální pojištění. Jedná se o možnost poskytování stravenek nebo stravenkového paušálu, vyplácení cestovních náhrad, poskytování různých vstupenek na sportovní zápasy, rekreaci, kulturu apod. Vždy se musí jednat o nepeněžní příjmy, tj. vše musí platit přímo zaměstnavatel. Pokud tedy např. zaměstnanec dostane příspěvek na dovolenou, musí být tento příspěvek poskytnut přímo cestovní kanceláři, zaměstnanci nesmí být poskytnuty peníze, protože v tomto případě by se již jednalo o mzdu, která by podléhala zdanění.

Pokud zaměstnanec má v daném kalendářním roce příjmy pouze ze závislé činnosti (tj. ze zaměstnání) u jednoho nebo postupně u více zaměstnavatelů a současně nemá jiné příjmy větší než 20 000 Kč (novinka roku 2023 – v minulých letech zde byla částka 6 000 Kč), může požádat zaměstnavatele (do 15. února) o roční zúčtování daně. V tomto případě zaměstnavatel vypočítá celkovou daň zaměstnance a vypořádá vše při výpočtu mezd, kdy vrátí zaměstnanci přeplatek na dani přímo ve mzdě.

Pokud má zaměstnanec i jiné příjmy, tak po skončení kalendářního roku (v termínu do 1. dubna) musí podat daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob. Další možností je využití služeb daňového poradce, kterému je zaměstnancem dána plná moc na zpracování daňového přiznání a tím je kromě jiného posunutý termín pro podání daňového přiznání na termín 1. července.

Speciálním příjmem u zaměstnanců je příjem do 10 000 Kč na základě dohod o provedení práce. Z tohoto příjmu je odváděna konečná daň u zaměstnanců, kteří jsou zaměstnání na základě dohody o provedení práce a nemají podepsané prohlášení k dani. Zaměstnanec v tomto případě obdrží konečnou mzdu. (Na rozdíl od běžné mzdy, kdy je odvedena záloha na daň a celá daň je vypořádána až na začátku následujícího roku.) Z tohoto příjmu se také neodvádí pojistné.

Kromě dohod o provedení práce podléhají srážkové dani také příjmy ze závislé činnosti plynoucí na základě jiných titulů, a to **příjmy do 4 000 Kč** (dříve byl limit 3 500 Kč), pokud zaměstnanci nemají podepsané prohlášení k dani.

Současně je nutné sledovat i celkový příjem s ohledem na druhou sazbu daně, kdy je při překročení určité výše příjmu nutné odvést i daň, která je vypočtena vyšší sazbou daně. Podmínky jsou uvedeny níže v textu.

Jak platí daně autorizované osoby – podnikající na základě živnosti a podnikající podle autorizačního zákona

Fyzické osoby, které podnikají, mohou postupovat třemi základními způsoby při evidenci svého podnikání, případně se rozhodnout pro čtvrtý speciální způsob, tzv. paušální daň.

Vedení účetnictví podle podmínek zákona o účetnictví – fyzické osoby mohou vést účetnictví dobrovolně nebo povinně, pokud jejich obrát přesáhl částku 25 mil. Kč.

Vedení daňové evidence podle § 7b zákona o daních z příjmů – v tomto případě je nutné vést evidenci příjmů a výdajů a také majetku a závazků.

Použití výdajových paušálů podle § 7 odst. 7 zákona o daních z příjmů (stejně podmínky jako v minulých letech):

- Fyzické osoby, které mají příjmy z podnikání nebo jiné samostatně výdělečné činnosti a které neuplatní výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů (tj. výdaje skutečné), mohou uplatnit výdaje paušální. Pro určení správné výše výdajového paušálu je důležité stanovení činností, které fyzická osoba provádí.
- Fyzická osoba podnikající podle živnostenského listu (např. živnost projektová činnost ve výstavbě, § 14 odst. 1 písm. b) autorizačního zákona) může použít výdajový paušál ve výši 60 %.
- Fyzická osoba podnikající podle zvláštních právních předpisů (§ 14 odst. 1 písm. a) autorizačního zákona) může použít výdajový paušál ve výši 40 %.

Když se podnikající fyzická osoba připravuje na výpočet daně z příjmů, je tedy důležité zjištění, jaké činnosti provádí a jaký výdajový paušál se k těmto činnostem vztahuje. Když by se výše paušálních výdajů blížila nebo překračovala výši výdajů skutečných, je pro fyzické osoby vhodnější použití výdajů paušálních. Použití paušálních výdajů v těchto případech je výhodné, protože není nutné žádným způsobem výdaje prokazovat, je nutné vést pouze evidenci příjmů.

Maximální výše příjmu, při kterém je možné uplatnit maximální výši paušálu, jsou 2 miliony Kč. Celková výše paušálu je omezena na 1 600 000 Kč u paušálu ve výši 80 %, na 1 200 000 Kč u paušálu ve výši 60 %, na 800 000 Kč u paušálu ve výši 40 %, respektive na 600 000 Kč u paušálu ve výši 30 %. To znamená,

že pokud mám např. příjmy ze živnosti ve výši 3 000 000 Kč, kde 60 % je 1 800 000 Kč, tak jako paušál můžu uplatnit maximálně částku ve výši 1 200 000 Kč.

V případě využití paušálu lze také uplatnit slevy na manželku a daňové zvýhodnění na děti bez omezení.

- Pokud fyzická osoba provádí více druhů činností, tak musí výdajové paušály využít buď u všech, nebo u žádné – nelze kombinovat daňovou evidenci a výdajové paušály.
- Pokud fyzická osoba u některé činnosti vede účetnictví, je možné u jiné činnosti využít výdajový paušál.

Fyzické osoby musí po skončení kalendářního roku (v termínu do 1. dubna nebo do 1. května) podat daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob. V případě využití služeb daňového poradce, kterému je dána plná moc na zpracování daňového přiznání, je kromě jiného posunutý termín pro podání daňového přiznání na termín 1. července. Jak vyplývá z výše uvedeného, nejjednodušší je použití výdajových paušálů, kdy fyzická osoba vede pouze evidenci příjmů, není nutné sledovat žádné výdaje.

Paušální daň

Pro drobné živnostníky (neplátce DPH), kteří současně nemají příjmy ze závislé činnosti, je od roku 2021 zavedena tzv. paušální daň. Je zde možnost odvádět daň a platby na sociální a zdravotní pojištění jednou částkou a jedním formulářem. Oznámení o vstupu je vždy nutné podat do 10. ledna daného roku a poplatníci, kteří v paušálním režimu byli již v roce 2022, budou automaticky pokračovat dál, pokud neoznámí správci daně ukončení tohoto režimu. Není bohužel možné zvolit si tuto možnost až na konci roku.

V roce 2023 zde došlo ke změnám, paušální daň lze využít až do limitu příjmů 2 000 000 Kč a jsou zde tři pásma podle výše příjmů a typu činnosti.

Měsíční výše je 6 208 Kč v prvním pásmu, 16 000 Kč ve druhém pásmu a 26 000 Kč ve třetím pásmu, částka v sobě zahrnuje daň (100 Kč) a sociální a zdravotní pojištění. Není zde také nutné podávat daňové přiznání ani přehledy na OSVČ a zdravotní pojišťovnu. Současně ale není možnost uplatnit si žádné další výdaje ani slevy na dani.

Jak platí daň autorizované osoby – právnické osoby

Pokud autorizovaná osoba podniká jako právnická osoba, tak dle zákona o účetnictví musí vést účetnictví. Dále je nutné prověřovat podmínky zákona o účetnictví i zákona o daních z příjmů, jak již bylo řečeno výše.

Povinnost podat daňové přiznání k dani z příjmů právnických osob – nově pro rok 2023 platí, že daňové přiznání je povinen podat každý, který má příjmy vyšší než 50 000 Kč. Do roku 2022 zde byl limit pouze 15 000 Kč. Tato povinnost je i u zaměstnanců, pokud u zaměstnavatele nepodepíší prohlášení k dani.

Sazby daně z příjmů fyzických osob v roce 2023 – do roku 2020 jsme v zákoně měli jednu sazbu daně ve výši 15 % a současně zde bylo uvedeno tzv. solidární zvýšení daně. Od roku

2021 došlo ke změně v tom, že v zákoně jsou dvě sazby daně, a to 15 % a 23 %.

Na rozdíl od dřívějšího solidárního zvýšení daně, kdy se zvýšená daň platila pouze z příjmů ze závislé činnosti a z podnikání, podléhají této vyšší dani všechny příjmy, pokud celkový základ daně přesáhne limit stanovený v zákoně. Tento limit je stanovený ve výši **48násobku průměrné mzdy a v roce 2023 jde o hodnotu 1 935 552 Kč.**

Zdaňování studentů a uplatnění slevy na dani u rodičů studentů

Pokud studenti mají nějaké příjmy ze zaměstnání (obvykle z různých brigád) a u zaměstnavatele nepodepíší tzv. prohlášení k dani, tak jim zaměstnavatel při výplatě neuplatní slevy na dani. Jde většinou o příjmy na základě dohody o provedení práce, kdy zaměstnavatel odvede tzv. srážkovou daň. Pokud si chce daná osoba uplatnit slevy na dani, má možnost podat si daňové přiznání a slevy na dani si uplatnit.

Současně, pokud jde o studenta, který se soustavně připravuje na budoucí povolání (studium na středních a vysokých školách) a je zletilým dítětem až do dvaceti šesti let, jež současně žije s rodiči ve společně hospodařící domácnosti, si mohou rodiče na tohoto studenta uplatnit daňové zvýhodnění na dítě.

Závěr

Rok 2023 je po delší době posledním rokem bez výraznějších daňových změn. Při podnikání je tedy nutné znát nejen oblast předmětu podnikání, ale současně i daňovou a účetní oblast, abyste se v budoucnu vyhnuli případnému sankcionování ze strany správce daně, a to např. pouze z důvodu neznalosti zákonů.

Ing. Radim Dvořák
daňový poradce ČKAIT

Jaké budou daň v roce 2024?

Pro rok 2024 nám vládou a parlamentem byly připraveny rozsáhlé změny daňových zákonů. Po dlouhých peripetiích byl v Poslanecké sněmovně a následně v Senátu schválen tzv. konsolidační balíček. Tento balíček novelizuje více než šedesát zákonů a účinnost většiny změn je již 1. ledna 2024. Zákon byl dne 22. listopadu 2023 podepsán i prezidentem.

V oblasti daně z příjmů fyzických osob jsou zde např. úpravy v oblasti dohod o provedení práce, v oblasti stravování zaměstnanců nebo v oblasti slev daní. **V oblasti daně z příjmů právnických osob je zde navýšena sazba daně z příjmů z 19 % na 21 %. V oblasti DPH se nám také změní sazby, budou nově dvě sazby ve výši 12 % a 21 %.** Také bude zvýšena daň z nemovitostí.

Jednotlivé změny budou podrobně popsány v článku v příštím čísle.

Z listopadového zasedání nově zvoleného Představenstva ČKAIT

Nejdůležitější informace z 6. letošního zasedání Představenstva ČKAIT, které se konalo 23. listopadu 2023. Jednalo se o první zasedání v novém složení po volebním Shromáždění delegátů v říjnu 2023.

Rozhodnutím per rollam mezi řádnými jednáními představenstva ze dne 3. října 2023 bylo uděleno čestné členství pro Ing. Františka Hladíka, Ing. Jindřicha Patera a Ing. Karla Vaverku [12 pro – 3 zdržel se – 0 proti].

Předseda navrhl jmenovat profesora Aloise Maternu čestným členem, a to za dlouholetou činnost 1. místopředsedy a práci pro Komoru. Bylo jednomyslně schváleno [13 pro – 0 zdržel se – 0 proti].

Informace o počtu autorizovaných osob k 22. listopadu 2023

	Celkem	Region Praha	Region Brno
Členů	32 401	20 604	11 797
Žadostí	281	173	108
Usazené/ hostující AO	364/6		

Pro rok 2024 je v Praze pro sliby opět zajištěna Betlémská kaple v termínech: 29. února, 25. dubna, 27. června, 24. října, 28. listopadu. V Brně budou sliby 19. dubna, 21. června a 6. prosince.

Hodnocení Shromáždění delegátů 2023

Jednání proběhlo 21. října 2023 hladce a podle časového plánu. Jednání se zúčastnila řada významných hostů, např.: ministr dopravy Mgr. Kupka, pověřený ředitel sekce hospodářství MPO Ing. Muřický, ředitelka odboru stavebního řádu MMR Ing. Hadžić, předseda Slovenské komory stavebních inženýrů prof. Benko, zástupci stavebních fakult v Praze, Brně a Ostravě, zástupce České komory architektů a další.

Představenstvo bylo obměněno z jedné třetiny. Novými členy jsou Ing. David Bečkovský, Bc. Libor Honzárek, Ing. František Konečný, Ph.D., Ing. Jindra Novotná a Ing. Jaroslav Synek, Ph.D. Shromáždění delegátů schválilo úkoly, včetně diskusních příspěvků, kterými se bude představenstvo zabývat. Diskusní příspěvky byly uveřejněny v časopisu *Zprávy a informace* 5/2023.

Termín příštího shromáždění delegátů byl předběžně stanoven na **sobotu 19. října 2024** v hotelu Pyramida.

Volba místopředsedů

Na jednání představenstva po Shromáždění delegátů byl zvolen 1. místopředsedou Ing. Petr Dospiva, Ph.D. Předseda navrhl zvolit místopředsedou pro zahraniční činnost prof. Kabele, místopředsedou pro ekonomiku Ing. Mráze, dalšími místopředsedy Ing. Loukotu a Ing. Drahoráda. Bylo jednomyslně schváleno [13 pro – 0 zdržel se – 0 proti]. Místopředseda Ing. František Mráz byl pověřen představenstvem podepisovat dokumenty související s činností zkušebního místa v Brně a přijímat slib nových členů.

Rozdělení úkolů mezi členy představenstva

1. místopředseda Ing. Petr Dospiva, Ph.D. – předseda profesního aktivu pro obor Technologická zařízení staveb, člen rady pro podporu rozvoje profese, předseda dozorčí rady IC ČKAIT, s.r.o., předseda OK Ostrava.

Místopředseda Ing. Michal Drahorád, Ph.D. – předseda profesního aktivu pro obor Statika a dynamika staveb + Mosty a inženýrské konstrukce + Zkoušení a diagnostika, komise ČŽV, strategický plán, člen poroty Ceny IK, komunikace s veřejností, redakční rada Stavebnictví.

Místopředseda prof. Ing. Karel Kabele, CSc. – předseda profesního aktivu pro energetické auditorství, zahraniční vztahy – ECCE, ECEC, školství, člen komise ČŽV, člen redakční rady ESB.

Místopředseda Ing. Radim Loukota – předseda OK Pardubice, člen legislativní komise, člen ekonomické komise, předseda pojišťovací komise, člen aktivu Dopravní stavby, člen komise BIM, předseda redakční rady Z+i.

Místopředseda Ing. František Mráz – rozpočet, předseda ekonomické komise, člen pojišťovací komise, člen aktivu Dopravní stavby.

Ing. David Bečkovský, Ph.D. – člen profesního aktivu pro obor Pozemní stavby (předseda do budoucna), člen komise BIM, Národní centrum Stavebnictví 4.0, člen ediční rady, člen ekonomické komise, Rada pro uznávání kvalifikace občanů členských států EU.

Bc. Libor Honzárek – Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska, pořadatel konference Památkář, projektant a investor ve vzájemném dialogu, kontakt na SMO, technické památky a muzejní činnost (kapitola A 4.5.10 v rozpočtu), orgány státní správy, člen legislativní komise, člen ediční rady, profesní aktiv pro obor Městské inženýrství.

Ing. Josef Filip, Ph.D. – strategický plán, komise ZZVZ – člen (předseda do budoucna), soulad soutěžního řádu s ČKA, soutěž o návrh na inženýrské stavby, člen technické komise, předseda profesního aktivu pro obor Dopravní stavby.

Ing. František Konečný, Ph.D. – člen legislativní komise (příští předseda), řády ČKAIT, orgány státní správy, stavební zákon.

Ing. Michal Majer – člen pojišťovací komise, místopředseda profesního aktivu pro obor Dopravní stavby, strategický plán, informační systém (konzultace s ředitelem), jednatel PM ČKAIT, s.r.o.

Ing. Jindra Novotná – profesní aktiv pro obor energetické auditorství, profesní aktiv pro obor Pozemní stavby, redakční rada ESB, redakční rada Stavebnictví.

Ing. Jaroslav Synek, Ph.D. – člen komise BIM, předseda komise pro realizaci staveb, profesní aktiv pro obor Pozemní stavby, stavební zákon a vyhlášky, ediční rada, ZZVZ.

Ing. Martin Šafařík – profesní aktiv pro obor Geotechnika, člen ekonomické komise, jednání se správci sítí, řády – příprava úpravy v oblasti kontroly pro disciplinárně šetřené členy, člen dozorčí rady IC ČKAIT, s.r.o.

Ing. Renata Zdařilová, Ph.D. – členka poroty Stavby roku ČR, členka redakční rady Z+i, bezbariérové užívání staveb (poradní sbor ministra MMR), členka profesního aktivu pro obor Městské inženýrství, komise státního fondu podpory investic, předsedkyně poroty Ceny IK, členka profesního aktivu pro obor Dopravní stavby.

Průběžné výsledky hospodaření v roce 2023

Ekonomický mandátář Ing. Motyčka zaslal k dnešnímu jednání průběžné výsledky hospodaření ČKAIT k 31. října 2023 (tj. 83 % ročního rozpočtu). Příjmy v mandatorní části ve výši 110,5 mil. Kč byly plněny na 101 %, z toho členské příspěvky činí 102,8 mil. Kč. Výdaje mandatorní části byly čerpány celkově ve výši 72,9 mil. Kč, tj. 72 % ročního rozpočtu. Výsledek hospodaření je k 31. října 2023 s přebytkem. Prognóza výsledku hospodaření celého roku 2023 je příznivá – budeme dosahovat zisku před zdaněním cca 4 mil. Kč. Půjčené peníze od banky (hypotéka na budovu Legerova 10) splácíme dle ujednání s bankou pravidelně. Ing. Motyčka zároveň předložil směrnici č. 1 pro rok 2024 – Výše členských příspěvků a ostatní poplatky ČKAIT [12 pro – 0 zdržel se – 0 proti].

Rozpočet na rok 2024

Na Shromáždění delegátů dne 21. října 2023 byl schválen rozpočet ČKAIT na rok 2024 s ponecháním dosavadní výše členských příspěvků. Je zpracován podrobný rozpočet, který byl podkladem pro schválení, a budeme jej sledovat v průběhu roku. U některých položek bude provedena změna odpovědných osob dle změn, které nastaly po volbách do orgánů ČKAIT. Ing. Motyčka vypracoval návrh limitů pro oblastí na rok 2024, který dodržuje stejnou výši výdajů oblastí jako v roce 2023 a zohledňuje valorizaci platů zaměstnanců. Představenstvo rozhodlo o financování úprav prostor v budově Legerova 10 formou rozdělení zisku Informačního centra ČKAIT, s.r.o., ve výši 2 mil. Kč. K využití prostředků dojde v polovině roku 2024.

Nové složení ekonomická komise

Ing. Mráz navrhuje následující složení Ekonomické komise ČKAIT: Ing. Loukota, Ing. Dospiva, Ing. Šafařík, Ing. Bečkovský, prof. Materna a Ing. Mráz. Je možné ještě doplnit tuto komisi o další členy představenstva. Termín jednání Ekonomické komise byl dohodnut na 16. ledna 2023 od 10:00 hodin v Praze.

Pojistná částka se zvyšuje z 250 na 300 tisíc korun

Pojišťovací makléř GrECo zaslal pravidelnou zprávu včetně grafů o průběhu škodních událostí a návrh partnerství pro roky 2024–2026. V rámci projednání tohoto bodu byli

přítomni zástupci ČSOB pojišťovny, a.s., aby nás seznámili s hlavními body návrhu nové pojistné smlouvy. Dosud platná smlouva bude ukončena k 31. prosince 2023. Návrh nové pojistné smlouvy je obdobný jako platná smlouva, ale mění se pro rok 2024 v základním skupinovém pojištění výše pojistné částky z 250 tis. Kč na 300 tis. Kč a tím dochází i ke zvýšení ceny. Pro roky 2025 a 2026 dojde k výraznějšímu zdražení. Představenstvo pověřuje předsedu k podpisu nové pojistné smlouvy, která bude platit od 1. ledna 2024. Schváleno [13 pro – 0 zdržel se – 0 proti]. Bylo dohodnuto, že pojišťovací komise a následně představenstvo se budou příští rok zabývat návrhem možných úprav smlouvy v části týkající se podmínek základního, skupinového a individuálního pojištění pro roky 2025 a 2026 (výši pojistné částky, výši spoluúčasti AO atd.). Byl předložen návrh na založení nové společnosti PM ČKAIT, s.r.o., se dvěma jednatelem s navrženou zakládací listinou. Plnou moc uděluje představenstvo Ing. Mrázovi. Schváleno [13 pro – 0 zdržel se – 0 proti].

Informace o novém stavebním zákoně

Předseda informoval o NSZ a návrhu vyhlášek. Nový dotčený orgán pro bezbariérovost byl odmítnut. Komora měla možnost se k návrhu nových vyhlášek vyjádřit před meziresortním připomínkovým řízením. Své připomínky mohl zaslat každý člen Komory. Legislativní komise na včerejším jednání všechny obdržené připomínky projednala a zpracovala výsledné připomínky, které budou odeslány na MMR. Podle vyjádření pana ministra stále platí spuštění Portálu stavebníka k 1. červenci 2023. Pokud se termín nepodaří dodržet, doporučujeme odložit jen digitalizaci stavebního řízení, nikoli celou účinnost nového stavebního zákona.

Změny v autorizačním zákoně

Ing. Vokurka informoval o změnách v autorizačním zákoně (AZ). Od 1. ledna 2024 bude platit malá novela a od roku 2025 má platit velká novela, která má stanovit rozsahy oborů a autorizací přímo v zákoně, přičemž od 1. ledna 2024 budou stanoveny vnitřním předpisem Komory. Jsou navrhovány změny názvů oborů, či sloučení oborů s malým počtem členů s příbuzným oborem. Návrh projedná Autorizační rada a výsledný návrh bude předložen představenstvu. Nově byl definován autorizovaný stavitel jen s oprávněním pro realizaci staveb bez oprávnění projektovat. Návrh úpravy směrnice o uznávání pro udělení částečného přístupu byl posouzen právním zástupcem jako plně dostačující – bude rozesláno ke schválení per rollam.

Informační systém a spisový řád ČKAIT

Ing. Majer představil možnosti systému EOS v evidenci akcí s možným využitím pro Komoru. Marie Báčová představila Spisový a skartační řád kanceláří Komory.

Různé informace

Předseda Ing. Špalek informoval o výstupu jednání V4. Proběhla konference CEEC v Míčovně Pražského hradu, kde upozornil na nutnost omezení odpovědnosti projektanta, což poté prezentoval v rozhovoru na ČT24. Také proběhla

konference WEC 2023 po padesáti letech v České republice. Informoval o jednání s ČAIG o návrhu normy. Z naší strany byl vstřícný krok ve změně vedení profesního aktivu, a tím i vyjednávacího týmu. Informoval o účasti na vyhlášení České ceny za architekturu a Národní ceny za architekturu. Informoval o připravené smlouvě o spolupráci s Brandenburskou komorou. Zájem o uzavření má i celoněmecká komora.

1. místopředseda Ing. Dospiva informoval o konferenci Aktuální témata z oblasti požární bezpečnosti staveb konané dne 31. října, jejímiž pořadateli byly HZS Moravskoslezského kraje, VŠB-TUO, Fakulta bezpečnostního inženýrství a OK ČKAIT Ostrava. Informoval o uspořádaném výročním aktivu TZS a TPS v termínu 1. a 2. listopadu t. r.

Ing. Bečkovský informoval o projektu NSC 4.0 Stavební gramotnost zaměřeném na popularizaci oboru stavebnictví mezi studenty středních škol.

Ing. Filip informoval o zastupování Komory na Inženýrském dni Saské komory. Informoval o řešení vzoru smlouvy na projektové práce s ČKA.

Bc. Honzárek informoval o organizaci konference Santini 2023 dne 7. prosince 2023 s celodenním programem a večerním kulturním programem v Pražské křižovatce (kostel sv. Anny), Praha 1.

Ing. Majer doporučuje zabývat se webovými stránkami pro konference. Zároveň informoval o uspořádané konferenci Dopravní stavby v Olomouci.

Ing. Zdařilová informovala o nabídce vzdělávání stavebních úředníků. Informovala o účasti na konferenci pro bezbariérovost. Informovala o výstupech Ceny Inženýrské komory – putovní výstava, kalendáře a webové stránky.

Ing. Pater na příštím jednání předloží návrh nového složení RPRP.

Ing. Vokurka informoval o průbězích zkoušek odborné způsobilosti s tím poznatkem, že nemalé množství uchazečů vypadne na rozdílové zkoušce.

Představenstvo schválilo novým předsedou profesního aktivu pro obor Geotechnika Ing. Kučeru a novým předsedou profesního aktivu pro obor Dopravní stavby Ing. Filipa – **R2306-B** [14 pro – 0 zdržel se – 0 proti] – schváleno.

Ing. Hnízdl předložil žádosti nadací o podporu: Zvoníčková nadace Fakulty strojní ČVUT v Praze; nadace Františka Faltuse Fakulty stavební ČVUT v Praze a nadačního fondu ČVUT Stanislava Hanzla. Dále předložil žádost o záštitu Asociace pro rozvoj recyklace staveb, materiálů v ČR konferenci Recycling 2024. Požádal o schválení představeného spisového a skartačního řádu. Vše schváleno [8 pro – 0 zdržel se – 0 proti].

Přehled úkolů

U2006-2 – Ing. Vokurka – zkontrolovat studijní plány škol, z nichž uchazeči žádají o autorizaci v oboru Geotechnika – probíhá – garanti oborů kontrolují plány PS, M, V, PBS. Na jednání AR budou uzavřeny a na dalším jednání představenstva budou představeny.

U2205-1 – Ing. Motýčka – připravit systém kompetencí a finančních limitů – představil návrh směrnice č. 2, kde je popsán podpisový řád. Bude doplněna a rozeslána ke schválení per rollam.

U2301-3 – Ing. Vaverka – dořešit neplatiče, případně navrhnout ministerstvu odvolat inspektora pro neplacení členských příspěvků – úkol je předán k řešení Koordinační radě.

U2303-1 – Ing. Hnízdl – stav zadávací dokumentace pro nový IS – dostali jsme rozpracovaný dokument, který popisuje základní možnosti systému, ale chybí naše požadavky a potřeby na systém evidence členů. Podle vyjádření zpracovatele bude dokončen do únorového jednání představenstva.

U2303-2 – Ing. Loukota – připravit novou smlouvu na vydávání časopisu Stavebnictví s IC ČKAIT, s.r.o. – předložil návrh, který bude projednán na dozorčí radě s IC ČKAIT, s.r.o. Představenstvo po diskusi doporučuje změnit do konce roku jen vydavatele, což umožní od roku 2024 společné zasilání časopisů Stavebnictví a Z+i v jedné zásilce s úsporou nákladů.

U2303-3 – Ing. Hnízdl – upravit žádost o udělení autorizace – do přehledu vzdělání doplnit měsíc a doplnit kontrolu doby praxe a kontrolu RČ – bude doplněn VS nezbytný k identifikaci platby poplatku za podání žádosti a po všech úpravách bude zaslána ke schválení per rollam.

U2303-4 – prof. Kabele – zpracovat návrh podkladu pro jednání s MPO o pasu pro renovaci budov a jejich zpracovatelích.

U2304-1 – Ing. Janoušková, Ing. Komínek – předložit business plán IC ČKAIT, s.r.o. – představenstvo ukládá Dozorčí radě projednat podnikatelský plán IC ČKAIT, s.r.o., zasláný tři dny před jednáním představenstva a požaduje doplnění včetně finančních položek.

Přítomní z představenstva:

Ing. Robert Špalek – předseda; Ing. Petr Dospiva, Ph.D. – 1. místopředseda; Ing. Michal Drahorád, Ph.D. – místopředseda; Ing. Radim Loukota – místopředseda; Ing. František Mráz – místopředseda; Ing. David Bečkovský, Ph.D.; Ing. Josef Filip, Ph.D.; Bc. Libor Honzárek; prof. Ing. Karel Kabele, CSc.; Ing. František Konečný, Ph.D.; Ing. Michal Majer; Ing. Jindra Novotná; Ing. Jaroslav Synek, Ph.D.; Ing. Martin Šafařík; Ing. Renata Zdařilová, Ph.D.

Přítomní hosté::

Ing. Jan Korbel – předseda stavovského soudu; Ing. Adam Vokurka, Ph.D. – předseda autorizační rady; Ing. Radek Hnízdl, Ph.D. – ředitel Kanceláře Komory; Ing. Ladislav Motýčka – ekonomický mandatář; Ing. Jindřich Pater – RPRP, ER. Omluven prof. Ing. František Hrdlička, CSc – předseda dozorčí rady.

Následující zasedání:

15. února 2024, 18. dubna 2024, výjezdní 14. a 15. června (Český Krumlov), 19. září 2024, 21. listopadu 2024.

Ing. Radek Hnízdl, Ph.D.
ředitel Kanceláře ČKAIT

ČKAIT mění pojistnou smlouvu a pojišťovacího makléře

Dosavadní pojistná smlouva s ČSOB, Pojišťovnou, a.s., končí po vzájemné dohodě obou smluvních stran platnost k 31. prosinci 2023 a bude nahrazena novou, která zahrnuje všechny tři vrstvy pojištění jako předchozí smlouvy. To znamená základní skupinové pojištění pro všechny autorizované osoby, hrazené z členských příspěvků, zvýšené skupinové připojištění a individuální připojištění, které si hradí každý člen sám. V základním skupinovém pojištění dochází ke změně v tom, že se zvedá výše limitu pojistného plnění z 250 tis. Kč na 300 tis. Kč. U zvýšeného skupinového připojištění zůstávají dva limity pojistného plnění, a to 2 mil. Kč a 5 mil. Kč. Zůstávají i limity u pojistného plnění u individuálního připojištění. Pro rok 2025 dojde k dalším změnám, ale ty budou ještě předmětem jednání Představenstva ČKAIT s ČSOB, Pojišťovnou, a.s., ve spolupráci s pojišťovacím makléřem.

S ukončením platnosti pojistné smlouvy do konce tohoto roku se Představenstvo ČKAIT rozhodlo změnit i pojišťovacího makléře. Především z důvodů ekonomických, protože při řešení, které jsme v Představenstvu projednali a schválili, budeme mít přímou kontrolu nad hospodařením s finančními prostředky ČKAIT a našich členů. V poslední době se ještě přidalo i to, že rozhodující činitelé na straně makléře, které se starají o naše členy v oblasti pojištění, odešli od

dosavadního makléře. Nabídlí jsme jim spolupráci, kterou přijali, a jsou od 1. prosince 2023 začleněni do nové makléřské firmy. Tu založila ČKAIT 1. prosince 2023. Jedná se o firmu PM ČKAIT, s.r.o., která je ve stoprocentním vlastnictví ČKAIT. Jednateli společnosti jsou Ing. Michal Majer (za Představenstvo ČKAIT) a Mgr. Jakub Doležel (za část týkající se pojišťovnictví). Ve firmě je zaměstnána také Ing. Petra Bartoníčková, takže se pro naše členy z pohledu kontinuity v řešení pojistných událostí nic nemění. Mění se však kontakty na uvedené osoby a ty uvádíme v závěru tohoto článku a samozřejmě také na webových stránkách ČKAIT, respektive na nových stránkách **pmckait.cz**.

Veškeré informace týkající se pojištění, připojištění a řešení škodních událostí vám rádi poskytnou:

Ing. Petra Bartoníčková

GSM: 605 979 169, e-mail: pbartonickova@pmckait.cz

Mgr. Jakub Doležel

GSM: 605 972 572, e-mail: jdolezel@pmckait.cz

Ing. František Mráz

místopředseda ČKAIT

ČKAIT 1000078, ID00

Zpráva o činnosti komise BIM v roce 2023

Od 1. ledna 2023 byla ustanovena Rada pro BIM, a to generálním ředitelem České agentury pro standardizaci jakožto platforma soukromého a veřejného sektoru k projednávání postupů, metodik a technických předpisů vytvářených v rámci naplňování „Konceptu zavádění metody BIM“.

Rada pro BIM vznikla primárně na základě tlaku komor (ČKAIT a ČKA) a dále Svazu podnikatelů ve stavebnictví a CZ BIM z důvodu nespokojenosti s fungováním agentury ČAS ve vztahu k podnětům profesních komor. Zároveň se vznikem Rady pro BIM je v plánu dojít k větší aktivizaci autorizovaných osob k nově zaváděné koncepci metody BIM.

Rada pro BIM se schází jednou za měsíc ve složení:

- Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
- Česká agentura pro standardizaci
- Svaz podnikatelů ve stavebnictví ČR
- Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavě
- Česká komora architektů
- Odborná rada pro BIM
- Státní fond dopravní infrastruktury
- International facility management association

V letošním roce bylo projednáváno:

- Architektura datového standardu
- Pravidla pro pasportizaci dokončených staveb v majetku státu
- BIM protokol
- Návrh pravidel pro provoz budov v majetku státu
- Návrh systému vzdělávání v BIM pro veřejnou správu
- Aktualizace konceptu zavádění metody BIM v ČR – připomínkování a projednávání
- Jmenování zástupců ČKAIT do terminologické komise (Marie Báčová a Ing. Věra Řehůřková)

Nominování zástupců ČKAIT do pracovní skupiny na vypracování tezí a poté vlastního textu prováděcích právních předpisů k zákonu o správě informací o stavbě, informačních modelech stavby a vystavěném prostředí a o změně některých zákonů (dále jen zákon o BIM)

Ing. Aleš Poděbrad

předseda pracovní komise ČKAIT pro BIM

ČKAIT 0000401, IP00

Soubor staveb „Využití výpravní haly žel. st. Havířov“ a „Rekonstrukce výpravní budovy v žel. st. Havířov“ získal hlavní cenu GRAND PRIX

Stavba Moravskoslezského kraje 2022

Do letošního již 17. ročníku se letos přihlásilo rekordních padesát sedm staveb. Bylo uděleno třicet cen v šesti kategoriích. Nejvyšší ocenění GRAND PRIX získala Rekonstrukce a nové využití výpravní haly a budovy železniční stanice Havířov. Osobností stavebnictví byl jmenován Ing. Svatopluk Bijok.

Do letošního ročníku se přihlásilo nejvíce staveb za celou historii soutěže. Jednalo se o padesát tři staveb realizovaných na území Moravskoslezského kraje a čtyři stavby realizované mimo jeho území. Slavnostní galavečer s udílením cen se konal ve čtvrtek 21. září 2023 pod záštitou hejtmana Moravskoslezského kraje Jana Krkošky a ministra průmyslu a obchodu ČR Jozefa Síkely. Celkem bylo uděleno třicet cen nejen v šesti základních kategoriích, ale také v dalších speciálních cenách – GRAND PRIX, Cena hejtmana Moravskoslezského kraje, Cena Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, Cena poroty a Cena laické veřejnosti. Od vzniku soutěže v roce 2006 se odborné i laické veřejnosti prezentovalo na šest set šest staveb a bylo uděleno tři sta čtyřicet ocenění.

Osobností stavebnictví se stal dlouholetý předseda oblasti ČKAIT Ostrava

Nechybělo také vyhlášení osobnosti stavebnictví, kterou se stal Ing. Svatopluk Bijok (ČKAIT 1100002, IM00), čestný člen ČKAIT, dlouholetý Předseda oblastního výboru ČKAIT, odborník v oboru Mosty a inženýrské konstrukce, který před sedmnácti lety ve spolupráci se Svazem podnikatelů ve stavebnictví inicioval vznik této krajské soutěže Stavba Moravskoslezského kraje. Více na www.stavbamsk.cz.

Ing. Renata Zdařilová, Ph.D.
členka Představenstva ČKAIT
ČKAIT 1103496, II00, IP00

Soubor staveb „Využití výpravní haly žel. st. Havířov“ a „Rekonstrukce výpravní budovy v žel. st. Havířov“

Ocenění: Hlavní cena GRAND PRIX

Projektant: KOHL Architekti s.r.o., Ing. arch. Daniel Labuzík (ČKA 03701, A.1)

Zhotovitel: OHLA ŽS, a.s., Ing. Miroslav Janíček (ČKAIT 1102874, IP00)

Stavebník: statutární město Havířov

Stavební náklady: 50,6 mil. Kč bez DPH

Realizace: říjen 2021 – srpen 2022

Parkovací dům, Nádražní okruh Opava

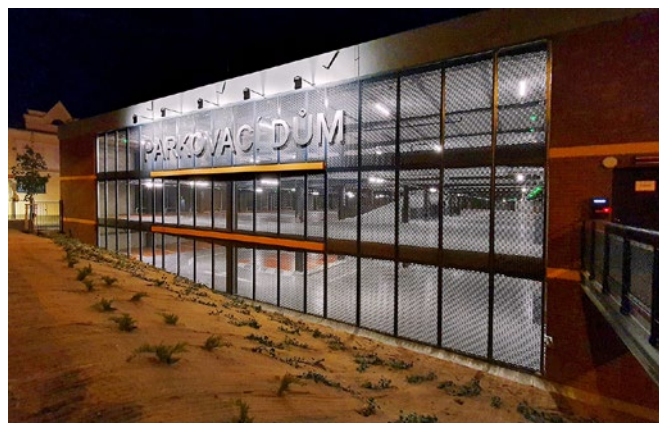
Ocenění: Hlavní cena

Projektant: SHB akciová společnost, hlavní inženýr projektu Ing. Ivetta Dřevjaná (ČKAIT 1102355, ID00)

Zhotovitel: Sdružení HTCZ + MO pro realizace Přestupního terminálu „Skladištní“, vedoucí společník HOCHTIEF CZ a. s., stavbyvedoucí Ing. Michael Karásek (ČKAIT 1103522, IP00), druhý společník MORYS s. r. o.

Stavebník: statutární město Opava

Dokončeno: 2022

Brána Beskyd I., Frýdlant nad Ostravicí

Ocenění: Hlavní cena

Projektant: CHVÁLEK ATELIÉR s.r.o., hlavní projektant Ing. Dalibor Staněk (ČKAIT 1101766, IP00)

Zhotovitel: BYSTROŇ Group a.s., stavbyvedoucí Ing. Pavel Willerth (ČKAIT 1103000, TP00)

Stavebník: město Frýdlant nad Ostravicí

Stavební náklady: 47,5 mil. Kč bez DPH

Realizace: květen 2020 – březen 2022

Rekonstrukce domů čp. 33–35 v Karviné

Ocenění: Hlavní cena, Cena laické veřejnosti

Projektant: KANIA a.s., hlavní projektant Ondřej Fabián (ČKAIT 1103620, IP00)

Zhotovitel: Metrostav a.s., stavbyvedoucí Ing. Milan Válek (ČKAIT 1302268, IP00)

Stavebník: statutární město Karviná

Dokončeno: 2022

I/57 Krnov – Severovýchodní obchvat města Krnov

Ocenění: Hlavní cena

Projektant: Společnost Krnov – SV obchvat: DOPRAVOPROJEKT Ostrava a.s., Dopravoprojekt Brno a.s., G-Consult, spol. s r. o., hlavní inženýr projektu Ing. Staněk Martin (ČKAIT 1103648, ID00)

Zhotovitel: sdružení SILNICE.CZ a AKTOR ATE

Stavebník: Ředitelství silnic a dálnic ČR

Dokončeno: 2021

Rekonstrukce a modernizace Památníku Zámek Pardubice-Pardubičky získala hlavní cenu

Stavba roku 2023 v Pardubickém kraji

V přehlídce nejlepších staveb Pardubického kraje byly uděleny čtyři hlavní ceny: Gočárový mlýn, Nadchod v Litomyšli, Památník Pardubičky a Nájemní bytový dům. Porota je vybrala z třiceti dvou přihlášených soutěžních staveb dokončených a zkolaudovaných za poslední dva roky do konce června 2023.

Slavnostní vyhlášení výsledků 11. ročníku soutěže Stavba roku 2023 v Pardubickém kraji proběhlo 24. října 2023 v reprezentativním společenském sále pardubického zámku. Tradičně je zahájení soutěže vyhlášováno ve dvouletých cyklech na jarním jednání Rady Pardubického kraje – s jedinou výjimkou let 2010 a 2011. Kromě Krajského úřadu Pardubického kraje jsou vyhlášovatelé soutěže ČKAIT a Svaz podnikatelů ve stavebnictví. Z těchto institucí jsou také dosazeni členové poroty. V letošním roce zastupoval Pardubický kraj Ing. Roman Líněk, MBA, Michal Kortyš a Ing. Miroslav Vohlídal, ČKAIT Ing. Radim Loukota (ČKAIT 0701086, ID00) a Ing. Pavel Král (ČKAIT 0700470, IP00) a Svaz podnikatelů ve stavebnictví Ing. Pavel Vacek (ČKAIT 0600760, IP00, TM00). Porotu

doplňuje porotce za odbornou veřejnost, jímž v letošním roce byla Ing. arch. Zdeňka Vydrová (ČKA 01509, A.0). Vypisovatelé soutěže se rozhodli udělovat novou cenu. Jedná se o Zvláštní cenu poroty za nejlepší úpravu veřejného prostoru, jejímž cílem je podnítit vznik estetických a účelných řešení ve veřejném prostoru. V průběhu tří naplánovaných celodenních prohlídek staveb porota nakonec vybrala čtyři soutěžní stavby, jímž byla udělena Hlavní cena Stavba roku 2023 v Pardubickém kraji, sedmi stavbám udělila Čestné uznání a jednomu projektu již výše zmíněnou Zvláštní cenu poroty za nejlepší úpravu veřejného prostoru. Během dvouměsíčního internetového hlasování byla nejvyšším počtem hlasů veřejnosti vybrána stavba, jež získala titul Cena veřejnosti.

Rekonstrukce a dostavba budovy Gočárových mlýnů na krajskou galerii, Pardubice

Ocenění: Hlavní cena

Projektant: TRANSAT architekti, Ing. arch. Petr Všecka (ČKA 02635, A.0), konzultace Josef Pleskot, Jan Žemlička, spolupráce Kajetán Všecka, Monika Šafářová, Petr Žák, STABIL s.r.o., OPTIMAL Engineering spol. s r.o., TRASER CZ s.r.o.

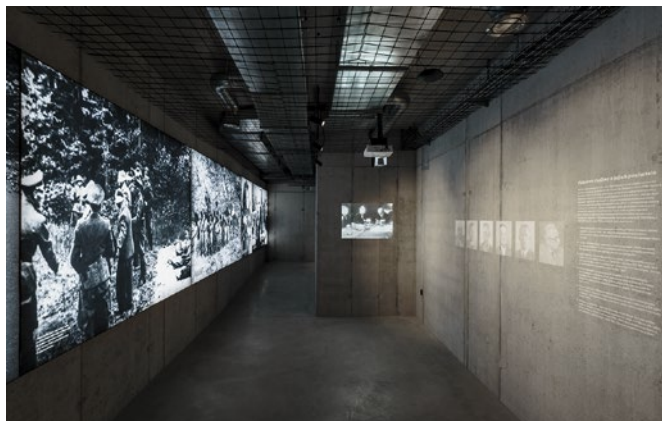
Zhotovitel: Metrostav a.s., Chládek a Tintěra, Pardubice a.s., stavbyvedoucí Ing. Jaroslav Sýkora (ČKAIT 0013000, IP00), Ing. Luboš Tichý (ČKAIT 0602355, TP00)

Stavebník: Pardubický kraj

Stavební náklady: 292 mil. Kč bez DPH

Realizace: květen 2020 – únor 2023

Rekonstrukce a modernizace Památníku Zámek Pardubice-Pardubičky

Ocenění: Hlavní cena

Projektant: Ing. arch. Vít Podráský (ČKA 04251, A.1), Ing. arch. MgA. Jan Žalský (ČKA 03547, A.1)

Zhotovitel: SKOS s.r.o., stavbyvedoucí Petr Horák (ČKAIT 1004834, SP00)

Stavebník: statutární město Pardubice

Stavební náklady: 43,8 mil. Kč

Realizace: 2020–2021

Nadchod přes silnici I/35 (Poliklinika), Litomyšl

Ocenění: Hlavní cena

Projektant: EHL & KOUMAR ARCHITEKTI s.r.o.

Zhotovitel: Chládek a Tintěra, Pardubice a.s., stavbyvedoucí Ing. Jan Hanzlík (ČKAIT 0602122, TM00, SD01)

Technický dozor stavebníka: MDS Projekt s.r.o., Ing. Marek Mazura (ČKAIT 0602238, TM00)

Stavebník: město Litomyšl

Stavební náklady: 38,8 mil. Kč bez DPH

Realizace: únor 2022 – prosinec 2022

Nájemní bytový dům, Devotyho 1976, Pardubice

Ocenění: Hlavní cena

Projektant: Med Pavlík architekti s.r.o., Ing. arch. Tomáš Med, Ph.D. (ČKA 04846, A.1), Ing. arch. Lukáš Pavlík (ČKA 03907, A.1), Ing. arch. Michal Bílek (ČKA 05491, A.1)

Zhotovitel: Parseko spol. s r.o., stavbyvedoucí Ing. Milan Soudek (ČKAIT 0601587, IP00)

Stavebník: MAXWARE Re, a.s.

Stavební náklady: 22,5 mil. Kč bez DPH

Realizace: červenec 2020 – červenec 2021

Revitalizace území bývalých kasáren Vysoké Mýto

Ocenění: Zvláštní cena poroty za nejlepší úpravu veřejného prostoru

Projektant: Mgr. art. Martin Lukáč, Ing. arch. Barbora Srpková

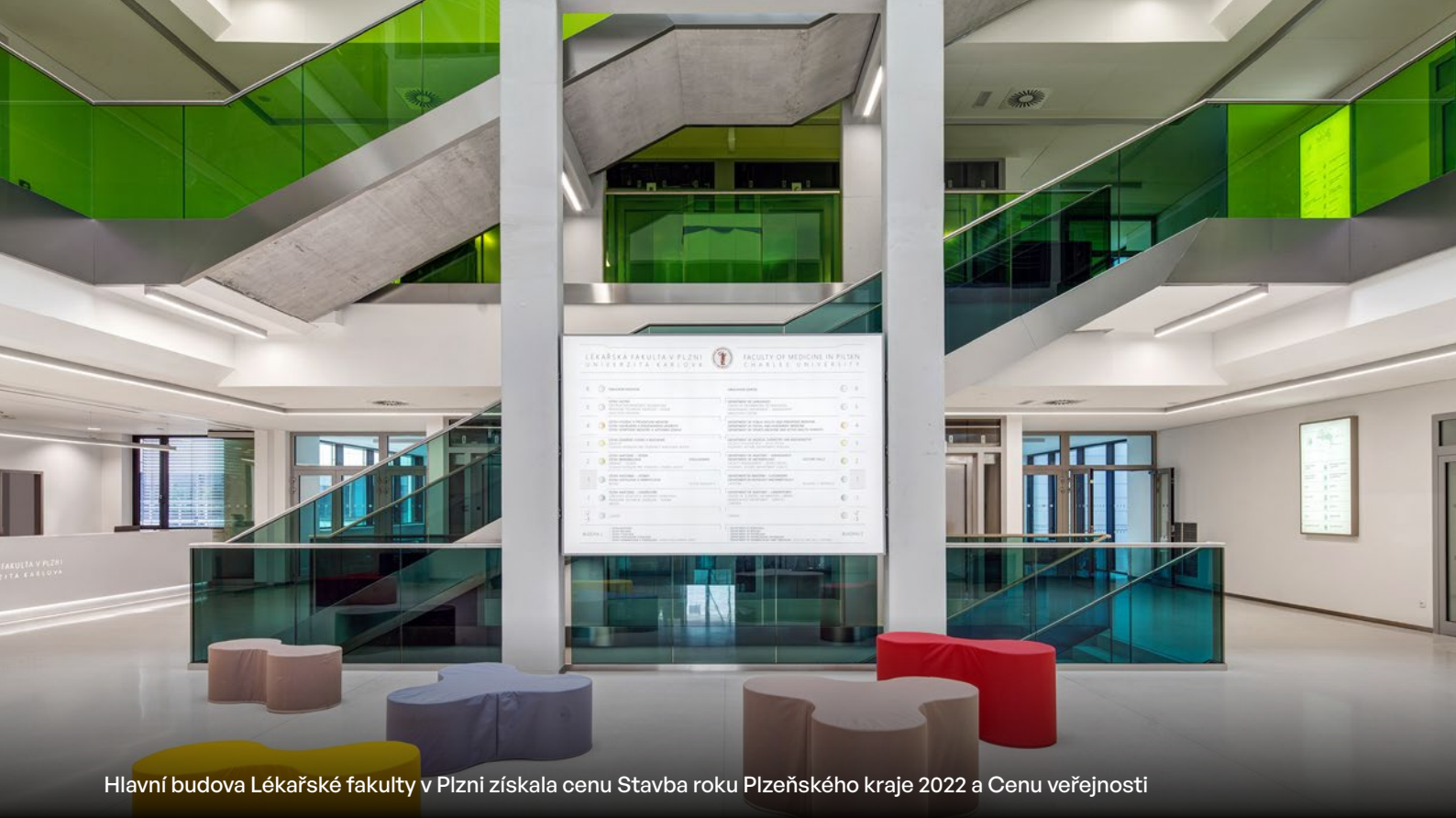
Zhotovitel: AGILE spol. s r.o., stavbyvedoucí Ing. Daniel Kaplan

Technický dozor stavebníka: Ing. Pavel Král (ČKAIT 0700470, IP00)

Stavebník: město Vysoké Mýto

Stavební náklady: 64,5 mil. Kč s DPH

Realizace: 2021–2022

Hlavní budova Lékařské fakulty v Plzni získala cenu Stavba roku Plzeňského kraje 2022 a Cenu veřejnosti

Stavba roku Plzeňského kraje 2022

Do letošního ročníku se přihlásilo čtyřicet staveb, což je nejvíce v historii soutěže. Dvacet jedna z nich pak postoupilo do finále. Vítězný titul si odnesly tři stavby: novostavba hlavní budovy Lékařské fakulty v Plzni, která získala zároveň i Cenu veřejnosti, rekonstrukce Velké synagogy a Rabínského domu v Plzni a bytová Rezidence Hradištská v Plzni.

Vyhlášení výsledků soutěže Stavba roku Plzeňského kraje 2022 a předání cen se uskutečnilo 7. září 2023 ve víceúčelovém sále Středního odborného učiliště elektrotechnického v Plzni, oceněném v jednom z předchozích ročníků soutěže. Vyhlášovatelem soutěže Stavba roku Plzeňského kraje je Plzeňský kraj. Spoluvyhlašovatelé jsou město Plzeň, ČKAIT, Svaz podnikatelů ve stavebnictví v ČR a Obec architektů. Soutěž se koná pod záštitou hejtmána Plzeňského kraje Rudolfa Špotáka a Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Stavby posuzuje odborná porota ve složení Ing. Milan Froněk, Ing. arch. Václav Mastný, Ing. arch. Miloslav Michalec, Ing. arch. Edita Míková, Ing. arch. Martin Spěváček, Ing. Luděk

Vejvara, Ph.D. (ČKAIT 0200368, IP00, IS00). Během slavnostního večera vyhlásila svoji cenu i ČKAIT, oblast Plzeň. Tuto cenu získala Ing. Renata Böhmová (ČKAIT 0202168, IP00) z firmy 2projektanti s.r.o za projekt Novostavba rodinného domu v Bukovci. „Ocenili jsme moderní a ekologické konstrukční řešení malého rodinného domu ve vesnické památkové zóně Bukovec na místě značně zachátralé zemědělské stodoly. Hlavní geometrická hmota stavby i její samotné materiálové a technické pojetí se staly nosnými prvky návrhu domu. Nadzemní část domu je montovaná dřevostavba, konstrukce střechy je řešena tradičně vázaným krovem. Stavbu doplňuje zelená střecha nad garáží,“ říká Luděk Vejvara, předseda výboru ČKAIT pro oblast Plzeň.

Hlavní budova Lékařské fakulty v Plzni

Ocenění: Stavba roku Plzeňského kraje 2022 a Cena veřejnosti

Architektonické řešení: Ing. arch. Anna Nesvadbová (ČKA 04849, A.1), Ing. arch. Jan Janoušek (ČKA 03125, A.0), Ing. arch. Kateřina Mašková (ČKA 03932, A.1)

Projektant: VPÚ DECO PRAHA a.s., ATPS, s.r.o., hlavní inženýr projektu Ing. Pavel Brázda, Ph.D. (ČKAIT 0010673, IP00)

Zhotovitel: GEMO a.s., hlavní stavbyvedoucí Ing. Petr Kráčmar (ČKAIT 1201891, IP00), Ing. Miloslav Bouda (ČKAIT 1201410, IP00), Ing. Lukáš Adámek (ČKAIT 1202224, IP00)

Stavebník: Univerzita Karlova, Lékařská fakulta v Plzni

Stavební náklady: 1,5 mld. Kč včetně DPH

Realizace: 2019–2022

Obnova velké synagogy a Rabínského domu v Plzni

Ocenění: Stavba roku Plzeňského kraje 2022

Projektant: ATELIER SOUKUP OPL ŠVEHLA s.r.o.,
Ing. arch. Jan Soukup (ČKA 00130, A.0), Ing. Antonín Švehla
(ČKAIT 0201367, IP00)

Zhotovitel: Kypta - Stavoservis s.r.o. – stavební práce, hlavní
stavbyvedoucí Ing. Lubomír Hess (ČKAIT 0200184, IP00),
RE, s.r.o. – restaurátorské práce

Stavebník: Židovská obec Plzeň, spolufinancováno
z programu IROP

Stavební náklady: 130 mil. Kč

Realizace: 2018–duben 2022

Rezidence Hradištská, Plzeň-Slovany

Ocenění: Stavba roku Plzeňského kraje 2022

Architektonické řešení: Ing. arch. Josef Černý (ČKA 04012,
A.1), Ing. arch. Barbora Černá (ČKA 04013, A.1), Projekční
a architektonická kancelář Josef Černý

Zhotovitel: GYOZA s.r.o., hlavní stavbyvedoucí Ing. Radek
Sláma (ČKAIT 1004549, TP00)

Stavebník: Rezidence Hradištská s.r.o.

Stavební náklady: 29 mil. Kč bez DPH

Realizace: 2020–2022

Rekonstrukce tramvajové vozovny Slovany, Plzeň

Ocenění: Cena Svazu podnikatelů ve stavebnictví

Zhotovitel: Společnost Vozovna Slovany – Metrostav a.s.,
vedoucí projektu Ing. Michal Tulpa, stavbyvedoucí
Ing. Miroslav Záhoř (ČKAIT 0201692, IP00), BERGER
BOHEMIA a.s., stavbyvedoucí Ing. Petr Holba (ČKAIT
1302564, IP00), TSS GRADE, a.s. pobočka Česká republika,
Ing. Petr Bron (ČKAIT 3000219, TD01, TD02)

Stavebník: Plzeňské městské dopravní podniky, a.s.

Stavební náklady: 1,8 mld. Kč

Realizace: 2020–2022

Bytové domy Světovar – blok G, Plzeň, Skladová ul.

Ocenění: Cena primátora města Plzně

Projektant: PRO-STORY s.r.o., Ing. arch. Jiří Zábran (ČKA
03871, A.1), Ing. Josef Houška (ČKAIT 0201347, IP00)

Zhotovitel: PRESTOL holding, a.s., hlavní stavbyvedoucí
Ing. Jan Spour (ČKAIT 0200691, SP00)

Stavebník: BC Real, a.s.

Realizace: 2020–2022

Návštěvnícké centrum pivovaru BERNARD v Humpolci získalo cenu Stavba roku Kraje Vysočina 2022 a Cenu ČKAIT

Stavba roku Kraje Vysočina 2022

V 21. ročníku se utkalo dvacet dva novostaveb a rekonstrukcí. Hlavní cenu získalo pět z nich: Bytový dům pro seniory ve Velkém Meziříčí, Stará škola na náměstí v Třebí, Oprava kaple Panny Marie Bolestné u hradu Kámen, Návštěvnícké centrum Rodinného pivovaru BERNARD v Humpolci a Most ev. č. 602-044 na II/602 Dvorce.

Pět odborných titulů Stavba roku Kraje Vysočina 2022, jeden titul Cena veřejnosti, šest Čestných uznání a čtyři individuální ocenění od hejtmána Kraje Vysočina, Svazu podnikatelů ve stavebnictví, ČKAIT a Ministerstva průmyslu a obchodu ČR bylo uděleno na závěrečném galavečeru 21. ročníku Stavba Vysočiny 2022, který se konal 12. června v Městském kině v Polné. Přihlašovatelům oceněných staveb gratulovali vedle hejtmána Vítězslava Schreka také Miloš Vystrčil, předseda Senátu Parlamentu ČR, Petr Nicek, viceprezident Svazu podnikatelů ve stavebnictví, Karel Vaverka, předseda Oblastní kanceláře ČKAIT Jihlava, Filip Žežulka, zástupce ředitele odboru stavebnictví a stavebních hmot Ministerstva průmyslu a obchodu ČR a Jindřich Skočdopole, starosta hostitelského Města Polná.

Návštěvnícké centrum pivovaru BERNARD v Humpolci

Ocenění: Stavba roku Kraje Vysočina 2022, Cena ČKAIT
Architektonické řešení: Ing. arch. Petr Bernard (ČKA 01674, A.0), Ing. arch. Barbara Bencová (ČKA 05359, A.1)
Projektant: Ing. Jan Kupec (ČKAIT 0013078, IP00), Studio A s.r.o.
Zhotovitel: Podzimek a synové s.r.o., hlavní stavbyvedoucí Tomáš Pěnička (ČKAIT 1400570, SP00), Pavel Podolský
Realizace: červen 2019 – duben 2022

Stará škola na náměstí, Třebí

Ocenění: Stavba roku Kraje Vysočina 2022, Cena veřejnosti
Architektonické řešení: Ing. arch. Jiří Knesl (ČKA 02724, A.0), doc. Ing. arch. Jakub Kynčl, Ph.D. (ČKA 02672, A.0), knesl kynčl architekti s.r.o.
Projektant: Ing. Miroslav Revaj (ČKAIT 1007507, IP00), knesl kynčl architekti s.r.o.
Zhotovitel: STARKON a.s., Bohuslavice, hlavní stavbyvedoucí Ing. Václav Ondráček (ČKAIT 1400190, IP00)
Stavební náklady: 78,4 mil. Kč bez DPH
Realizace: září 2021 – březen 2023

Bytový dům pro seniory, Velké Meziříčí

Ocenění: Stavba roku Kraje Vysočina 2022

Architektonické řešení: Ing. arch. Eva Uchytlová
(ČKA 03291, A.1)

Projektant: Ing. Bohumil Beroun (ČKAIT 1001738, IP00)

Zhotovitel: BUILDINGcentrum – HSV, s.r.o.,
hlavní stavbyvedoucí Ing. Miroslav Prudek

II/602 Dvorce – most ev. č. 602-044

Ocenění: Stavba roku Kraje Vysočina 2022

Projektant: Ing. Svatopluk Zobek (ČKAIT 1005979, IM00),
Projekční kancelář PRIS spol. s r.o.

Zhotovitel: Mitrenga-stavby, spol. s r.o., hlavní stavbyvedoucí
Ing. Rostislav Mitrenga (ČKAIT 1004056, IM00, ID00)

Stavební náklady: 47,7 mil. Kč

Realizace: březen 2021 – červen 2022

Přestavba stávající budovy Sokolovny v Náměšti nad Oslavou na Kulturní a společensko-sportovní centrum

Ocenění: Cena hejtmána Kraje Vysočina

Architektonické řešení: Ing. arch. Petr Hovořák (ČKA 02923, A.0), DIMENSE v.o.s.

Projektant: Ing. Matěj Kudlík (ČKAIT 1102890, IP00),
TECHNICO Opava s.r.o.

Zhotovitel: ATOS, spol. s r.o., hlavní stavbyvedoucí Milan
Kruml (ČKAIT 0011607, TP00)

Stavební náklady: 45,6 mil. Kč

Realizace: leden 2021 – červenec 2022

Logistické centrum LOG Point 112, Jihlava

Ocenění: Cena MPO

Architektonické řešení: Ing. Karel Kuthan (ČKAIT 0009831, IP00), EUROPROJEKT, spol. s r.o.

Projektant: Ing. Jan Sláma, EUROPROJEKT, spol. s r.o.

Zhotovitel: PKS stavby a.s., hlavní stavbyvedoucí Ing. Jan
Vrbický (ČKAIT 0602176, IP00)

Stavební náklady: nad 500 mil. Kč

Realizace: leden 2021 – duben 2022

Více informací: www.stavbavysociny.cz

Vývoj cen stavebních materiálů

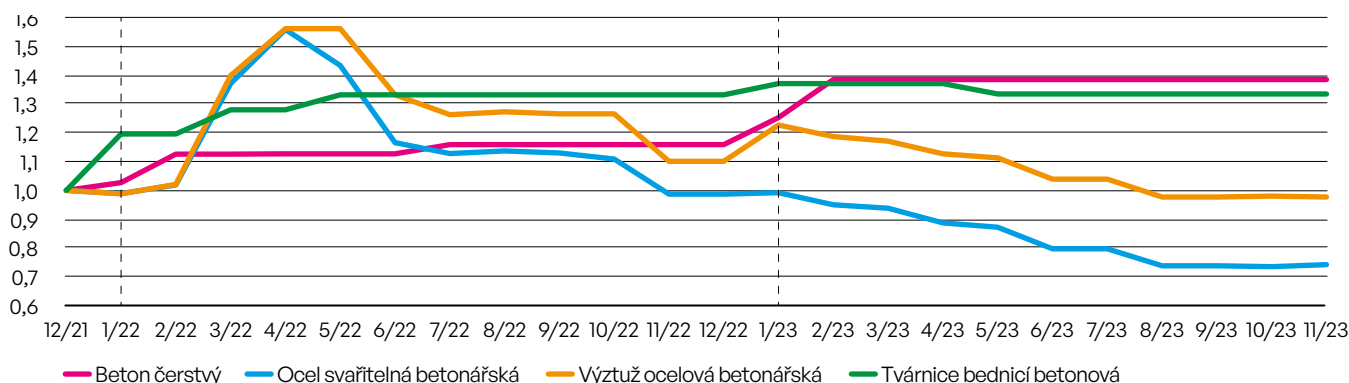
Vývoj cen stavebních materiálů je v poslední době stálejší, než tomu bylo v předchozích letech. Na vybraných oblastech stavebních materiálů jsme znázornili cenové chování jednotlivých druhů materiálů z cenové soustavy RTS.

U zděných konstrukcí lze pozorovat, že nepředvídatelné cenové chování z období před rokem 2023 se ustálilo a vývoj cen je v tomto roce překvapivě konstantní. U montovaných konstrukcí jsme si vybrali dřevěné prvky, a to jak řezivo, tak desky OSB, a porovnali je s cenovým vývojem desek sádrokartonových a sádrovláknitých. U dřevěných prvků lze pozorovat pozvolný cenový pád. Naopak deskové prvky suché výstavby mají za poslední rok spíše neměnný cenový vývoj.

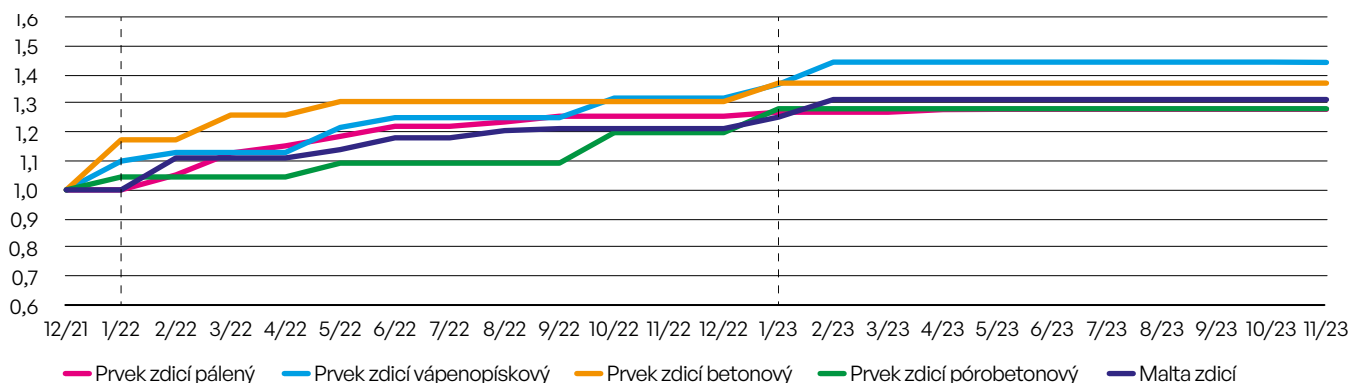
U monolitických konstrukcí došlo k výraznému cenovému navýšení betonu čerstvého na začátku letošního a loňského roku. Betonářská výztuž má po výrazné cenové expanzi v prvním čtvrtletí roku 2022 spíše pozvolný cenový pokles. Ve sledování vývoje cen ve stavebnictví budeme pokračovat i v následujícím roce. Protokoly o vývoji cen naleznete na webových stránkách cenovasoustava.cz v záložce Cenové informace nebo na stránkách rtscld.cz v modulu RTS DATA.

Ing. Tomáš Varmus, RTS, a.s.

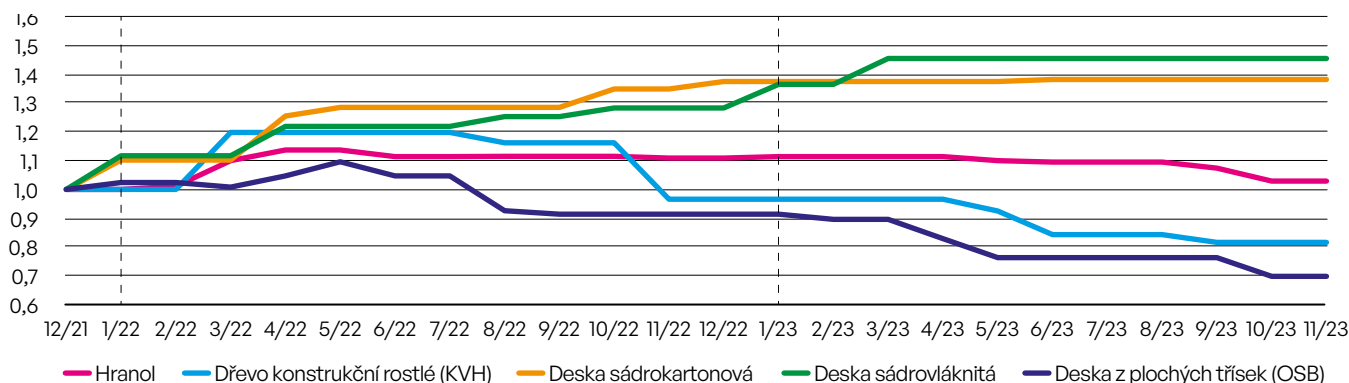
Monolitické konstrukce

Zděné konstrukce

Montované konstrukce

Valné hromady oblastí ČKAIT v roce 2024

Letošní valné hromady volí členy oblastních výborů na tříleté období 2024 až 2027.

Hradec Králové, úterý 9. ledna 2024 od 14.00

Malý sál Kongresového centra ALDIS, Eliščíno nábřeží 357, Hradec Králové

Jihlava, středa 10. ledna 2024 od 15.00

Gotický sál Radnice, Masarykovo nám. 97/1, Jihlava

Pardubice, čtvrtek 11. ledna 2024 od 15.00

Kongresový sál Domu techniky, nám. Republiky 2686, Pardubice

Plzeň, pondělí 15. ledna 2024 od 15.00

Měšťanská beseda, Kopeckého sady 59/13, Plzeň

Ústí nad Labem, čtvrtek 25. ledna 2024 od 15.00

Hrad Litoměřice, Tyršovo náměstí 68, Litoměřice

Ostrava, pondělí 5. února 2024 od 15.00

Kulturní a společenské centrum Akord, ul. Náměstí SNP 1, Ostrava-Zábřeh

Olomouc, úterý 6. února 2024 od 15.00

Aula Univerzity Palackého, 17. listopadu 8, Olomouc

Zlín, středa 7. února 2024 od 15.00

Hotel Baltaci Atrium, Lešetín II/651, Zlín

Brno, čtvrtek 8. února 2024 od 15.00

Kongresový sál hotelu AVANTI, Střední 61, Brno

Praha, úterý 20. února 2024 15.00

Kongresové centrum Praha, a.s., 5. května 1640/65, Praha 4

Karlovy Vary, úterý 27. února 2024 od 14.00

Krajská knihovna, Závodní 378/84, Karlovy Vary

České Budějovice, středa 28. února 2024 od 14.00

Clarion Congress Hotel, Pražská tř. 2306/14, České Budějovice

Liberec, středa 13. března 2024 od 14.00,

Zasedací místnost Lipo.ink, U Jezu 525/4, Liberec

Shromáždění delegátů ČKAIT, sobota 19. října 2024 od 9.30

Hotel Pyramida Praha, Bělohorská 24, Praha 6

**Krásné Vánoce, zdraví, štěstí
a cesty bez překážek v roce 2024**

Stavba roku 2023 v Pardubickém kraji

